

Wykaz zmian w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 w ramach przeglądu śródkresowego

Propozycje zmian w ramach przeglądu śródkresowego						
Program		Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027				
Czy w wyniku przeglądu śródkresowego dokonywana		tak		nie		
		x				
Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
1.			inne	nie	Strategia programu - opis w zakresie spójności społecznej Zmiana słowa "chronionego" na "treningowego" w kontekście mieszkalnictwa	Zmiana podyktowana jest nowelizacją Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społeczne i Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027. Nowe przepisy przekształcają mieszkania chronione w mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane.
2.			inne	tak	Strategia programu: Przed zmianą: Planowane wsparcie jest zgodne z wytycznymi KE dla Polski w zakresie priorytetowych obszarów inwestycyjnych i warunków ramowych skutecznej realizacji Polityki Spójności na lata 2021-2027, (zał. D do CR2019 oraz zał. A, D i E do CR2020). Jest ono planowane zgodnie z CSR2019, CSR2020 r., w których zawarto kluczowe rekomendacje. Po zmianie: Planowane wsparcie jest zgodne z wytycznymi KE dla Polski w zakresie priorytetowych obszarów inwestycyjnych i warunków ramowych skutecznej realizacji Polityki Spójności na lata 2021-2027, (zał. D do CR2019, zał. A, D i E do CR2020 i CR2024). Jest ono planowane zgodnie z CSR2019, CSR2020 r. i CSR2024 , w których zawarto kluczowe rekomendacje.	Uzupełnienie opisu o bieżące dokumenty (Sprawozdanie krajowe - Polska oraz Zalecenia Rady dla Polski z 19 czerwca 2024 r.), będące podstawą dokonania przeglądu śródkresowego.
3.			inne	nie	Strategia programu: Przed zmianą: Zgodnie z art. 9 ust. 2 Rozporządzenia EFS+, zakłada się, w ramach CS 4b), 4h), 4i), 4j), 4f), przeznaczenie środków na wsparcie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych w wysokości 6 753 188 EUR , co stanowi 1% alokacji EFS+ na program bez alokacji na pomoc techniczną. Po zmianie: Zgodnie z art. 9 ust. 2 Rozporządzenia EFS+, zakłada się, w ramach CS 4b), 4h), 4i), 4j), 4f), przeznaczenie środków na wsparcie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych w wysokości 8 324 961 EUR , co stanowi 1,23% alokacji EFS+ na program bez alokacji na pomoc techniczną.	Aktualizacja wartości alokacji na wsparcie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych w konsekwencji przeprowadzonych zmian finansowych. Zostały one opisane przy każdym celu szczegółowym, którego dotyczą.
4.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	inne	nie	Strategia programu/ Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 1/Uzasadnienie form wsparcia: Propozycja usunięcia części zapisu odwołującego do wsparcia projektów z zakresu powstawania i realizacji agend badawczych w obszarach badawczo-wdrożeniowych: "[...] Projekty z zakresu powstawania i realizacji agend badawczych w obszarach badawczo-wdrożeniowych mają za zadanie wspierać budowanie szeroko rozumianego potencjału innowacyjnego regionu. Tym samym, nie generują przychodów i wymagają stosowania dotacji. [...]"	Usunięcie zapisów w związku z rezygnacją z realizacji typu projektu: „wsparcie powstawania i realizacji regionalnych, ponadregionalnych agend badawczych w obszarach badawczo-wdrożeniowych zidentyfikowanych w ramach PPO” w ramach CS 1(i) - Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej. Zmiana podyktowana jest brakiem realizacji projektu strategicznego w trybie niekonkurencyjnym pn. Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju i Transferu Zielonych Technologii. Zgodnie z pierwotnymi założeniami wsparcie projektów w zakresie tworzenia i rozwoju regionalnych agend badawczych miało być realizowane w ramach Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej w celu wzmocnienia procesu diagnozowania potencjału wdrożeniowego badań naukowych prowadzonych w regionie oraz potrzeb rynkowych (zapotrzebowania na nowe produkty i usługi) i było ściśle powiązane z realizacją projektu Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju i Transferu Zielonych Technologii. Ponadto, zapisy linii demarkacyjnej wskazują, że wsparcie regionalnych agend badawczych realizowane jest z poziomu krajowego, natomiast na poziomie regionalnym realizacja regionalnych agend badawczych możliwa jest tylko we współpracy z poziomem krajowym w ramach wspólnych przedsięwzięć. W związku z powyższym proponuje się rezygnację z tworzenia i realizacji regionalnych agend badawczych, tym samym usunięcie odniesieni do formy wsparcia w tym obszarze.
5.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	inne	nie	Strategia programu/Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 1/Zgodność z: Usunięto słowo "projekt" przy dokumencie "projekt Programu Działań na Rzecz Rozwoju Cyfrowego Województwa Lubelskiego do 2030 roku".	Przedmiotowy program został przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego uchwałą nr CDLX/8109/2023 z dnia 12 maja 2023 r., nie jest więc już projektem.
6.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	inne	nie	Strategia programu/Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 2/Zgodność z: Usunięto słowo "projekt" przy dokumencie "(projekt KPEIK) na lata 2021-2030".	Aktualizacja zapisu w związku ze zmianą statusu dokumentu.
7.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	finanse	tak	Uzasadnienie form wsparcia Przed zmianą: Inwestycje z zakresu efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, budynkach użyteczności publicznej (z wyjątkiem inwestycji gmin o wskaźniku dochodów podatkowych niższym od średniej dla województwa) i przedsiębiorstw, z uwagi na generowanie oszczędności będą finansowane poprzez instrumenty finansowe z uwzględnieniem zachęty w postaci łączenia ich z dotacją w celu poprawy stopy zwrotu, skrócenia okresu zwrotu inwestycji i zminimalizowania ryzyka dla odbiorców wsparcia. W formie dotacji będą finansowane inwestycje dotyczące budynków komunalnych i historycznych, z uwagi na cel redukcji ubóstwa energetycznego, gdzie możliwości przeprowadzenia skutecznej termomodernizacji prowadzącej do trwałych oszczędności energii są mocno ograniczone. Inwestycje sektora publicznego będą preferowały formułę ESCO. Wykorzystanie dotacji przewidziano dla inwestycji niespełniających kryterium efektywnego systemu ciepłowniczego. Po zmianie: W formie dotacji będą finansowane: 1. wszystkie inwestycje z zakresu efektywności energet. (EE) realizowane na terenie gmin, w których dochód podatkowy gminy (wskaźnik Gg) będzie niższy od uśrednionej wartości dla województwa; 2. inwestycje z zakresu EE dotyczące budynków komunalnych i historycznych, bez względu na poziom wskaźnika Gg, z uwagi na cel redukcji ubóstwa energetycznego, gdzie możliwości przeprowadzenia skutecznej termomodernizacji prowadzącej do trwałych oszczędności energii są mocno ograniczone. W formie IF będą finansowane inwestycje z zakresu EE realizowane na terenie gmin, w których wskaźnik Gg będzie wyższy od uśrednionej wartości dla województwa. Finansowanie poprzez IF uwzględniac będzie zachętę w postaci łączenia ich z dotacją w celu poprawy stopy zwrotu, skrócenia okresu zwrotu inwestycji i zminimalizowania ryzyka dla odbiorców wsparcia. Inwestycje sektora publ. będą preferowały formułę ESCO. Wykorzystanie dotacji przewidziano dla inwestycji niespełniających kryterium efektywnego systemu ciepłowniczego.	Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski z dnia 19 czerwca 2024 r. wskazują na konieczność podjęcia działań w celu przyspieszenia stopniowego wycofywania paliw kopalnych oraz przejście na energię ze źródeł odnawialnych. Dokument ten zaleca nakreślenie ścieżki dekarbonizacji, zwiększenie działań ukierunkowanych na efektywność energetyczną, zrównoważone odnawialne źródła energii i wykorzystanie ciepła odpadowego. Na obecnym etapie wdrażania programu FEL realizacja celów w obszarze wsparcia produkcji energii z odnawialnych źródeł (z wyjątkiem komponentu dotyczącego magazynów energii), czy budowy energooszczędnego oświetlenia ulicznego odbywa się wyłącznie z wykorzystaniem instrumentów finansowych. Również w obszarze efektywności energetycznej dominującą formą wsparcia są instrumenty finansowe. Tylko 30% przeznaczonych na ten cel środków może być dystrybuowana w formie dotacji. Od początku negocjacji programu zastosowanie instrumentów finansowych jako głównej formy wsparcia w tych obszarach było przyjmowane przez Komisję Europejską jako jedyne dopuszczalne rozwiązanie. W opinii IZ FEL podejście to wymaga przedefiniowania z uwagi na obecną sytuację geopolityczną wywołaną wojną za naszą wschodnią granicą. Polska będąc sąsiadem skonfliktowanych stron, a szczególnie województwo lubelskie, które graniczy z Ukrainą na długości 269 km i Białorusią na długości 171 km, znalazły się w trudnym położeniu, nie tylko ze względu na rosnące zagrożenie militarne, ale też w kontekście zachowania bezpieczeństwa energetycznego i rozwoju przedsiębiorczości. W związku z wojną zdecydowanemu ograniczeniu uległ bowiem import paliw energetycznych. Wobec ubytku energii, który został wywołany zerwaniem dotychczasowej współpracy energetycznej państw Unii Europejskiej z państwem agresorem, konieczne jest zdynamizowanie działań ukierunkowanych na efektywne wykorzystanie energii, jak również zastąpienie tego ubytku energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych, gdyż może to grozić pogłębieniem ubóstwa energetycznego na terenie województwa. Na podstawie raportu „Wskaźnik dochodów podatkowych gmin, powiatów i województw na 2024 r.” opublikowanego przez Ministerstwo Finansów w roku bieżącym wynika, iż w województwie lubelskim jest tylko 6 gmin (na 213), których wskaźnik dochodów gminy jest wyższy niż średnia dochodów gminy dla kraju wynosząca 2 788,93 zł/mieszkańca. Jednocześnie w przypadku aż 138 gmin wskaźnik dochodów jest niższy niż uśredniona wartość dla województwa lubelskiego wynosząca 1 508,55 zł/mieszkańca. Dodatkowo ponad połowa gmin jest zagrożonych trwałą marginalizacją (wg KSRR 2030 140 gmin oraz 11 miast średnich – najwyższy wskaźnik w kraju), co pokazuje duże dysproporcje pomiędzy gminami z województwa lubelskiego a gminami z pozostałej części kraju (średnia wartość wskaźnika w WL – 1 508,55 zł/mieszkańca przy średniej wartości dla kraju 2 788,93 zł/mieszkańca). Dodatkowo prawne ograniczenia, dotyczące zaciągania pożyczek przez JST (indywidualny wskaźnik zadłużenia, określony w Ustawie o finansach publicznych) powoduje, iż podstawowa grupa potencjalnych beneficjentów jakimi są JST posiada ograniczone możliwości finansowania inwestycji z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych. Podobna sytuacja dotyczy również mieszkańców – przeciętne wynagrodzenie w województwie lubelskim według GUS (dane z czerwca 2024 r.) kształtuje się na poziomie 84,33% średniej krajowej i należy do najniższych w kraju, co świadczy o niskim stopniu zamożności i ograniczonych możliwościach korzystania z pożyczek przez mieszkańców województwa. Niestabilna sytuacja geopolityczna ma także negatywny wpływ na rozwój gospodarczy. Potencjalni inwestorzy krajowi i zagraniczni z racji położenia w południowo-wschodniej Polsce, często omijają województwo lubelskie, jako region o podwyższonym ryzyku prowadzenia biznesu (ilość podmiotów prywatnych z województwa lubelskiego, które wyrejestrowały działalność: 9 744 w 2023 r., 9 621 w 2022 r., wobec 8 344 w 2021 r. i 7 376 w 2020 r.). Wpływ wojny w Ukrainie na kluczowe obszary działalności firmy jest odczuwalny niezależnie od ich wielkości. Wojna wpłynęła na wzrost cen dóbr zaopatrzeniowo-inwestycyjnych, wyższe koszty działalności i wzrost ryzyka biznesowego. Wywołane wojną ryzyko powoduje też odpływ przedsiębiorców do innych, bardziej bezpiecznych regionów kraju. Zatrzymanie napływu nowych inwestycji oraz znaczny spadek rozwoju istniejących firm, przekłada się na niższy wzrost PKB i zmniejszenie dochodów JST. Niezbędne jest więc udzielenie systemowego oraz finansowego wsparcia, również ze środków UE, w szczególności dla regionów przygranicznych, skierowanego zarówno do przedsiębiorstw jaki i JST, które nie będzie powodowało dodatkowego obciążenia finansowego poprzez wymóg realizacji przedsięwzięć uważanych jako opłacalne, z wykorzystaniem instrumentów finansowych. Panująca sytuacja za wschodnią granicą województwa lubelskiego spowodowała, że pierwotnie planowane stosowanie umorzeń i rabatów kapitałowych w IF okazało się niewystarczająco skuteczne, aby zachęcić JST i przedsiębiorstwa do inwestycji także w najbardziej popularne technologie OZE tj. fotowoltaikę i farmy wiatrowe. Dla zbilansowania ryzyka wywołanego obecną sytuacją geopolityczną należy dążyć do stworzenia przedsiębiorcom lepszych niż w innych mniej narażonych regionach warunków do prowadzenia biznesu. Większa dostępność dotacji kosztem instrumentów finansowych może stanowić jeden z czynników zatrzymania inwestorów w regionie. W ocenie Instytucji Zarządzającej programem FEL niezbędne jest zatem przesunięcie części środków przeznaczonych do wdrożenia za pośrednictwem instrumentów finansowych na część dotacyjną, w tym dopuszczenie możliwości realizacji w formule dotacyjnej projektów związanych z energooszczędnym oświetleniem ulicznym. Typ inwestycji dotyczący budowy/rozbudowy/przebudowy energooszczędnego oświetlenia ulicznego nie stanowi priorytetowych inwestycji dla najuboższych gmin z województwa lubelskiego, a należy pamiętać, że realizacja „oświetleniowych” projektów przyczyni się do znacznej oszczędności energii elektrycznej przy jednoczesnym zwiększeniu funkcjonalność infrastruktury oświetleniowej, a także bezpieczeństwa korzystania z dróg. Zmiana dotyczy Działania 4.4 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych, Działania 4.5 Wspieranie energooszczędności oraz Działania 4.6 Efektywne energetycznie przedsiębiorstwa. W związku z rozszerzeniem zapisów w przedmiotowym obszarze, zaistniała konieczność wprowadzenia zmian technicznych (bez wpływu na treść merytoryczną) w celu utrzymania dopuszczalnej liczby znaków, określonej w rozporządzeniu ogólnym.
8.	EFRR/FS.CP2.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	inne	tak	Strategia programu/Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 1 - Zgodność z: dodano nowy dokument "Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030"	Rozszerzono katalog dokumentów o kolejny mający zastosowanie dla zakresu wsparcia.
9.	EFRR/FS.CP2.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	inne	tak	Strategia programu/Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 1 - Uzasadnienie form wsparcia: Dodano następujący zapis: Wsparciem dotacyjnym mogą być objęte jedynie inwestycje w OZE zlokalizowane na terenie gmin, w których dochód podatkowy gminy (wskaźniki Gg) będzie niższy od uśrednionej wartości dla województwa.	Dodano zapisy w związku z przesunięciem części środków przeznaczonych na wdrożenie instrumentów finansowych (Działanie 4.7 Zwiększenie wykorzystania OZE, 4.8 Zwiększenie wykorzystania OZE w ramach ZIT, Działanie 4.9 Zwiększenie wykorzystania OZE w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych oraz 4.10 Wykorzystanie OZE w gospodarce) na rzecz formy finansowania w postaci dotacji (Kod 01), zgodnie z uzasadnieniem wskazanym w wierszu dotyczącym dodania KI 01 Dotacja w wymiarze form finansowania.
10.	EFRR/FS.CP2.IV	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	inne	nie	Strategia programu/Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 2 - Zgodność z: Przed zmianą: Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 Po zmianie: Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030	Aktualizacja dokumentu - uchwałą Nr LIII/759/2023 z dnia 11 grudnia 2023 r. Sejmik Województwa Lubelskiego uchwalił Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
11.	EFRR/FS.CP2.V	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	inne	nie	Strategia programu/Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 2 - Zgodność z: Przed zmianą: Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 Po zmianie: Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030	Aktualizacja dokumentu - uchwałą Nr LIII/759/2023 z dnia 11 grudnia 2023 r. Sejmik Województwa Lubelskiego uchwalił Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030.
12.	EFRR/FS.CP2.VI	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	inne	nie	Strategia programu/Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 2 - Zgodność z: Przed zmianą: Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 Po zmianie: Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030	Aktualizacja dokumentu - uchwałą Nr LIII/759/2023 z dnia 11 grudnia 2023 r. Sejmik Województwa Lubelskiego uchwalił Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030.
13.	EFRR/FS.CP2.VI	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	inne	tak	Strategia programu/ Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 2/Uzasadnienie form wsparcia: Przeformułowanie zapisu: Przed zmianą: "(...) Wsparcie dotacyjne dla inwestycji przedsiębiorstw w GOZ nie będzie skierowane na inwestycje, które charakteryzują się dużym potencjałem rynkowym, wysoką efektywnością kosztową i stosunkowo szybkim okresem zwrotu. Mogą one być wspierane z wykorzystaniem IF dostępnych w ramach innych programów." Po zmianie: "Wsparcie dotacyjne dla inwestycji przedsiębiorstw w GOZ będzie skierowane na inwestycje, dla których zostanie przeprowadzona analiza ekonomiczna i porównawcza kosztów w odniesieniu do alternatywnych scenariuszy mniej przyjaznych środowisku, który beneficjent zrealizowałby w razie braku pomocy."	Obecny zapis w programie sugeruje, że wszystkie inwestycje, także innowacyjne, ukierunkowane na zminimalizowanie zużycia zasobów czy przetwarzanie/recykling odpadów, które są opłacalne, nie mogą być wspierane, podczas gdy każda inwestycja z zakresu GOZ (zmniejszająca ilość zasobów potrzebnych do produkcji czy polegająca na tworzeniu modelu produkcji o obiegu zamkniętym) przyczynia się do redukcji kosztów produkcji, stąd jest opłacalna. Propozycja przeformułowania zapisu, który pozwoli przedsiębiorcom na wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie GOZ i zniesie ograniczenie dotyczące małej rentowności inwestycji, które jest dla przedsiębiorców istotne z punktu widzenia prowadzenia przez nich swojej działalności.
14.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	inne	nie	Strategia programu/Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 2 - Zgodność z: Przed zmianą: Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 Po zmianie: Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030	Aktualizacja dokumentu - uchwałą Nr LIII/759/2023 z dnia 11 grudnia 2023 r. Sejmik Województwa Lubelskiego uchwalił Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030.
15.	EFRR.CP5.I	FELU.11 Rozwój zrównoważony terytorialnie	inne	nie	Strategia programu/ Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 2/Uzasadnienie form wsparcia: Przeformułowanie zapisu: Przed zmianą: "Inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia będą finansowane w postaci dotacji, o ile nie będą stanowić dominującego elementu projektu. Inwestycje o komercyjnym charakterze, w szczególności wsparcie kierowane do przedsiębiorstw jako bezpośrednich beneficjentów i inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia, będą finansowane w formach zwrotnych, podobnie jak rentowne inwestycje podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe." Po zmianie: "Inwestycje o komercyjnym charakterze, w szczególności wsparcie kierowane do przedsiębiorstw jako bezpośrednich beneficjentów oraz rentowne inwestycje podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe będą finansowane w formach zwrotnych. Inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia będą finansowane w postaci dotacji, o ile nie będą stanowić dominującego elementu projektu."	Aktualizacja zapisów do stanowiska KE dot. wsparcia oświetlenia. W związku z rozszerzeniem zapisów w przedmiotowym obszarze, zaistniała konieczność wprowadzenia zmian technicznych (bez wpływu na treść merytoryczną) w celu utrzymania dopuszczalnej liczby znaków, określonej w rozporządzeniu ogólnym.
16.	EFRR.CP5.II	FELU.11 Rozwój zrównoważony terytorialnie	inne	nie	Strategia programu/ Uzasadnienie wyboru celów szczegółowych/Cel Polityki 2/Uzasadnienie form wsparcia: Przeformułowanie zapisu: Przed zmianą: "Inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia będą finansowane w postaci dotacji, o ile nie będą stanowić dominującego elementu projektu. Inwestycje o komercyjnym charakterze, w szczególności wsparcie kierowane do przedsiębiorstw jako bezpośrednich beneficjentów i inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia, będą finansowane w formach zwrotnych, podobnie jak rentowne inwestycje podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe." Po zmianie: "Inwestycje o komercyjnym charakterze, w szczególności wsparcie kierowane do przedsiębiorstw jako bezpośrednich beneficjentów oraz rentowne inwestycje podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe będą finansowane w formach zwrotnych. Inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia będą finansowane w postaci dotacji, o ile nie będą stanowić dominującego elementu projektu."	Aktualizacja zapisów do stanowiska KE dot. wsparcia oświetlenia. W związku z rozszerzeniem zapisów w przedmiotowym obszarze, zaistniała konieczność wprowadzenia zmian technicznych (bez wpływu na treść merytoryczną) w celu utrzymania dopuszczalnej liczby znaków, określonej w rozporządzeniu ogólnym.
17.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów zmiana w zakresie nazwy Typu projektu Przed zmianą: "(...) - wsparcie infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach (w tym usługi szkoleniowe w zakresie wykorzystania nabytej infrastruktury) oraz budowa potencjału ośrodków innowacji; [...]" Po zmianie: "- wsparcie infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach (w tym usługi szkoleniowe w zakresie wykorzystania nabytej infrastruktury); [...]"	W związku z rezygnacją Powiatu Lubelskiego z realizacji przedsięwzięcia pn. Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju i Transferu Zielonych Technologii (GHS) konieczna jest korekta przedmiotowego typu projektu w ramach Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw poprzez usunięcie części dotyczącej budowy potencjału ośrodków innowacji.
18.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów usunięcie Typu projektu: "(...) - wsparcie powstawania i realizacji regionalnych, ponadregionalnych agend badawczych w obszarach badawczo-wdrożeniowych zidentyfikowanych w ramach PPO; [...]"	Zgodnie z pierwotnymi założeniami wsparcie projektów w zakresie tworzenia i rozwoju regionalnych agend badawczych miało być realizowane w ramach Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej w celu wzmocnienia procesu diagnozowania potencjału wdrożeniowego badań naukowych prowadzonych w regionie oraz potrzeb rynkowych (zapotrzebowania na nowe produkty i usługi) i było ściśle powiązane z realizacją projektu Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju i Transferu Zielonych Technologii. Powiat Lubelski zrezygnował z realizacji przedsięwzięcia pn. Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju i Transferu Zielonych Technologii (projekt w swoim założeniu miał na celu prowadzenie wszechstronnej, zintegrowanej działalności naukowej, badawczej i wdrożeniowej, opartej na wysokich technologiach gospodarki nakierowanej między innymi na wytwarzanie i wdrażanie czystych technologii oraz tworzenie i wykorzystywanie usług, produktów i wyrobów pozytywnie wpływających na rozwój tzw. zielonej gospodarki, m.in. przy wykorzystaniu agend badawczych wykreowanych w ramach Działania 1.5). Biorąc pod uwagę brak realizacji ww. projektu strategicznego w trybie niekonkurencyjnym oraz fakt, że zgodnie z linią demarkacyjną wsparcie regionalnych agend badawczych realizowane jest z poziomu krajowego, natomiast na poziomie regionalnym realizacja regionalnych agend badawczych możliwa jest tylko we współpracy z poziomem krajowym w ramach wspólnych przedsięwzięć, proponuje się rezygnację z tworzenia i realizacji regionalnych agend badawczych (tym samym Działania 1.5) z programu FEL 2021-2027 i realokację środków pozostających na Działaniu na CS 1 (ii) Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP.
19.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/katalog beneficjentów: przeformułowanie nazwy beneficjenta z "ośrodki innowacji" na "instytucje wspierające biznes".	Przeformułowanie nazwy beneficjenta. W ramach typów projektów wspierane są instytucje wspierające biznes, w tym IOB, które niekoniecznie wpisują się definicję ośrodka innowacji (Działanie 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań).

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
20.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/katalog beneficjentów: wykreślenie beneficjenta "jednostki sektora publicznego".	Z uwagi na rezygnację z realizacji projektu GHS wykreślono z katalogu beneficjentów jednostki sektora publicznego, gdyż wyłącznie w tym projekcie miały być one beneficjentami (Działanie 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw).
21.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/Główne/kierunkowe zasady udzielania wsparcia: wykreślenie zapisu: "Bazując na doświadczeniach z perspektywy finansowej 2014-2020 planowane jest kontynuowanie wsparcia prac B+R w formule Wspólnych Przedsięwzięć, które zostanie dodatkowo rozszerzone na nowe obszary RIS, wypracowane w ramach PPO. [...]"	Usunięcie zapisów w związku z rezygnacją z realizacji typu projektu dotyczącego wsparcia powstawania i realizacji regionalnych, ponadregionalnych agend badawczych w obszarach badawczo-wdrożeniowych zidentyfikowanych w ramach PPO (Działanie 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej).
22.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe: Usunięcie zapisu: "Zakłada się też możliwość realizacji projektów z partnerami współpracy Transgranicznej Interreg Polska-Ukraina 2021-2027."	Z uwagi na brak realizacji projektu GHS (Działanie 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw) oraz regionalnych agend badawczych (Działanie 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej), w pozostałych działaniach w ramach cs 1(i) nie jest możliwa realizacja projektów z partnerami współpracy Transgranicznej Interreg Polska-Ukraina 2021-2027.
23.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe: Usunięcie zapisu: "[...]Komplementarność ta będzie przygotowywana i wzmocniana przez działanie dot. agend badawczych w obszarach B+R+I zidentyfikowanych w ramach PPO, którego zadaniem jest zwiększenie masy krytycznej regionalnych konsorcjów nauka – biznes w aplikowaniu o środki programu Horyzont Europa, dzięki wzmocnieniu doskonałości naukowej (excellence) i zakresu oddziaływania (impact) projektów B+R+I."	Usunięcie zapisów w związku z rezygnacją z realizacji typu projektu dotyczącego wsparcia powstawania i realizacji regionalnych, ponadregionalnych agend badawczych w obszarach badawczo-wdrożeniowych zidentyfikowanych w ramach PPO, tym samym Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej.
24.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO001Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) z 84 na 123 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw, 1.3 Badania i innowacje w sektorze przedsiębiorstw, 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań, 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej. Propozycja zwiększenia wartości docelowej wskaźnika wynika ze zwiększenia alokacji ogółem na wskaźnik RCO001 z 55,86% na 89,44% alokacji ogółem cs 1 (i) w związku z rezygnacją Wnioskodawcy - Powiat Lubelski realizacji projektu Green Human Space wartość ogółem wynosi 43 050 000 EUR z czego 36 600 000 wkład UE. Alokacja na ten projekt nie była ujęta w szacowaniu wartości docelowej wskaźnika. Dodatkowo w wyliczeniach uwzględniono realokację środków wkładu UE z Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw w wysokości 7 911 000,00 EUR na Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. Wyliczenia: - alokacja pierwotna na wskaźnik = 71 923 920,79 EUR, - alokacja po zwiększeniu = 105 696 950,06 EUR, - koszt jednostkowy = 525 979,72 EUR, - założenia przyjęte w Metodocy: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działań 1.2, 1.3, 1.5, 3,7 RPO WL 2014 – 2020 na poziomie 38,69% (19,86% dublowanie przedsiębiorstw oraz 18,83% rozwiązane umowy). RCO001 = [105 696 950,06 EUR (alokacja CS1(i))]*89,44%(udział alokacji na wskaźnik w ogólnej alokacji na 1(i)/525 979,72 EUR (koszt jednostkowy))*61,31% (uwzględniono 38,69% ryzyko) =123 przedsiębiorstwa.
25.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO002Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji z 84 na 123 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw, 1.3 Badania i innowacje w sektorze przedsiębiorstw, 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań, 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej. Propozycja zwiększenia wartości docelowej wskaźnika wynika ze zwiększenia alokacji ogółem na wskaźnik RCO002 z 55,86% na 89,44% alokacji ogółem cs 1 (i) w związku z rezygnacją Wnioskodawcy - Powiat Lubelski realizacji projektu Green Human Space wartość ogółem wynosi 43 050 000 EUR z czego 36 600 000 wkład UE. Alokacja na ten projekt nie była ujęta w szacowaniu wartości docelowej wskaźnika. Dodatkowo w wyliczeniach uwzględniono realokację środków wkładu UE z Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw w wysokości 7 911 000,00 EUR na Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. Wyliczenia: - alokacja pierwotna na wskaźnik = 71 923 920,79 EUR, - alokacja po zwiększeniu = 105 696 950,06 EUR, - koszt jednostkowy = 525 979,72 EUR, - założenia przyjęte w Metodocy: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działań 1.2, 1.3, 1.5, 3,7 RPO WL 2014 – 2020 na poziomie 38,69% (19,86% dublowanie przedsiębiorstw oraz 18,83% rozwiązane umowy). RCO002 = [105 696 950,06 EUR (alokacja CS1(i))]*89,44%(udział alokacji na wskaźnik w ogólnej alokacji na 1(i)/525 979,72 EUR (koszt jednostkowy))*61,31% (uwzględniono 38,69% ryzyko) = 123 przedsiębiorstwa .
26.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO008 Nominalna wartość sprzętu na potrzeby badań naukowych i innowacji z 15 718 252,72 euro na 14 616 645,21 euro .	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw, 1.3 Badania i innowacje w sektorze przedsiębiorstw, 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań, 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej. Zmniejszenie wartości docelowej wskaźnika wynika z propozycji realokacji środków z cs 1 (i) Działanie 1.2 na cs 1 (ii) Działanie 2.4, co jest zgodne z zaleceniami dla Polski zawartymi w dokumencie pn. Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski, gdzie wprost wskazano: „Polska pozostaje w tyle, jeśli chodzi o cyfryzację przedsiębiorstw. (...) Chcąc zwiększyć potencjał wzrostu swojej gospodarki i pobudzić inwestycje prywatne, Polska powinna ułatwić dostęp do zaawansowanych technologii, zwłaszcza dla MŚP”. W sformułowanych w dokumencie zaleceniach wskazano na konieczność podjęcia w latach 2024 i 2025 działań mających na celu wspieranie inwestycji prywatnych przez propagowanie cyfryzacji przedsiębiorstw. W związku z przesunięciem kwoty 9 292 657, 80 euro na cyfryzację przedsiębiorstw, alokacja na wskaźnik RCO008 spadła z 75,71% alokacji ogółem na cs 1 (i) wynoszącej 97 487 686,68 EUR na 74,63% alokacji ogółem na cs 1 (i) wynoszącej 88 195 028,88 EUR alokacji ogółem). Wyliczenia: - alokacja pierwotna na wskaźnik = 97 487 686,68 EUR, - alokacja po zmniejszeniu = 88 195 028,88 EUR, - średni udział % w wydatkach kwalifikowalnych wyposażenia badawczego wynosi odpowiednio dla: ośrodków badawczych - 75% oraz przedsiębiorstw - 19,70%, - założenia przyjęte w Metodocy: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działań 1.1, 1.2, 1.3 RPOWL 2014-2020 na poziomie 48,83% (30% wzrost cen wyposażenia oraz 18,83% rozwiązane umowy). RCO008=([12 491 242,87 EUR (alokacja CS1(ii))*10,57%(udział alokacji na wskaźnik w ogólnej alokacji na 1(ii))*75%(średni udział % dla ośrodków badawczych) + (75 703 786,01 EUR (alokacja CS1(i)))*64,06%(udział alokacji na wskaźnik w ogólnej alokacji na 1(i)))*19,70% (średni udział % dla przedsiębiorstw))]*51,17% (uwzględniono 48,83% ryzyko) = 14 616 645,21 euro .
27.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO010 Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi z 45 na 67 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw, 1.3 Badania i innowacje w sektorze przedsiębiorstw, 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań, 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej. Zwiększenie wartości docelowej wskaźnika wynika RCO010 wynika bezpośrednio ze zwiększenia wartości wskaźnika RCO001. Wyliczenia RCO010 = RCO001 (123 przedsiębiorstwa)*54% (historyczny średni udział przedsiębiorstw współpracujących z organizacjami badawczymi w ramach projektów B+R) = 67 przedsiębiorstw
28.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO006 Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych z 69 EPC/rok euro na 57 EPC/rok .	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 1.1 Regionalna infrastruktura badawczo-rozwojowa, 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw. Wskaźnik RCO006 Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych dotyczy liczby naukowców korzystających bezpośrednio w swojej działalności z obiektu badawczego lub sprzętu, na który przyznawane jest wsparcie. Wskaźnik jest mierzony pod względem rocznych ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC), obliczanych zgodnie z metodyką podaną w Podręczniku Frascati OECD 2015. Będzie on realizowany na podstawie godzin pracy faktycznie poświęconych na badania i rozwój w ciągu roku kalendarzowego podzielony przez całkowitą liczbę godzin umownie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę. Mając na uwadze wskazaną powyżej definicję wskaźnika Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych należy uznać, iż przyjęte na podstawie perspektywy 2014-2020 w LWK pierwotne założenia wartości wskaźnika na poziomie 69 EPC/rok założenia są nieadekwatne do możliwości Beneficjentów realizujących projekty w ramach FEL 2021-2027, gdyż wskaźnik ten dotyczy liczby etatów, a nie osób objętych wsparciem. Stąd wynika propozycja zmniejszenia wartości wskaźnika RCO006 Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych. Skorygowano założenie dotyczące infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach, które dotyczy wymiaru czasu pracy. Pierwotnie zakładano, iż 1 naukowiec będzie pracował w wymiarze 1 EPC. Proponujemy przyjęcie założenia, iż 1 naukowiec będzie pracował w wymiarze 0,5 EPC, to znaczy 2 naukowców będzie pracowało na 1 EPC. Zmiana założeń wynika z przyjętej praktyki przez Beneficjentów w realizowanych obecnie projektach w ramach Działania 1.2. Nie możemy wymagać od przedsiębiorców zatrudniania naukowców na pełny etat, gdyż ta grupa zawodowa funkcjonuje w specyficznych warunkach, tj. pracuje na różnych uczelniach bądź instytutach badawczych, co warunkuje ich rozwój zawodowy (tj. kolejne stopnie i tytuły naukowe). Wyliczenia RCO006 = wskaźnik osiągnięty przez LAWP+ wskaźnik osiągnięty przez DW EFRR Wskaźnik osiągany przez LAWP: RCO001 (123 przedsiębiorstwa)*27%(udział projektów realizujących wskaźnik RCO006) *(2(liczba naukowców)*0,5 EPC) Wskaźnik osiągany przez DW EFRR: liczba projektów organizacji badawczych*(6(liczba naukowców)*1 EPC)*80% (20% ryzyko rozwiązanych umów) Wartość ogółem: 123*27%*1 + 5*6*80% = 33 EPC + 24 EPC = 57 EPC/rok .
29.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika PLRO007 Liczba realizowanych projektów B+R z 38 na 57 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 1.3 Badania i innowacje w sektorze przedsiębiorstw. Zwiększenie wartości docelowej wskaźnika wynika PLRO007 wynika bezpośrednio ze zwiększenia wartości wskaźnika RCO001. Wyliczenia PLRO007 = RCO001 (123 przedsiębiorstwa) *46% (udział typów wsparcia, które zostaną zrealizowane przez przedsiębiorców w ramach cs 1(i))= 57 projektów B+R
30.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCR002 Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe) z 19 714 153,17 euro na 28 971 249,63 euro .	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw, 1.3 Badania i innowacje w sektorze przedsiębiorstw, 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań, 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej. Zwiększenie wartości docelowej wskaźnika wynika ze zwiększenie alokacji na wskaźnik RCR002 z 55,86% na 89,44 alokacji ogółem cs 1 (i) dzięki rezygnacji z realizacji projektu Green Human Space którego alokacja nie była ujęta w szacowaniu wartości docelowej wskaźnika. Dodatkowo w wyliczeniach uwzględniono realokację środków wkładu UE z Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw w wysokości 7 911 000,00 EUR na Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. Wyliczenia: - alokacja pierwotna na wskaźnik = 71 923 920,79 EUR, - alokacja po zwiększeniu = 105 696 950,06 EUR, - średni poziom dofinansowania = 66,23%, - założenia przyjęte w Metodocy: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działań 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 3,7 RPO WL 2014-2020 na poziomie 18,83% (rozwiązane umowy). RCR002=(105 696 950,06 EUR(alokacja CS1(i)))*89,44%(udział alokacji na wskaźnik w ogólnej alokacji na 1(i))*(100%-66,23%(średnie dofinansowanie)) *81,17% (uwzględniono 18,83% ryzyko) = 28 971 249,63 euro .

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
31.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCR003 Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe z 41 na 61 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 1.3 Badania i innowacje w sektorze przedsiębiorstw. Zwiększenie wartości docelowej wskaźnika RCR003 wynika bezpośrednio ze zwiększenia wartości wskaźnika RCO001. Wyczerpanie RCR003 = RCO001 (123 przedsiębiorstwa)*49,38% (udział typów wsparcia, które zostaną zrealizowane przez przedsiębiorców w ramach 1(ii)) = 61 MŚP
32.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	finanse	tak	Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 7 911 000,00 EUR z Działania 1.2 <i>Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw (CS 1i)</i> do Działania 2.4 <i>Cyfryzacja lubelskich MŚP (CS 1ii)</i> . Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 1 089 000,00 EUR z Działania 1.5 <i>Specjalizacja gospodarki regionalnej (CS 1i)</i> do Działania 2.4 <i>Cyfryzacja lubelskich MŚP (CS 1ii)</i> .	Zmniejszenie alokacji na CS 1i. Proponuje się realokację środków w łącznej wysokości 9 000 000,00 EUR z CS 1 (i) na Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP w ramach CS 1 (ii). Alokacja na CS 1 (i) wynosi obecnie 109 449 919,00 EUR. Założono realokację środków w wysokości: - 7 911 000,00 EUR z Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw – łączna alokacja zaplanowana na typ projektu wsparcie infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach (w tym usługi szkoleniowe w zakresie wykorzystania nabytej infrastruktury) realizowany w ramach CS 1 (i) Działanie 1.2 wynosi 26 545 730,00 EUR. W Działaniu 1.2 ogłoszono dotychczas jeden nabór nr FELU.01.02-IP.01-001/23. W ramach przedmiotowego naboru złożono 34 wnioski o dofinansowanie na wartość wnioskowanego wsparcia 67 166 305,36 PLN. Wysokość alokacji przeznaczonej na nabór wynosiła 72 988 178,74 PLN (16 545 730,00 EUR). Podpisano 21 umów o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 36 443 204,42 PLN. Do podpisania pozostała 1 umowa o dofinansowanie o kwocie wnioskowanego dofinansowania w wysokości 728 445,00 PLN. Wartość złożonych wniosków o dofinansowanie, jak i wartość podpisanych umów nie wyczerpała więc dostępnej w naborze alokacji, mimo szeroko prowadzonych działań informacyjno – promocyjnych w zakresie naboru z ww. Działania. W Harmonogramie naborów wniosków o dofinansowanie dla programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 założono ogłoszenie drugiego naboru w grudniu 2024 r. w którym zaplanowano alokację w wysokości 10 000 000,00 EUR. W ramach przedmiotowego Działania, w związku z rezygnacją Powiatu Lubelskiego, nie będzie realizowany projekt pn. Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju i Transferu Zielonych Technologii, który miał obejmować znaczną część alokacji. Mając na uwadze powyższe, w tym niskie zainteresowanie potencjalnych wnioskodawców, proponuje się realokację wolnych środków pozostających na Działaniu 1.2 w wysokości 7 911 000, 00 EUR na CS 1 (ii) Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. - 1 089 000,00 EUR z Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej – zgodnie z pierwotnymi założeniami celem Działania 1.5 było pobudzenie aktywności i współpracy przedsiębiorstw i jednostek naukowych w zakresie działalności B+R+I, w obszarach inteligentnych specjalizacji regionu zidentyfikowanych w ramach PPO, poprzez tworzenie i rozwój regionalnych i ponadregionalnych agend badawczo-wdrożeniowych. Zaplanowane działanie służyć miało wzmocnieniu procesu diagnozowania potencjału wdrożeniowego badań naukowych prowadzonych w regionie oraz potrzeb rynkowych (zapotrzebowania na nowe produkty i usługi) i było ściśle powiązane z realizacją projektu Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju i Transferu Zielonych Technologii. Mając na uwadze rezygnację Powiatu Lubelskiego z realizacji przedsięwzięcia pn. Green Human Space – Międzynarodowe Centrum Rozwoju i Transferu Zielonych Technologii, a także fakt, że zgodnie z linią demarkacyjną wsparcie agend badawczych realizowane jest z poziomu krajowego, natomiast na poziomie regionalnym realizacja agend badawczych możliwa jest tylko we współpracy z poziomem krajowym w ramach wspólnych przedsięwzięć, proponuje się usunięcie przedmiotowego Działania z programu FEL 2021-2027 i realokację środków pozostających na Działaniu na CS 1 (ii) Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP.
33.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 1 - Zakres interwencji Zmniejszenie alokacji na poniższych kategoriach: 001 o kwotę 791 100 EUR z 9 684 697 EUR na 8 893 597 EUR 002 o kwotę 791 100 EUR z 14 867 240 EUR na 14 076 140 EUR 003 o kwotę 791 100 EUR z 6 421 014 EUR na 5 629 914 EUR 004 o kwotę 4 588 380 EUR z 24 987 287 EUR na 20 398 907 EUR 005 o kwotę 316 440 EUR z 6 828 919 EUR na 6 512 479 EUR 006 o kwotę 316 440 EUR z 12 203 134 EUR na 11 886 694 EUR 007 o kwotę 316 440 EUR z 4 504 872 EUR na 4 188 432 EUR 010 o kwotę 50 000 EUR z 8 191 595 EUR na 8 141 595 EUR 011 o kwotę 50 000 EUR z 4 462 399 EUR na 4 412 399 EUR 023 o kwotę 892 980 EUR z 892 980 EUR na 0 EUR 029 o kwotę 58 900 EUR z 666 360 EUR na 607 460 EUR 030 o kwotę 37 120 EUR z 272 939 EUR na 235 819 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków z CS 1(i): Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej. Usunięcie KI 023 wynika z rezygnacji z zakresu wsparcia realizowanego w Działaniu 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej.
34.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 2 – forma finansowania - zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 109 449 919 EUR na 100 449 919 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków z CS 1(i): Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej.
35.	EFRR.CP1.I	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorii 33 z 109 449 919 EUR na 100 449 919 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków z CS 1(i): Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej.
36.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 03 z 109 449 919 EUR na 100 449 919 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków z CS 1(i): Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej.
37.	EFRR.CP1.I	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	inne	tak	Zmniejszenie alokacji na wydatki na rzecz osiągnięcia celów klimatycznych łącznie o kwotę 6 295 246 EUR z 611 537 556 EUR na kwotę 605 242 310 EUR. (Realokacja z Działania 1.5 do Działania 2.4 powoduje obniżenie wydatków na cele klimatyczne o 73 748 EUR)	Jest to konsekwencją realokacji środków z Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej (pochodzących z obniżenia KI 29 (posiadającej 100% wartość markera klimatycznego) o kwotę 58 900 EUR oraz obniżenia KI 30 (posiadającej 40% wartość markera klimatycznego) o kwotę 37 120 EUR do Działania 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP (KI posiadające 0% wartości markera klimatycznego) oraz dodania typu projektu dot. azbestu w CS 2(vii) (Działanie 3.9 oraz 3.10), którego wpływ na wydatki na rzecz osiągnięcia celów klimatycznych opisano w wierszu 84 niniejszego wykazu.
38.	EFRR.CP1.IV	FELU.01 Badania naukowe i innowacje	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów usunięcie nieadekwatnych do planowanych działań zapisów. Przed zmianą: "[...] a)Wspierania nowych kompetencji i umiejętności pracowników MŚP oraz jednostek badawczych, jak również o środków innowacji i inkubatorów przedsiębiorczości w obszarach inteligentnych specjalizacji oraz w celu zwiększenia innowacyjności gospodarki (m.in. w zakresie cyfryzacji i zastosowania rozwiązań z zakresu Przemysłu 4.0 oraz GOZ);[...]" Po zamianie: "[...] a)Wspierania nowych kompetencji i umiejętności pracowników MŚP oraz ośrodków innowacji i inkubatorów przedsiębiorczości w obszarach inteligentnych specjalizacji oraz w celu zwiększenia innowacyjności gospodarki (m.in. w zakresie cyfryzacji i zastosowania rozwiązań z zakresu Przemysłu 4.0 oraz GOZ);[...]"	Proponycja usunięcia zapisów. W Działaniu 1.6 Wsparcie regionalnych ekosystemów innowacji, w ramach typu projektów z lit. a) zaplanowano wsparcie kompetencji i umiejętności kadry IOB, która będzie świadczyć usługi skierowane do MŚP, stąd proponujemy usunąć zapisy nieadekwatne do zakresu interwencji. W typie projektów określonych w lit. a) Działania 1.6 Wsparcie regionalnych ekosystemów innowacji wsparcie kompetencji dotyczy wyłącznie pracowników i kadry instytucji otoczenia biznesu. Jednostki badawcze występują wyłącznie w typie projektów w lit. b) Działania 1.6 Wsparcie regionalnych ekosystemów innowacji jako podmioty mogące brać udział w procesach sieciowania. W związku z tym proponuje się korektę typu projektu, aby nie wprowadzała w błąd w zakresie podmiotów, mogących być beneficjentami w danym typie projektu.
39.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/Katalog beneficjentów: Usunięcie słowa "lecznicze" z nazwy beneficjenta: "podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i MŚP"	Korekta techniczna - wprowadzenie właściwej nazwy podmiotu (Działanie 2.3 Cyfrowe Lubelskie w ochronie zdrowia).
40.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	zakres wsparcia	nie	Interwencja w ramach Funduszy/Katalog beneficjentów Aktualizacja publikatora do Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej wskazanej w odnośniku do beneficjenta będącego podmiotem wykonującym działalność leczniczą. Przed zmianą: W rozumieniu Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2020 poz.295 z późn. zm.) Po zmianie: W rozumieniu Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2024 poz.799)	Aktualizacja publikatora dokumentu (Działanie 2.3 Cyfrowe Lubelskie w ochronie zdrowia).
41.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO001Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) z 60 na 78 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. Proponycja zwiększenia wartości wskaźnika wynika z proponowanej realokacji kwoty 9 000 000,00 EUR wkładu UE z cs 1(i) Działanie 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw i 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej na cs 1(ii) Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP, która jest zgodna z zaleceniami dla Polski zawartymi w dokumencie pn. Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski, gdzie wprost wskazano: „Polska pozostaje w tyle, jeśli chodzi o cyfryzację przedsiębiorstw. (...) Chcąc zwiększyć potencjał wzrostu swojej gospodarki i pobudzić inwestycje prywatne, Polska powinna ułatwiać dostęp do zaawansowanych technologii, zwłaszcza dla MŚP”. W sformułowanych w dokumencie zaleceniach wskazano na konieczność podjęcia w latach 2024 i 2025 działań mających na celu wspieranie inwestycji prywatnych przez propagowanie cyfryzacji przedsiębiorstw. Ponadto, zaktualizowano wartość kosztu jednostkowego, który pierwotnie był użyty w Metodocy szacowania wskaźników EFRR w oparciu o dane z rozstrzygniętych naborów w ramach Działania 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. Wyczerpanie: - alokacja pierwotna na wskaźnik = 11 469 631,76 EUR, - alokacja po realokacji= 22 063 637,65 EUR, - koszt pierwotny = 100 050,22 EUR, - koszt po aktualizacji = 146 856,08 EUR, - założenia przyjęte w Metodocy: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działania 3.5,3.7,3.9 RPO WL 2014-2020 na poziomie 48% (rozwiązane umowy – 25%, wzrost cen – 20%, dublowanie przedsiębiorstw – 3%). RCO001 = [22 063 637,65 EUR (alokacja CS1(iii))*22,68%(udział alokacji na wskaźnik w ogólnej alokacji na 1(ii))/146 856,08 EUR (zaktualizowany koszt jednostkowy)]*52% (uwzględniono 48% ryzyko) =78 przedsiębiorstw.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
42.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO002Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji z 60 na 78 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. Propozycja zwiększenie wartości wskaźnika wynika z proponowanej realokacji środków 9 000 000,00 EUR wkładu UE z cs 1(i) Działanie 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw i 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej na cs 1(ii) Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP, która jest zgodna z zaleceniami dla Polski zawartymi w dokumencie pn. Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski, gdzie wprost wskazano: „Polska pozostaje w tyle, jeśli chodzi o cyfryzację przedsiębiorstw. (...) Chcąc zwiększyć potencjał wzrostu swojej gospodarki i pobudzić inwestycje prywatne, Polska powinna ułatwiać dostęp do zaawansowanych technologii, zwłaszcza dla MŚP”. W sformułowanych w dokumencie zalecaniach wskazano na konieczność podjęcia w latach 2024 i 2025 działań mających na celu wspieranie inwestycji prywatnych przez propagowanie cyfryzacji przedsiębiorstw. Ponadto, zaktualizowano wartość kosztu jednostkowego, który pierwotnie był użyty w Metodycie szacowania wskaźników EFRR w oparciu o dane z rozstrzygniętych naborów w ramach Działania 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. Wyliczenia: - alokacja pierwotna na wskaźnik = 11 469 631,76 EUR, - alokacja po realokacji= 22 063 637,65 EUR, - koszt pierwotny = 100 050,22 EUR, - koszt po aktualizacji = 146 856,08 EUR, - założenia przyjęte w Metodycie: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działłań 3.5,3.7,3.9 RPO WL 2014-2020 na poziomie 48% (rozwiązane umowy – 25%, wzrost cen – 20%, dublowanie przedsiębiorstw – 3%). RCO002 = [(22 063 637,65 EUR alokacja CS1(iii))*22,68%(udział alokacji na wskaźnik w ogólnej alokacji na 1(iii)/146 856,08 EUR(zaktualizowany koszt jednostkowy))]*(uwzględniono ryzyko 48%) =78
43.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCR002 Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe) z 946 245 euro na 1 820 250 euro .	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP. Wartość wskaźnik uległa zwiększeniu w wyniku propozycji realokacji środków z cs 1(i) Działanie 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw i 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej na cs 1(ii) Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP, która jest zgodna z zaleceniami dla Polski zawartymi w dokumencie pn. Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski, gdzie wprost wskazano: „Polska pozostaje w tyle, jeśli chodzi o cyfryzację przedsiębiorstw. (...) Chcąc zwiększyć potencjał wzrostu swojej gospodarki i pobudzić inwestycje prywatne, Polska powinna ułatwiać dostęp do zaawansowanych technologii, zwłaszcza dla MŚP”. W sformułowanych w dokumencie zalecaniach wskazano na konieczność podjęcia w latach 2024 i 2025 działań mających na celu wspieranie inwestycji prywatnych przez propagowanie cyfryzacji przedsiębiorstw. Wyliczenia: - alokacja ogółem pierwotna na wskaźnik = 11 469 631,76 EUR, - alokacja ogółem po realokacji= 22 063 637,65 EUR, - poziom dofinansowania na poziomie 85%, - założenia przyjęte w Metodycie: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na poziomie 45% (rozwiązane umowy – 25%, wzrost cen 20%). RCR002 = [(22 063 637,65 EUR(alokacja CS1(ii))*22,68%)*(100%-85%)(poziom dofinansowania)]*(uwzględniono ryzyko 45%) = [22 063 637,65 EUR*(100%-85%)]*(100%-45%) = 1 820 250 euro
44.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	finanse	tak	Realokacja środków (zwiększenie) w wysokości 9 000 000,00 EUR do Działania 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP (CS 1i) z Działania 1.2 <i>Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw (CS 1i)</i> oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej (CS 1i).	Wsparcie projektów z zakresu transformacji cyfrowej jest zgodne z zaleceniami dla Polski zawartymi w dokumencie pn. Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski, gdzie wprost wskazano: „Polska pozostaje w tyle, jeśli chodzi o cyfryzację przedsiębiorstw. (...) Chcąc zwiększyć potencjał wzrostu swojej gospodarki i pobudzić inwestycje prywatne, Polska powinna ułatwiać dostęp do zaawansowanych technologii, zwłaszcza dla MŚP”. W sformułowanych w dokumencie zalecaniach wskazano na konieczność podjęcia w latach 2024 i 2025 działań mających na celu wspieranie inwestycji prywatnych przez propagowanie cyfryzacji przedsiębiorstw. Ponadto uzasadnieniem dla realokacji powyższych środków w wysokości 9 000 000,00 EUR na Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP są również bardzo duże potrzeby przedsiębiorców, a co za tym idzie olbrzymie zainteresowanie realizacją projektów w zakresie transformacji cyfrowej. W Działaniu 2.4 ogłoszono dotychczas jeden nabór nr FELU.02.04-IP.01-001/23. W ramach przedmiotowego naboru złożono 163 wnioski o dofinansowanie na wartość wnioskowanego wsparcia 82 942 124,94 PLN. Wysokość alokacji przeznaczonej na nabór wynosiła 22 056 500,00 PLN (5 000 000,00 EUR). Z uwagi na brak wolnych środków w Działaniu 2.4 wybrano do dofinansowania tylko 30 projektów na łączną kwotę dofinansowania 17 001 528,11 PLN. LAWP aktualnie jest w trakcie podpisywania umów o dofinansowanie. Na liście projektów, które uzyskały wymaganą liczbę punktów, jednak kwota alokacji przeznaczona na nabór nie pozwala na wybranie ich do dofinansowania pozostaje 50 projektów o łącznej kwocie dofinansowanie 23 157 008,44 PLN. Opisana realokacja środków umożliwi w perspektywie finansowej 2021-2027 ogłoszenie jeszcze co najmniej jednego naboru w ramach Działania 2.4, co biorąc pod uwagę szybki postęp technologiczny rozwiązań cyfrowych, wydaje się optymalnym i celowym rozwiązaniem.
45.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	finanse	nie	Realokacja środków (zwiększenie) w wysokości 674 127,00 EUR do Działania 2.1 <i>Cyfrowe Lubelskie</i> (CS 1ii) z Działania 2.7 <i>Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych</i> (CS 1iii).	Uwzględniono wcześniejsze przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 z CS 1 (iii) - Działania 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych na CS 1(ii) - Działanie 2.1 Cyfrowe Lubelskie (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.).
46.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zwiększenie alokacji na poniższej kategorii: 013 z kwoty 9 750 000 EUR na kwotę 18 750 000 EUR 016 z kwoty 47 347 570 EUR na kwotę 47 350 327 EUR 019 z kwoty 12 756 030 EUR na kwotę 13 427 400 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków: z Priorytetu 1 (CS 1(i) - Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej) na Priorytet 2 (CS 1(ii) - Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP) oraz wcześniejszego przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.) - realokacja w ramach Priorytetu 2 z CS 1 (iii) - Działania 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych na CS 1(ii) - Działanie 2.1 Cyfrowe Lubelskie.
47.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania - zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 73 690 000 EUR na 83 364 127 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków: z Priorytetu 1 (CS 1(i) - Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej) na Priorytet 2 (CS 1(ii) - Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP) oraz wcześniejszego przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.) - realokacja w ramach Priorytetu 2 z CS 1 (iii) - Działania 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych na CS 1(ii) - Działanie 2.1 Cyfrowe Lubelskie.
48.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorii 033 z 62 432 500 EUR na 72 106 627 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków: z Priorytetu 1 (CS 1(i) - Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej) na Priorytet 2 (CS 1(ii) - Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP) oraz wcześniejszego przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.) - realokacja w ramach Priorytetu 2 z CS 1 (iii) - Działania 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych na CS 1(ii) - Działanie 2.1 Cyfrowe Lubelskie.
49.	EFRR.CP1.II	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 03 z 73 690 000 EUR na 83 364 127 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków: z Priorytetu 1 (CS 1(i) - Działania 1.2 Infrastruktura wspomagająca rozwój technologiczny przedsiębiorstw oraz Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej) na Priorytet 2 (CS 1(ii) - Działanie 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP) oraz wcześniejszego przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.) - realokacja w ramach Priorytetu 2 z CS 1 (iii) - Działania 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych na CS 1(ii) - Działanie 2.1 Cyfrowe Lubelskie.
50.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	zakres wsparcia	tak	Interwencja w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów: Doprecyzowanie zapisu odnoszącego się do typu projektu. Przed zmianą: " [...] - zapewnienie szerokiego wachlarza wysokiej jakości usług prorozwojowych dla MŚP prowadzących do zwiększenia ich konkurencyjności, produktywności, innowacyjnego rozwoju przy wykorzystaniu potencjału IOB/ośrodków innowacji/klastrow, z uwzględnieniem dostępności odpowiedniej oferty usług, w tym dla przedsiębiorców mających siedzibę poza dużymi ośrodkami miejskimi; [...]" Po zmianie: "[...] - zapewnienie szerokiego wachlarza wysokiej jakości usług innowacyjnych dla MŚP prowadzących do zwiększenia ich konkurencyjności, produktywności, innowacyjnego rozwoju przy wykorzystaniu potencjału ośrodków innowacji, z uwzględnieniem dostępności odpowiedniej oferty usług, w tym dla przedsiębiorców mających siedzibę poza dużymi ośrodkami miejskimi; [...]"	W ramach tego typu projektu w Działaniu 2.5 Usługi dla MŚP, w związku z brakiem regionalnego systemu akredytacji instytucji prorozwojowych, usługi będą mogły świadczyć wyłącznie akredytowane na poziomie kraju OI, stąd zasadne jest usunięcie zapisu wskazującego, że usługi będą mogły być świadczone przez klastry. Dodatkowo z uwagi na fakt, że krajowa akredytacja indywidualna nie będzie dotyczyć usług prorozwojowych, a jedynie usług proinnowacyjnych zasadne jest doprecyzowanie powyższego. Z uwagi że sformułowania użyte w typie projektu w ramach Działania 2.5 Usługi dla MŚP są nieadekwatne do zakresu interwencji zostały one skorygowane.
51.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	wskaźniki	nie	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO001Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) z 1 070 na 1 115 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działłań: 2.5 Usługi dla MŚP, 2.6 Inwestycje rozwojowe w MŚP, 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych. Zwiększenie wartości wskaźnika wynika z korekty pierwotnych założeń w Metodycie które oparte były na wyższej wartości projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III. W pierwotnym kontrakcie programowym wartość projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III określono na kwotę dofinansowania 15 500 000,00 EUR (wartość całkowita: 18 230 000,00 EUR), jednak ostatecznie wniosek o dofinansowanie został złożony na kwotę dofinansowania 10 000 000,00 EUR (wartość całkowita: 11 764 706,00 EUR). Reszta środków pozostała na Działaniu 2.7 (tryb konkurencyjny). Dodatkowo dokonano aktualizacji kosztu jednostkowego dla typu projektów odnoszącego się do promocji MŚP (tryb konkurencyjny) opierając nowe wyliczenia na dwóch rozstrzygniętych naborach w ramach Działania 2.7 FEL 2021-2027. Przyjęty pierwotnie koszt historyczny, oparty na jednym przeprowadzonym w 2019 r. naborze z Działania 3.9 RPO WL jest nieadekwatny do obecnych warunków rynkowych. Ponadto zaktualizowano alokację na CS 1(iii) uwzględniając wcześniejsze przesunięcia w Priorytecie II. Wyliczenia: - alokacja pierwotna: 5 855 383,53 EUR, - alokacja zaktualizowana: 12 320 677,53 EUR, zwiększenie alokacji na typ projektu: dot. kompleksowego wsparcia promocji oferty MŚP oraz ich internacjonalizacji z 2,33% na 7,84% alokacji 1(iii), - zaktualizowanie kosztu jednostkowego dla typu projektu: dot. kompleksowego wsparcia promocji oferty MŚP oraz ich internacjonalizacji z 29 900,44 EUR na 48 077,77 - założenia przyjęte w Metodycie: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działłań 3.5,3.7,3.9 RPO WL 2014-2020 na poziomie 48% (rozwiązane umowy – 25%, wzrost cen – 20%, dublowanie przedsiębiorstw – 3%). RCO002=([alokacja CS1(iii)]*3,31%/39 025,77 EUR)+[alokacja CS1(iii)]*8,55%/48 077,77 EUR))*(100%-48%) = [3 443 967,24 EUR/39 025,77 EUR + 8 084 506,41 EUR*7,84%/48 077,77 EUR)]*(100%-48%) = 133 przedsiębiorstw. RCO001 =RCO002 (133 przedsiębiorstwa wsparte w formie dotacji) + RCO003 (210 przedsiębiorstw wspartych w formie instrumentu finansowego)+ RCO004 (772 przedsiębiorstwa wsparte w formie niefinansowej) = 133 + 210 + 772 = 1 115 przedsiębiorstw

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
52.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	wskaźniki	nie	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO002Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji z 88 na 133 .	Wskaźnik realizowany w ramach Działania: 2.5 Usługi dla MŚP, 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych. Zwiększenie wartości wskaźnika wynika z korekty pierwotnych założeń w Metodycie które oparte były na wyższej wartości projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III. W pierwotnym kontrakcie programowym wartość projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III określono na kwotę dofinansowania 15 500 000,00 EUR (wartość całkowita: 18 230 000,00 EUR), jednak ostatecznie wniosek o dofinansowanie został złożony na kwotę dofinansowania 10 000 000,00 EUR (wartość całkowita: 11 764 706,00 EUR). Reszta środków pozostała na Działaniu 2.7 (tryb konkurencyjny). Dodatkowo dokonano aktualizacji kosztu jednostkowego dla typu projektów odnoszącego się do promocji MŚP (tryb konkurencyjny) opierając nowe wyliczenia na dwóch rozstrzygniętych naborach w ramach Działania 2.7 FEL 2021-2027. Przyjęty pierwotnie koszt historyczny dotyczący, oparty na jednym przeprowadzonym w 2019 r. naborze z Działania 3.9 RPO WL jest nieadekwatny do obecnych warunków rynkowych. Ponadto zaktualizowano alokację na CS 1(iii) uwzględniając wcześniejsze przesunięcia w Priorytecie II. Wyliczenia: - alokacja pierwotna: 5 855 383,53 EUR, - alokacja zaktualizowana: 8 084 506,41 EUR, zwiększenie alokacji na typ projektu: dot. kompleksowego wsparcia promocji oferty MŚP oraz ich internacjonalizacji z 2,33% na 7,84% alokacji 1(iii), - zaktualizowanie kosztu jednostkowego dla typu projektu: dot. kompleksowego wsparcia promocji oferty MŚP oraz ich internacjonalizacji z 29 900,44 EUR na 48 077,77, - założenia przyjęte w Metodycie: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działani 3.5,3.7,3.9 RPO WL 2014-2020 na poziomie 48% (rozwiązane umowy – 25%, wzrost cen – 20%, dublowanie przedsiębiorstw – 3%). RCO002=[3 443 967,24(alokacja CS1(iii))*3,31%/39 025,77 EUR(koszt jednostkowy dla typu projektu dot. wsparcia prorozwojowych usług dla przedsiębiorców)+(8 084 506,41 EUR alokacja CS1(iii))*7,84%/48 077,77 EUR (zaktualizowanie kosztu jednostkowego dla typu projektu: dot. kompleksowego wsparcia promocji oferty MŚP oraz ich internacjonalizacji)]*(uwzględniono ryzyko 48%) = [3 443 967,24 EUR/39 025,77 EUR + 8 084 506,41 EUR/48 077,77 EUR]]*(100%-48%)= 133 przedsiębiorstw.
53.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	wskaźniki	nie	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCR002 Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe) z 6 539 353 euro na 7 007 094 euro .	Wskaźnik realizowany w ramach Działania: 2.5 Usługi dla MŚP, 2.6 Inwestycje rozwojowe w MŚP, 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych. Zwiększenie wartości wskaźnika wynika z korekty pierwotnych założeń w Metodycie które oparte były na wyższej wartości projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III. W pierwotnym kontrakcie programowym wartość projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III określono na kwotę dofinansowania 15 500 000,00 EUR (wartość całkowita: 18 230 000,00 EUR), jednak ostatecznie wniosek o dofinansowanie został złożony na kwotę dofinansowania 10 000 000,00 EUR (wartość całkowita: 11 764 706,00 EUR). Reszta środków pozostała na Działaniu 2.7 (tryb konkurencyjny). Dodatkowo dokonano aktualizacji kosztu jednostkowego dla typu projektów odnoszącego się do promocji MŚP (tryb konkurencyjny) opierając nowe wyliczenia na dwóch rozstrzygniętych naborach w ramach Działania 2.7 FEL 2021-2027. Wyliczenia: - alokacja pierwotna: 79 264 889,41 EUR, - alokacja zaktualizowana: 84 934 470,12 EUR, - poziom dofinansowania na poziomie 85%, - założenia przyjęte w Metodycie: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działani 3.5,3.7,3.9 RPO WL 2014-2020 na poziomie 48% (rozwiązane umowy – 25%, wzrost cen – 20%). RCR002 = [(84 934 470,12 EUR(alokacja CS1(iii))*82,37%)*(15%)(poziom wkładu własnego - inwestycji prywatnej)]*(uwzględniono ryzyko 45%) = 7 007 094 euro
54.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	wskaźniki	nie	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika Liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki z 289 szt. na 307 szt.	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 2.7 Lubelskie MŚP na rynkach zagranicznych. Zwiększenie wartości wskaźnika wynika z korekty pierwotnych założeń w Metodycie, które oparte były na wyższej wartości projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III. W pierwotnym kontrakcie programowym wartość projektu Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III określono na kwotę dofinansowania 15 500 000,00 EUR (wartość całkowita: 18 230 000,00 EUR), jednak ostatecznie wniosek o dofinansowanie został złożony na kwotę dofinansowania 10 000 000,00 EUR (wartość całkowita: 11 764 706,00 EUR). Reszta środków pozostała na Działaniu 2.7 (tryb konkurencyjny). Dodatkowo dokonano aktualizacji kosztu jednostkowego dla typu projektów odnoszącego się do promocji MŚP (tryb konkurencyjny) opierając nowe wyliczenia na dwóch rozstrzygniętych naborach w ramach Działania 2.7 FEL 2021-2027. Przyjęty pierwotnie koszt historyczny, oparty na jednym przeprowadzonym w 2019 r. naborze z Działania 3.9 RPO WL jest nieadekwatny do obecnych warunków rynkowych. Ponadto zaktualizowano alokację na CS 1(iii) uwzględniając wcześniejsze przesunięcia w Priorytecie II. Wyliczenia: - zwiększenie alokacji na dotację na typ projektu: dot. kompleksowego wsparcia promocji oferty MŚP oraz ich internacjonalizacji z 2,33% na 7,84% (alokacji 1(iii), - zaktualizowanie kosztu jednostkowego dla dotacji dla typu projektu: dot. kompleksowego wsparcia promocji oferty MŚP oraz ich internacjonalizacji z 29 900,44 EUR na 48 077,77 EUR w oparciu o dane z rozstrzygniętych naborów w ramach Działania 2.7 FEL 2021-2027, - Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego III = 757 przedsiębiorstw, - założenia przyjęte w Metodycie: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działani 3.5,3.7,3.9 RPO WL 2014-2020 na poziomie 48% (ryzyko niezrealizowania wskaźnika dla dotacji na poziomie 48% (rozwiązane umowy – 25%, wzrost cen – 20%, dublowanie przedsiębiorstw – 3%), - założenie dla projektu kontraktowego przyjęto założenie ryzyko dublowania na poziomie 10%, oraz że przynajmniej 40% przedsiębiorstw wejdzie na nowy rynek zagraniczny. Liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki = [8 085 506,41 EUR(alokacja CS1(iii))*7,84%]/48 077,77 EUR(zaktualizowany koszt jednostkowy))*(uwzględniono ryzyko 48%)+757*(uwzględniono ryzyko dublowania przedsiębiorstw 10%)]*40%[(przedsiębiorstwa, które wejdą na nowe rynki) = [(8 084 506,41 EUR/48 077,77 EUR)*(100%-48%)+ 757*0,9]*40% = 307 przedsiębiorstw.
55.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	finanse	nie	Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 674 127,00 EUR z Działania 2.7 Lubelskie MŚP na <i>rynkach zagranicznych</i> (CS 1iii) do Działania 2.1 <i>Cyfrowe Lubelskie</i> (CS 1ii).	Uwzględniono wcześniejsze przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.).
56.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zmniejszenie alokacji na poniższej kategorii: 021 o kwotę 674 127 EUR z 17 550 000 EUR na 16 875 873 EUR	Skorygowano wartość alokacji - dostosowanie do wcześniejszego przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.).
57.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na KI 01 z 30 795 000 EUR na 30 120 873 EUR	Skorygowano wartość alokacji w części dotacyjnej - dostosowanie do wcześniejszego przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.).
58.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorii 33 z 88 320 000 EUR na 87 645 873 EUR	Skorygowano wartość alokacji - dostosowanie do wcześniejszego przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.).
59.	EFRR.CP1.III	FELU.02 Transformacja gospodarcza i cyfrowa regionu	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 03 z 88 320 000 EUR na 87 645 873 EUR	Skorygowano wartość alokacji - dostosowanie do wcześniejszego przesunięcia w SZOP FEL 2021-2027 (w ramach aktualizacji w dniu 13 lutego 2024 r.).
60.	EFRR/FS.CP2.IV	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO024Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych z 3 204 353 euro na 557 294 euro . Zmiana wartości docelowej (2024) wskaźnika RCO024Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych z 1 602 176 euro na 557 294 euro .	Wskaźnik realizowany w ramach Działan: 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne, 3.3 Bezpieczeństwo ekologiczne oraz dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych. Biorąc pod uwagę nasycenie rynku dzięki realizacji projektu pn. „Dostosowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie województwa lubelskiego do zmian klimatycznych, zmian w środowisku naturalnym oraz zagrożeń cywilizacyjnych” realizowanego przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie który swoim zakresem obejmuje jednostki Powiatowe i Miejskie PSP, a także OSP KSRG oraz projektem złożonym w ramach zakończonego naboru konkurencyjnego zaproponowano zmniejszenie alokacji na typ projektu Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego, a tym samym zmniejszenie wartości docelowej wskaźnika RCO024. Zmniejszenie wartości wskaźnika wynika z proponowanej realokacji środków realokacji środków z Działania 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne w ramach cs 2(iv) na Działanie 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej budynków w ramach cs 2(i) w wysokości 9 338 000,00 EUR alokacji UE. Przedmiotowy kierunek realokacji zgodny jest z Zaleceniami Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski z dnia 19 czerwca 2024 r. Zgodnie z zaleceniem 4, zaleca się Polsce podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu przyspieszenie stopniowego wycyfowywania paliw kopalnych w sektorze ciepłowniczym przez przejście na energię ze źródeł odnawialnych. Wskazać bowiem należy, iż dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Polsce m.in. rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych. Przyspieszenie zielonej transformacji i odchodzenie od węgla wymaga działań obejmujących zwiększenie produkcji czystej energii, zwiększenie inwestycji w produkcję technologii neutralnych emisyjnie, zmniejszenie zużycia energii i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. Jak wskazano w ww. zaleceniach, konieczne są ukierunkowane wysiłki na rzecz ograniczenia emisji dwutlenku węgla z budynków, ze szczególnym naciskiem na poprawę efektywności energetycznej i dekarbonizację systemów ciepłowniczych. W celu zachowania logiki wyliczeń wskaźników wartość pośrednia (2024) została zmniejszona do wartości 557 294 euro. Wyliczenia: - alokacja pierwotna = wartość wskaźnika: 3 204 352,94 EUR, - zaktualizowana alokacja= wartość wskaźnika: 557 294 EUR .

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
61.	EFRR/FS.CP2.IV	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	finanse	tak	Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 9 338 000,00 EUR z Działania 3.1 <i>Bezpieczeństwo ekologiczne</i> (CS 2iv) do Działania 4.1 <i>Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach</i> (CS 2i).	W ramach Działania 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne programu FEL 2021-2027 został ogłoszony 1 nabór konkursowy i 1 nabór niekonkursowy. W ramach naboru niekonkursowego ukierunkowanego na wsparcie projektu wpisującego się w typ projektu 1. Rozwój potencjału służb publicznych poprzez wyposażenie w sprzęt i materiały do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń naturalnych, w tym doposażenie magazynów przeciwpożdźwiozowych oraz 2. Rozwój systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego została podpisana 1 umowa o dofinansowanie projektu pn. „Dostosowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie województwa lubelskiego do zmian klimatycznych, zmian w środowisku naturalnym oraz zagrożeń cywilizacyjnych” realizowanego przez Komendę Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 107 477 640,00 PLN. Przedmiotowy projekt został wybrany do dofinansowania w trybie niekonkursowym jako przedsięwzięcie mające strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju województwa lubelskiego wyłonione w procedurze identyfikacji przedsięwzięć do Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego, umieszczone w Wykazie przedsięwzięć priorytetowych finansowanych w ramach Programu Regionalnego, stanowiącym Załącznik nr 10 do Kontraktu Programowego. Projekt polega w głównej mierze na niezbędnym sprzęcie i urządzeniach, które stanowią będą uzupełnienie istniejących zasobów lub zastąpią sprzęt, który z uwagi na wysoki poziom wyeksploatowania przeznaczony jest do wycofania. Projekt swoim zakresem obejmuje jednostki Powiatowe i Miejskie PSP, a także OSP KSRG. W ramach projektu zakupione zostaną m.in. pojazdy ratowniczo-gaśnicze, samochody z drabinami mechanicznymi, łodzie, quady, wyposażenie niezbędne do prowadzenia działań ewakuacyjnych oraz długoterminowych, a także podstawowe narzędzia do likwidowania skutków nawałnic i silnych wiatrów, rozszerzone zostaną także elementy związane z monitorowaniem i ostrzeganiem przed zagrożeniami. Celem projektu jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa regionu i zwiększenie możliwości skutecznej obrony przed skutkami zmian klimatycznych oraz klęsk żywiołowych i katastrof. Potrzeba realizacji projektu wynika ze zdiagnozowanych na poziomie województwa problemów. Rozbudowująca się infrastruktura drogowa, mieszkaniowa, nowopowstające przedsiębiorstwa, większa liczba osób, samochodów, w tym aut elektrycznych oraz bardzo duże zmiany klimatyczne powodują, że nie tylko rośnie liczba zdarzeń wymagających interwencji służb, ale także spada poczucie bezpieczeństwa mieszkańców regionu. W związku z tym kluczowe jest właściwe przygotowanie służb, ze szczególnym uwzględnieniem Straży Pożarnej, która podejmuje najszerszy zakres działań ratowniczych, ratowniczo-gaśniczych czy minimalizujących negatywne skutki zdarzeń. Wzmocnienie zasobów sprzętowo-technicznych jednostek PSP i OSP KSRG, wpłynie pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Lubelszczyzny, jak również przełoży się na efektywne prowadzenie działań. Realizacja celu projektu w perspektywie długofalowej przyczyni się do podniesienia poziomu bezpieczeństwa społecznego w sytuacjach kryzysowych oraz umożliwi osiągnięcie następujących korzyści: poprawę wyposażenia Jednostek Służb Ratowniczych, poprawę warunków pracy wykonujących czynności ratownicze, poprawę bezpieczeństwa osób wykonujących czynności ratowniczych, dbałość o stan środowiska naturalnego oraz utrzymanie na bardzo wysokim poziomie zaufania społeczeństwa do Straży Pożarnej. W ramach zakończonego naboru niekonkursowego wsparcie otrzymało 355 OSP i ich potrzeby wyposażenia w sprzęt i materiały do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zagrożeń naturalnych, w tym doposażenie magazynów przeciwpożdźwiozowych zostały w większości zaspokojone. Jednocześnie wskazać należy, iż ww. projekt w znacznym stopniu przyczynia się do osiągnięcia celów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 przyczyniając się w 100% do osiągnięcia rezultatów celu szczegółowego 2 (iv) przyjętych na poziomie FEL 2021-2027, tj.: Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpożdźwiozowej, Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów), Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami. Dodatkowo należy zaznaczyć, iż w ramach naboru konkursowego ogłoszonego 16 maja 2024 r. i zakończonego 26 lipca 2024 r. dotyczącego wsparcia projektów w ramach typu projektów 2. Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego oraz 3. Budowa, przebudowa, rozbudowa, remont budowli i urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów złożono tylko 3 wnioski o dofinansowanie o wartości dofinansowania z EFRR 1 736 833,92 PLN, co stanowi 13,65% alokacji dostępnej w naborze. Zainteresowanie danym naborem było niewielkie, a Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, które w największym stopniu mogłyby ubiegać się o dofinansowanie na powyższe typy projektów nie złożyły żadnego wniosku. Tym samym zaplanowana alokacja na Działanie 3.1 nie zostanie w całości wykorzystana. W ramach Działania 3.1, mając na uwadze dane historyczne z poprzednich okresów programowania, przewiduje się, że o dofinansowanie ubiegać się będą głównie jednostki samorządu terytorialnego, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne. W związku z powyższym, mając na uwadze fakt, iż: - projekt strategiczny wybrany do dofinansowania w sposób niekonkursowy w znacznym stopniu zaspokaja potrzeby systemu ratowniczo-gaśniczego w województwie lubelskim, - planowana realokacja nie stanowi zagrożenia dla osiągnięcia celów Programu przypisanych dla CS 2 (iv) – cele programu przypisane do Działania 3.1 zostały osiągnięte poprzez realizację projektu strategicznego, - pozostająca w Działaniu 3.1 alokacja adekwatna będzie do potrzeb w zakresie typu projektów 2. Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego oraz 3. Budowa, przebudowa, rozbudowa, remont budowli i urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów, proponuje się realokację części środków w ramach Działania 3.1 do Działania 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach.
62.	EFRR/FS.CP2.IV	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	finanse	tak	Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 7 003 129,00 EUR z Działania 3.2 <i>Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy</i> (CS 2iv) do Działania 4.1 <i>Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach</i> (CS 2i).	W ramach Działania 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy programu FEL 2021-2027 zostało ogłoszonych 5 naborów konkursowych, z czego 2 nabory zostały unieważnione, ponieważ nie złożono żadnego wniosku o dofinansowanie. W ramach pozostałych 3 naborów zostało podpisanych 20 umów o dofinansowanie o wartości z EFRR wynoszącej 6 224 751,64PLN co stanowi jedynie 7,57% dostępnej alokacji w ramach Działania 3.2 (pomniejszoną o kwotę elastyczności). Wartość alokacji na ogłoszone nabory znacznie przewyższała wartość wybranych projektów do dofinansowania. Ponadto, w ramach naborów ogłaszanych w ramach Działania 3.2 wszystkie projekty, które spełniły kryteria wyboru projektów zostały wybrane do dofinansowania. W ramach Działania 3.2 planowane jest ogłoszenie naboru konkretnego w listopadzie 2024 r. Alokacja przewidziana na nabór wynosi 12 000 000 EUR. Ponadto, we wrześniu 2024 r. planowane jest ogłoszenie naboru w ramach Działania 3.3 Bezpieczeństwo ekologiczne oraz dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, który obejmuje m.in. typy projektów: 2. Wspieranie inwestycji w zakresie małej retencji wodnej, w szczególności w naturalnych ekosystemach oraz zlewniach elementarnych, w tym naturalnych ekosystemach na obszarach cennych przyrodniczo oraz ekosystemach przekształconych wykorzystywanych na potrzeby produkcji rolnej, w tym poprzez zabiegi agrotechniczne, dobór gatunków i zbiorowisk roślin. 3. Zrównoważone zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, w szczególności z wykorzystaniem zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury, zastosowanie wodoprzepuszczalnych nawierzchni oraz odszczelnianie nawierzchni nieprzepuszczalnych. 4. Opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu miast, z wyłączeniem miast wspieranych w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. 5. Projekty w zakresie adaptacji do zmian klimatu miast, w tym nieposiadających planów adaptacji do zmian klimatu, z wyłączeniem miast wspieranych w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. 6. Działania informacyjno-edukacyjne i edukacyjne w zakresie kwestii klimatycznych oraz ochrony zasobów wodnych - jako element szerszego projektu związanego z adaptacją do zmian klimatu, Alokacja na nabór wynosi 13 000 000,00 EUR. Projekty w ramach przedmiotowego naboru wybierane będą w trybie niekonkursowym jako zintegrowane inwestycje terytorialne. Dodatkowo, wsparcie działań z zakresu adaptacji do zmian klimatu przewidziane zostało także w programie Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej oraz programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. Wsparcie w ww. programach ukierunkowane zostanie do miasta Lublin, miast z przedziału 20-100 tys. mieszkańców, stolic powiatów o liczbie mieszkańców w przedziale 15-20 tys. mieszkańców, miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz innych miast subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych – w obu przypadkach z przedziału 20-100 tys. mieszkańców wspieranych w ramach FEPW, tj. Biała Podlaska, Biłgoraj, Chełm, Kraśnik, Lubartów, Łuków, Zamość a także Zdrojowisku Krasnobród, Zdrojowisku Nałęczów, Obszarze Ochrony Zdrojowiskowej Biszcząca). Niższa świadomość ekologiczna w mniej licznych aglomeracjach oraz fakt, że projekty z zakresu dostosowania do zmiany klimatu nie są tak efektowne jak duże projekty infrastrukturalne przekłada się na małe zainteresowanie potencjalnych wnioskodawców tj. samorządów wsparciem w ramach Działania 3.2. W związku z powyższym pozostająca w Działaniu 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy alokacja adekwatna będzie do potencjału aplikacyjnego pozostających do wsparcia na poziomie regionalnym wnioskodawców. W związku z powyższym proponuje się realokację części środków w ramach Działania 3.2 do Działania 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach.
63.	EFRR/FS.CP2.IV	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zmniejszenie alokacji na poniższych kategoriach: 046 o kwotę 284 578 EUR z 2 090 000 EUR na 1 805 422 EUR 058 o kwotę 6 478 505 EUR z 54 237 160 EUR na 47 758 655 EUR 059 o kwotę 8 003 008 EUR z 14 013 240 EUR na 6 010 232 EUR 060 o kwotę 1 575 038 EUR z 21 039 600 EUR na 19 464 562 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są konsekwencją realokacji środków na CS 2i (Działanie 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach) z CS 2iv (Działanie 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne oraz Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy).
64.	EFRR/FS.CP2.IV	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 91 380 000 EUR na 75 038 871 EUR	Zmiany w zakresie kategorii interwencji są

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
69.	EFRR/FS.CP2.VI	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźniki produktu Usunięcie wskaźnika RCO034 Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów oraz dodanie wskaźników produktu: 1) PLRO061 Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów z wartością docelową (2029) 3 szt. 2) PLRO179 Liczba wspartych instalacji w zakresie ograniczania ilości odpadów powstających w procesach produkcyjnych z wartością docelową (2029) 20 szt.;	Wskaźnik jest realizowany w Działaniach: 3.6 Gospodarka odpadami w sektorze publicznym, 3.7 Gospodarka odpadami w sektorze publicznym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, 3.8 GOZ w przedsiębiorstwach. W ramach cs 2 (vi) będą realizowane inwestycje m.in. : w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, dotyczącymi: - infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych (w tym budowa / modernizacja PSZOK, punktów napraw i przygotowania do ponownego użycia, systemowe zagospodarowanie odpadów w kompostownikach przydomowych), - infrastruktury do recyklingu i innych procesów odzysku odpadów wraz z procesami przygotowania odpadów do ich odzysku (rozbudowa linii sortowniczych odpadów w celu zwiększenia stopnia oraz jakości odzysku/recyklingu materiałów, modernizacja instalacji przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji, budowa instalacji do przygotowania wyselekcjonowanych frakcji odpadów do recyklingu i innych procesów odzysku odpadów oraz do procesów produkcyjnych wykorzystujących odpady jako surowce), -modernizacji procesów technologicznych w istniejących instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów poprzez dostosowanie do przetwarzania odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie. - planowana jest na wsparcie działań szeroko pojętej gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym w szczególności na inwestycje zmniejszające zużycie surowców, inwestycje w zakresie przygotowania do ponownego użycia, czy inwestycje w zakresie zastępowania surowców pierwotnych surowcami po procesie recyklingu, które to inwestycje nie zwiększają zdolności wspieranego przedsiębiorstwa do recyklingu. Biorąc powyższe pod uwagę oraz definicję wskaźnika RCO034 "...zdolność do dodatkowego rocznego recyklingu odpadów nowo wybudowana dzięki projektom objętym wsparciem. Wskaźnik obejmuje rozbudowę zdolności, ale nie utrzymanie istniejącej zdolności do recyklingu. Recykling odpadów należy rozumieć jako każdy proces odzysku, w ramach którego materiały odpadowe są ponownie przetwarzane w produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach." pierwotnie wybrany wskaźnik nie obrazuje zaplanowanej do wdrożenia interwencji w ramach cs 2(vi), gdzie nie będą realizowane projekty które mają na celu zwiększania zdolności w zakresie recyklingu. Należy wziąć pod uwagę aktualizację Rozporządzenia 651/2014 (które weszło w życie 1.07.2023 r.) w zakresie art. 47 dotyczącego szeroko pojętych działań z obszaru GOZ, mających na celu zmniejszenie zużycia surowców, minimalizowanie ilości odpadów, zastępowania surowców pierwotnych wtórnymi. W tym kontekście w zakresie samego recyklingu (działań i technologii) możliwości realizacji projektów są bardzo ograniczone. Przykładowo, chociażby art. 47 ust. 6 ww. Rozporządzenia wskazuje, że „Inwestycje związane z technologiami stanowiącymi już opłacalną, istniejącą praktykę handlową ustaloną w całej Unii, nie są wyłączone na podstawie niniejszego artykułu z wymogu zgłoszenia ustanowionego w art. 108 ust. 3 Traktatu”. Zapisy takie znacząco ograniczają realizację przedsiębiorstwom produkcyjnym wdrażanie rozwiązań z zakresu recyklingu, które mogłyby przekładać się na realizację ww. wskaźników programowych. Powyższa regulacja jest także ograniczająca w kontekście technologii zmniejszających zużycie zasobów, technologii w zakresie zastępowania surowców pierwotnych, w zakresie zbiórki i sortowania odpadów czy innych produktów, materiałów lub substancji, które byłyby nieużywane lub używane w sposób mniej zasobooszczędny, w przypadku braku wdrożenia technologii. Brak wsparcia dla technologii stanowiących już opłacalną, istniejącą praktykę handlową znacząco ogranicza możliwości realizacji zaprojektowanych wskaźników. Ponadto, inwestycje planowane do realizacji w ramach cs 2(vi) dotyczą także gospodarowania odpadami komunalnymi w zakresie ich selektywnego zbierania i wstępnego przekształcania, które może dotyczyć najwyżej przygotowania odpadów do recyklingu, ale nie poddania procesowi recyklingu, który jest przede wszystkim prowadzony w przedsiębiorstwach co powoduje, iż wskaźnik RCO034 nie jest adekwatny do pokazania efektów interwencji. Wobec powyższego proponujemy dodanie następujących wskaźników produktu: <i>PLRO179 Liczba wspartych instalacji w zakresie ograniczania ilości odpadów powstających w procesach produkcyjnych</i> , który będzie obejmował instalacje przyczyniające się do ograniczenia ilości powstających odpadów w procesach produkcyjnych oraz wskaźnik <i>PLRO061 Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów</i> , który ze względu na szeroką pojemność definicji wskaźnika, umożliwi jego zastosowanie zarówno w odniesieniu do rozbudowy linii sortowniczych, zwiększających liczbę fakcji i jakość wysortowanych odpadów, jak i modernizacji układów technologicznych do przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów. Usunięty wskaźnik będzie w dalszym ciągu monitorowane na poziomie SZOP.
70.	EFRR/FS.CP2.VI	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźniki produktu Dodanie wskaźnika PLRO061 Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów z wartością docelową (2029) 3 szt.	Proponujemy dodanie wskaźnika PLRO061 Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów, rozumianego jako "liczbę zakładów zagospodarowania odpadów wybudowanych, przebudowanych lub doposażonych w wyniku realizacji projektu. Przez zakład rozumie się jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami. Przez przebudowanie rozumie się roboty o charakterze inwestycyjnym polegające na przebudowie lub rozbudowie istniejących obiektów wraz z wyposażeniem służącym zagospodarowaniu odpadów, pełniących dotychczasową tożsamą funkcję." Wskaźnik ten ze względu na szeroką pojemność definicji, umożliwił jego zastosowanie w większości typów projektów w CS 2 (vi) zarówno w odniesieniu do rozbudowy linii sortowniczych, zwiększających liczbę fakcji i jakość wysortowanych odpadów, jak i modernizacji układów technologicznych do przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów. Dodany wskaźnik został wyliczony w oparciu o dane zawarte w projekcie Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2028 oraz dane historyczne z wykonania RPO WL Działanie 6.3 oraz przyjęciu kosztu jednostkowego wsparcia 1 zakładu zagospodarowania odpadów ok .9 mln zł. wydatków kwalifikowalnych. Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2028 na ternie województwa funkcjonuje 18 zakładów zagospodarowania odpadów z perspektywą rozbudowy/budowy do 21. Przy dostępnej alokacji i koszcie jednostkowym będzie można wesprzeć maksymalnie 3 zakłady. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik: 7 080 000 EUR, - koszt jednostkowy wsparcia 1 zakładu: 1 982 378,85 EUR PLRO061 = 7 080 000 EUR/1 982 378,85 EUR = 3 szt. Wskaźnik realizowany będzie w ramach Działania: 3.6 Gospodarka odpadami w sektorze publicznym, 3.7 Gospodarka odpadami w sektorze publicznym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych.
71.	EFRR/FS.CP2.VI	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźniki produktu Dodanie wskaźnika PLRO179 Liczba wspartych instalacji w zakresie ograniczania ilości odpadów powstających w procesach produkcyjnych z wartością docelową (2029) 20 szt.;	Proponujemy dodanie wskaźnika PLRO179 Liczba wspartych instalacji w zakresie ograniczania ilości odpadów powstających w procesach produkcyjnych, który będzie obejmował instalacje przyczyniające się do ograniczenia ilości powstających odpadów w procesach produkcyjnych oraz ukazywał efekty interwencji w ramach FEL 2021-2027. Dodany wskaźnik produktu będzie obejmował 44,85% alokacji. Przy uwzględnieniu kosztu jednostkowego na poziomie 5 mln kosztów kwalifikowalnych, dostępnej alokacji oraz uwzględnieniu założenia przyjęte dla cs 2(vi) (wzrostu kosztów oraz zagrożenia rozwiązania umów) oszacowano wartość wskaźnika na poziomie 20 szt. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik: 30 818 823 EUR, - koszt jednostkowy instalacji na poziomie 1 101 321,59 EUR (5 000 000,00 PLN), - założenie przyjęte w Metodycie dla cs 2(vi) ryzyko niezrealizowania wskaźnika na poziomie 30% (20% wzrost kosztów oraz 10% rozwiązanych umów). PLRO179 = (30 818 823,00 EUR/1 101 321,59 EUR)*(100%-30%) = 20. Wskaźnik realizowany będzie w ramach Działania: 3.8 GOZ w przedsiębiorstwach.
72.	EFRR/FS.CP2.VI	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźnik rezultatu Usunięcie wskaźnika: RCR047 Odpady poddane recyklingowi, RCR048 Odpady wykorzystywane jako surowce.	Wskaźniki są realizowane w Działaniach: 3.6 Gospodarka odpadami w sektorze publicznym, 3.7 Gospodarka odpadami w sektorze publicznym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, 3.8 GOZ w przedsiębiorstwach. Propozycja usunięcia wskaźników rezultatu RCR047 Odpady poddane recyklingowi o definicji "wskaźnik mierzy dodatkowy roczny łączny ciężar (w tonach) odpadów poddanych recyklingowi dzięki dodatkowym zdolnościom stworzonym w ramach projektów objętych wsparciem. Odpady poddane recyklingowi należy mierzyć pod względem tonażu na etapie przygotowania do recyklingu" i RCR048 Odpady wykorzystywane jako surowce o definicji " wskaźnik mierzy dodatkowy roczny łączny ciężar (w tonach) odpadów udostępnionych jako surowce w wyniku projektów objętych wsparciem. W porównaniu do RCR047 wskaźnik ten ma na celu zmierzenie ilości odpadów poddanych recyklingowi, które są udostępniane po procesie recyklingu", które adekwatne są do wykorzystania do interwencji mających na celu wykorzystywanie odpadów jako surowca oraz poddawanie recyklingowi dzięki dodatkowym zdolnościom, które nie będą realizowane w ramach FEL 2021- 2027. W celu pokazania efektów interwencji proponujemy dodanie wskaźnika RCR103 Odpady zebrane selektywnie, który jest adekwatny do typów projektów podlegających wsparciu zarówno w odniesieniu do rozbudowy linii sortowniczych, zwiększających liczbę fakcji i jakość wysortowanych odpadów, jak i modernizacji układów technologicznych do przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów. Usunięte wskaźniki będą w dalszym ciągu monitorowane na poziomie SZOP.
73.	EFRR/FS.CP2.VI	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźnik rezultatu Dodanie wskaźnika: RCR103 Odpady zbierane selektywnie z wartością docelową (2029) - 550 Ton/ rok	W celu pokazania efektów interwencji proponujemy dodanie wskaźnika RCR103 Odpady zebrane selektywnie o definicji "wskaźnik mierzy dodatkowy roczny łączny ciężar (w tonach) odpadów zbieranych selektywnie w związku z inwestycjami w obiekty do selektywnej zbiórki odpadów w ramach projektów objętych wsparciem." Wskaźnik ten jest adekwatny do typów projektów podlegających wsparciu zarówno w odniesieniu do rozbudowy linii sortowniczych, zwiększających liczbę fakcji i jakość wysortowanych odpadów, jak i modernizacji układów technologicznych do przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów. Wskaźnik został wyliczony na poziomie 550 ton rocznie w oparciu o dane zawarte w projekcie Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2028 pozyskane z Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych UMWL oraz dostępną alokację. RCR103 = 550 Ton/ rok Wskaźnik realizowany będzie w ramach Działania: 3.6 Gospodarka odpadami w sektorze publicznym, 3.7 Gospodarka odpadami w sektorze publicznym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych.
74.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	zakres wsparcia	nie	W ramach punktu Interwencji w ramach Funduszy/ Powiązane rodzaje działań dodano zapisy: Przed zmianą: "Efektem powyższych działań będzie wzmocnienie mechanizmów zarządzania ochroną przyrody, zmniejszenie antropopresji na obszary cenne przyrodniczo, a także skuteczna ochrona zasobów różnorodności biologicznej oraz trwałe zachowanie jej wszystkich elementów." Po zmianie: "W celu minimalizacji negatywnych skutków zdrowotnych dla mieszkańców województwa kontynuowane będzie wsparcie usuwania ze środowiska wyrobów zawierających azbest. Efektem powyższych działań będzie wzmocnienie mechanizmów zarządzania ochroną przyrody, zmniejszenie antropopresji na obszary cenne przyrodniczo, a także skuteczna ochrona zasobów różnorodności biologicznej oraz trwałe zachowanie jej wszystkich elementów, w tym życia i zdrowia ludzi. "	Uzupełniono przedmiotowe zapisy w związku z dodaniem nowego typu projektu w ramach CS 2(vii): Inwestycje związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska.Zmiana dotyczy wsparcia realizowanego w Działaniu 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody i Działaniu 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
75.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	zakres wsparcia	nie	Wprowadzono nowy typ projektu: "Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska"	Wprowadzenie nowego typu projektu na tym etapie wdrażania programu podyktowane jest zmianą podejścia KE do kwestii kwalifikowania kosztów transportu i składowania wyrobów zawierających azbest. Podkreślić należy, że w Województwie Lubelskim pozostało do unieszkodliwienia 1 071 005 085 Mg wyrobów zawierających azbest spośród ogólnej ilości 1 257 013 252 Mg zinwentaryzowanych odpadów tego rodzaju, tj. około 82%. Przedmiotowa interwencja pozytywnie wpłynie na tempo wdrażania programu regionalnego, jednocześnie pozytywnie wpływając na środowisko oraz zdrowie mieszkańców województwa lubelskiego. Zmiana dotyczy wsparcia realizowanego w Działaniu 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody i Działaniu 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody.
76.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	zakres wsparcia	nie	Główne/kierunkowe zasady udzielania wsparcia Przed zmianą: Dofinansowaniu będą podlegać projekty zgodne z Programem Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027, (...) Po zmianie: Dofinansowaniu będą podlegać projekty zgodne z Programem ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030, (...)	Aktualizacja dokumentu - uchwałą Nr LIII/759/2023 z dnia 11 grudnia 2023 r. Sejmik Województwa Lubelskiego uchwalił Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030. Zmiana dotyczy wsparcia realizowanego w Działaniu 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody, Działaniu 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody i Działaniu 3.11 Ochrona bioróżnorodności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych.
77.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźnik produktu PLRO071 Liczba wspartych form ochrony przyrody zmiana wartości docelowej (2029) z 565 szt. na 262 szt.	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody, 3.11 Ochrona bioróżnorodności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych. Zmniejszenie wartości docelowej (2029) wskaźnika PLRO071 wynika ze zmniejszenia alokacji na wskaźnik z 59,30% na 27,51% cs 2(vii). Powyższe zmniejszenie alokacji wynika z propozycji dodania typu projektu Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska w celu szczegółowym 2(vii) oraz przesunięcia środków na wsparcie nowego typu inwestycji. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik: 11 106 802,35 EUR alokacji ogółem; - koszt jednostkowy wskaźnika - 29 667,14 EUR; - 30% ryzyko nieosiągnięcia wskaźnika (wzrost kosztów). PLRO071=((cs2vii)*27,51%/29 667,14 EUR)*(100%-30%) = (11 106 802,35 EUR/ 29 667,14 EUR)*70% = 262 szt.
78.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźnik produktu RCO036 Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu zmiana wartości docelowej z 207 ha na 108 ha.	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody, 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody, 3.11 Ochrona bioróżnorodności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych. Zmniejszenie wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO036 wynika ze zmniejszenia alokacji na wskaźnik z 14,60% na 7,61% cs 2(vii). Powyższe zmniejszenia alokacji wynika z propozycji dodania typu projektu Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska w celu szczegółowym 2(vii) oraz przesunięcia środków na wsparcie nowego typu inwestycji. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik: 3 072 000 EUR alokacji ogółem; - koszt jednostkowy wskaźnika - 17 125,06 EUR; - 40% ryzyko nieosiągnięcia wskaźnika (wzrost kosztów). RCO036=((cs2vii)*7,61%/17 125,06 EUR)*(100%-40%)= (3 072 000 EUR/17 125,06 EUR)*60%= 108 ha
79.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźnik produktu Dodanie wskaźnika PLRO066 Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest z wartością docelową 114 454 ton.	Wskaźnik będzie realizowany w ramach Działań: 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody, 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody. Dodanie wskaźnika wynika z propozycji dodania typu projektu <i>Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska</i> w celu szczegółowym 2(vii) oraz przesunięcia środków na wsparcie nowego typu inwestycji. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik: 17 647 628,57 EUR alokacji ogółem; - koszt jednostkowy wskaźnika - 154,19 EUR; PRRO066=(cs2vii)*43,71%/154,19 EUR =17 647 628,57 EUR/154,19 EUR = 114 454 ton
80.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźnik produktu FELCO01 Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody zmiana wartości docelowej z 4 szt. na 3 szt.	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody, 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody, 3.11 Ochrona bioróżnorodności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych. Zmniejszenie wartości docelowej (2029) wskaźnika FELCO01 wynika ze zmniejszenia alokacji na wskaźnik z 9,12% na 6,21% cs 2(vii). Powyższe zmniejszenia alokacji wynika z propozycji dodania typu projektu Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska w celu szczegółowym 2(vii) oraz przesunięcia środków na wsparcie nowego typu inwestycji. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik: 2 508 235,29 EUR alokacji ogółem; - koszt jednostkowy wskaźnika - 461 308,95 EUR; - 40% ryzyko nieosiągnięcia wskaźnika (wzrost kosztów). FELCO01=((cs2vii)*6,21%/461 308,95 EUR)*(100%-40%)= (2 508 235,29 EUR/461 308,95 EUR)*60%= 3 szt.
81.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźnik produktu PLRO135 Długość wspartych szlaków turystycznych zmiana wartości docelowej z 26 km na 18 km.	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody, 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody, 3.11 Ochrona bioróżnorodności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych. Zmniejszenie wartości docelowej (2029) wskaźnika PLRO135 wynika ze zmniejszenia alokacji na wskaźnik z 9,13% na 6,21% cs 2(vii). Powyższe zmniejszenia alokacji wynika z propozycji dodania typu projektu Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska w celu szczegółowym 2(vii) oraz przesunięcia środków na wsparcie nowego typu inwestycji. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik: 2 508 235,29 EUR alokacji ogółem; - koszt jednostkowy wskaźnika - 100 963,69 EUR; - 28% ryzyko nieosiągnięcia wskaźnika (rozwiązane umowy, wzrost kosztów). PLRO135=((cs2vii)*6,21%/100 963,69 EUR)*(100%-28%)= (2 508 235,29 EUR/100 963,69 EUR)*72%= 18 km
82.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	wskaźniki	nie	Wskaźnik rezultatu PLRR042 Liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne zmiana wartości docelowej (2029) z 765 szt. na 300 szt.	Wskaźnik realizowany w ramach Działań: 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody, 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody, 3.11 Ochrona bioróżnorodności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych. Zmniejszenie wartości docelowej (2029) wskaźnika PLRR042 wynika ze zmniejszenia alokacji na wskaźnik z 72,99% na 36,83% cs 2(vii)(50% pierwotnie alokacji na wskaźnik PLRR042 zostanie przesunięta na inwestycje związaną z usuwaniem azbestu dlatego też dokonano aktualizacji założeń w wyliczeniu wskaźnika). Powyższe zmniejszenia alokacji wynika z propozycji dodania typu projektu Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska w celu szczegółowym 2(vii) oraz przesunięcia środków na wsparcie nowego typu inwestycji. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik po zmniejszeniu: 14 869 155,29 EUR alokacji ogółem; - pierwotne założenie - zostanie wspartych 30% z 17 parków krajobrazowych (lub innych form ochrony przyrody o porównywalnej powierzchni np. rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu – interwencja nie będzie ograniczona tylko do parków krajobrazowych); - zaktualizowane założenie - zostanie wspartych 10% z 17 parków krajobrazowych (lub innych form ochrony przyrody o porównywalnej powierzchni np. rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu – interwencja nie będzie ograniczona tylko do parków krajobrazowych); - średnia liczba gatunków zagrożonych w jednym parku - 150 szt.; - 28% ryzyko nieosiągnięcia wskaźnika (rozwiązane umowy, wzrost kosztów). PLRR042 = 150*(10%*17)= 150*2 = 300 szt.
83.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Dodanie KI 070 Gospodarowanie odpadami przemysłowymi I handlowymi: odpady reszkowe I niebezpieczne z alokacją w wysokości 15 553 745 EUR. Zmniejszenie alokacji na: KI 074 - z 4 698 000 EUR na 2 555 873 EUR KI 078 - z 3 000 000 EUR na 2 241 104 EUR KI 079 - z 26 622 000 na 13 969 278 EUR	Wprowadzono nową kategorię interwencji 070 Gospodarowanie odpadami przemysłowymi I handlowymi: odpady reszkowe I niebezpieczne z alokacją w wysokości 15 553 745 EUR, co jest konsekwencją dodania typu projektu: "Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska", środki te pochodzą z pomniejszenia alokacji na KI 074, KI 078, KI 079.
84.	EFRR/FS.CP2.VII	FELU.03 Ochrona zasobów środowiska i klimatu	inne	nie	Zmniejszenie alokacji na wydatki na rzecz osiągnięcia celów klimatycznych łącznie o kwotę 6 295 246 EUR z 611 537 556 EUR na kwotę 605 242 310 EUR. (utworzenie typu projektu dotyczącego azbestu powoduje obniżenie łącznych wydatków na klimat o kwotę 6 221 498 EUR)	Jest to konsekwencją dodania typu projektu dot. azbestu w CS 2(vii) (Działanie 3.9 oraz 3.10) oraz utworzenia KI 70 (posiadającej 0% wartość markera klimatycznego) z alokacją pochodzącą z KI 74 (posiadającej 40% wartość markera klimatycznego) w kwocie 2 142 127 EUR, z KI 78 (posiadającej 40% wartość markera klimatycznego) w kwocie 758 896 EUR oraz z KI 79 (posiadającej 40% wartość markera klimatycznego) w kwocie 12 652 722 EUR, a także realokacji środków z Działania 1.5 Specjalizacja gospodarki regionalnej do Działania 2.4 Cyfryzacja lubelskich MŚP, której wpływ na wydatki na rzecz osiągnięcia celów klimatycznych opisano w wierszu 33 niniejszego wykazu.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
85.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	zakres wsparcia	nie	Katalog beneficjentów: zamiana beneficjanta z "porozumienia cywilnoprawne reprezentowane przez klustry energii" na "podmioty działające w imieniu klastrów"	Doprecyzowania katalogu ostatecznych odbiorców, tj. sformułowanie „porozumienia cywilnoprawne reprezentowane przez klustry energii” zastąpiono zapisem „podmioty działające w imieniu klastra energii”. Powyższe wynika ze zmiany ustawy o odnawialnych źródłach energii wskazującej, iż w klastrze energii uczestniczyć musi JST, a także iż porozumienie to forma współpracy, zaś podmiotem praw i obowiązków może być podmiot, a nie forma współpracy. Zmiana dotyczy Działania 4.6 Efektywne energetycznie przedsiębiorstwa.
86.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	zakres wsparcia	tak	Katalog beneficjentów: rozszerzenie katalogu beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe.	Poszerzenie katalogu ostatecznych odbiorców przyczyni się do szybszego rozdysonowania środków. Już na etapie wstępnych prac nad opracowaniem Programu w ramach „Badania ankietowego wśród potencjalnych wnioskodawców w zakresie ich zapotrzebowania na wsparcie w ramach perspektywy finansowej 2021-2027” stanowiącego podstawę do określenia potrzeb i możliwości potencjalnych wnioskodawców Programu, spółdzielnie mieszkaniowe zostały wskazane, jako grupa docelowa, która powinna otrzymać wsparcie w ramach Programu. Potrzeba ujęcia spółdzielni mieszkaniowych w katalogu beneficjentów Celu szczegółowego 2(i) Programu, zgłaszana była również na etapie konsultacji społecznych Programu. Mając na względzie, że projekty poprawiające efektywność energetyczną, takie jak np. termomodernizacja budynków, instalacje fotowoltaiczne czy modernizacja systemów grzewczych, stanowią priorytetowe obszary dla unijnych funduszy a także uwzględniając, że podjęcie kompleksowych działań zwiększających efektywność energetyczną w budynkach mieszkalnych (bez względu kto zarządza budynkiem mieszkalnym) pozwoli zredukować emisję gazów cieplarnianych i poprawi jakość powietrza w regionie włączenie do grona beneficjentów Programu spółdzielni mieszkaniowych przyczyni się również do rozwiązywania problemów społeczno - ekonomicznych związanych z niestabilnością cen energii. Zmiana dotyczy Działania 4.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym, Działania 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Działania 4.4 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych.
87.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	zakres wsparcia	nie	Główne/kierunkowe zasady udzielania wsparcia: Rozszerzenie zapisu Przed zmianą: "Możliwa będzie wyłącznie wymiana pieców węglowych na OZE lub piece gazowe, według hierarchii: 1. OZE. 2. piece gazowe, przy czym preferowane będzie podłączenie do sieci ciepłowniczej lub OZE, tam gdzie będzie to możliwe technicznie lub uzasadnione ekonomicznie" Po zmianie: "Możliwa będzie wyłącznie wymiana pieców węglowych na OZE lub piece gazowe, według hierarchii: 1. OZE. 2. piece gazowe, przy czym preferowane będzie podłączenie do sieci ciepłowniczej lub OZE, tam gdzie będzie to możliwe technicznie lub uzasadnione ekonomicznie, z zastrzeżeniem, że od 01.01.2025 r. nie będzie można wymieniać nieefektywnych indywidualnych źródeł ciepła, opartych o paliwa stałe na indywidualne kotły zasilane gazem ziemnym (lub innymi paliwami kopalnymi), z wyjątkiem kotłów wybranych do wsparcia przed 2025.".	Doprecyzowanie w związku z przepisami wprowadzonymi w art. 17 pkt. 15 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Zmiana dotyczy wsparcia udzielanego w Działaniu 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach, Działaniu 4.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym, Działaniu 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, Działaniu 4.4 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych, Działaniu 4.6 Efektywne energetycznie przedsiębiorstwa.
88.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	finanse	tak	Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych Przed zmianą: IF zastosowane będą w przypadku wszystkich inwestycji poza budynkami kom. i hist. oraz budynkami użyteczności publ. spełniającymi kryteria warunkujące wsparcie dotacyjne. Planuje się skorzystanie z opcji przewidzianej w art. 58 ust. 5 rozp. ogólnego w celu skrócenia okresu zwrotu z inwestycji. Poziom dotacji będzie uzależniony od osiągniętych efektów oszczędności energetycznej i redukcji emisji CO2 w wyniku realizacji przedsięwzięcia w stosunku do stanu wyjściowego. Jednym z kryteriów warunkujących możliwość wsparcia dotacyjnego dla inwestycji w EE budynków publ. jest przyjęcie przez region POP zgodnego z art. 23 dyrektywy 2008/50/WE i dodatkowo egzekwowanie zapisów uchwał antysmogowych w regionach w których stosowne uchwały obowiązują oraz niewprowadzania do tych aktów zmian niekorzystnych z punktu widzenia ochrony powietrza, w szczególności zmian polegających na łagodzeniu ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji lub odroczeniu terminów wejścia w życie tych ograniczeń i zakazów. Kolejnym kryterium jest wskaźnik dochodów podatkowych gminy (wskaźnik Gg), który powinien być niższy od uśrednionej wartości dla województwa. Po zmianie: W formie IF będą finansowane inwestycje z zakresu EE realizowane na terenie gmin, w których wskaźnik Gg będzie wyższy od uśrednionej wartości dla województwa, przy czym inwestycje w budynki komunalne i historyczne będą finansowane poprzez dotację. Planuje się skorzystanie z opcji przewidzianej w art. 58 ust. 5 CPR w celu skrócenia okresu zwrotu z inwestycji. Poziom dotacji w IF będzie uzależniony od osiągniętych efektów oszczędności energetycznej w stosunku do stanu wyjściowego. Kryteria warunkujące dotację dla inwestycji w EE budynków użyt. publ. (muszą być spełnione łącznie): 1. przyjęcie przez region POP zgodnego z art. 23 dyrektywy 2008/50/WE i dodatkowo egzekwowanie zapisów uchwał antysmogowych w regionach w których stosowne uchwały obowiązują oraz niewprowadzania do tych aktów zmian niekorzystnych z punktu widzenia ochrony powietrza, w szczególności zmian dot. łagodzenia ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji lub odroczeniu terminów wejścia w życie tych ograniczeń i zakazów. 2. wskaźnik dochodów podatkowych gminy (wskaźnik Gg), który powinien być niższy od uśrednionej wartości dla województwa.	Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski z dnia 19 czerwca 2024 r. wskazują na konieczność podjęcia działań w celu przyspieszenia stopniowego wycofywania paliw kopalnych oraz przejście na energię ze źródeł odnawialnych. Dokument ten zaleca nakreślenie ścieżki dekarbonizacji, zwiększenie działań ukierunkowanych na efektywność energetyczną, zrównoważone odnawialne źródła energii i wykorzystanie ciepła odpadowego. Na obecnym etapie wdrażania programu FEL realizacja celów w obszarze wsparcia produkcji energii z odnawialnych źródeł (z wyjątkiem komponentu dotyczącego magazynów energii), czy budowy energooszczędnego oświetlenia ulicznego odbywa się wyłącznie z wykorzystaniem instrumentów finansowych. Również w obszarze efektywności energetycznej dominującą formą wsparcia są instrumenty finansowe. Tylko 30% przeznaczonych na ten cel środków może być dystrybuowana w formie dotacji. Od początku negocjacji programu zastosowanie instrumentów finansowych jako głównej formy wsparcia w tych obszarach było przyjmowane przez Komisję Europejską jako jedyne dopuszczalne rozwiązanie. W opinii IZ FEL podejście to wymaga zdefiniowania z uwagi na obecną sytuację geopolityczną wywołaną wojną za naszą wschodnią granicą. Polska będąc sąsiadem skonfliktowanych stron, a szczególnie województwo lubelskie, które graniczy z Ukrainą na długości 269 km i Białorusią na długości 171 km, znalazły się w trudnym położeniu, nie tylko ze względu na rosnące zagrożenie militarne, ale też w kontekście zachowania bezpieczeństwa energetycznego i rozwoju przedsiębiorczości. W związku z wojną zdecydowanemu ograniczeniu uległ bowiem import paliw energetycznych. Wobec ubytku energii, który został wywołany zerwaniem dotychczasowej współpracy energetycznej państw Unii Europejskiej z państwem agresorem, konieczne jest zdynamizowanie działań ukierunkowanych na efektywne wykorzystanie energii, jak również zastąpienie tego ubytku energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych, gdyż może to grozić pogłębieniem ubóstwa energetycznego na terenie województwa. Na podstawie raportu „Wskaźnik dochodów podatkowych gmin, powiatów i województw na 2024 r.” opublikowanego przez Ministerstwo Finansów w roku bieżącym wynika, iż w województwie lubelskim jest tylko 6 gmin (na 213), których wskaźnik dochodów gminy jest wyższy niż średnia dochodów gminy dla kraju wynosząca 2 788,93 zł/mieszkańca. Jednocześnie w przypadku aż 138 gmin wskaźnik dochodów jest niższy niż uśredniona wartość dla województwa lubelskiego wynosząca 1 508,55 zł/mieszkańca. Dodatkowo ponad połowa gmin jest zagrożonych trwałą marginalizacją (wg KSRR 2030 140 gmin oraz 11 miast średnich – najwyższy wskaźnik w kraju), co pokazuje duże dysproporcje pomiędzy gminami z województwa lubelskiego a gminami z pozostałej części kraju (średnia wartość wskaźnika w WL – 1 508,55 zł/mieszkańca przy średniej wartości dla kraju 2 788,93 zł/mieszkańca). Dodatkowo prawne ograniczenia, dotyczące zaciągania pożyczek przez JST (indywidualny wskaźnik zadłużenia, określony w Ustawie o finansach publicznych) powoduje, iż podstawowa grupa potencjalnych beneficjentów jakimi są JST posiada ograniczone możliwości finansowania inwestycji z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych. Podobna sytuacja dotyczy również mieszkańców – przeciętne wynagrodzenie w województwie lubelskim według GUS (dane z czerwca 2024 r.) kształtuje się na poziomie 84,33% średniej krajowej i należy do najniższych w kraju, co świadczy o niskim stopniu zamożności i ograniczonych możliwościach korzystania z pożyczek przez mieszkańców województwa. Niestabilna sytuacja geopolityczna ma także negatywny wpływ na rozwój gospodarczy. Potencjalni inwestorzy krajowi i zagraniczni z racji położenia w południowo-wschodniej Polsce, często omijają województwo lubelskie, jako region o podwyższonym ryzyku prowadzenia biznesu (ilość podmiotów prywatnych z województwa lubelskiego, które wyrejestrowały działalność: 9 744 w 2023 r., 9 621 w 2022 r., wobec 8 344 w 2021 r. i 7 376 w 2020 r.). Wpływ wojny w Ukrainie na kluczowe obszary działalności firmy jest odczuwalny niezależnie od ich wielkości. Wojna wpłynęła na wzrost cen dóbr zaopatrzeniowo-inwestycyjnych, wyższe koszty działalności i wzrost ryzyka biznesowego. Wywołane wojną ryzyko powoduje też odpływ przedsiębiorców do innych, bardziej bezpiecznych regionów kraju. Zatrzymanie napływu nowych inwestycji oraz znaczny spadek rozwoju istniejących firm, przekłada się na niższy wzrost PKB i zmniejszenie dochodów JST. Niezbędne jest więc udzielenie systemowego oraz finansowego wsparcia, również ze środków UE, w szczególności dla regionów przygranicznych, skierowanego zarówno do przedsiębiorstw jak i JST, które nie będzie powodowało dodatkowego obciążenia finansowego poprzez wymóg realizacji przedsięwzięć uważanych jako optyczne, z wykorzystaniem instrumentów finansowych. Panująca sytuacja za wschodnią granicą województwa lubelskiego spowodowała, że pierwotnie planowane stosowanie umorzeń i rabatów kapitałowych w IF okazało się niewystarczająco skuteczne, aby zachęcić JST i przedsiębiorstwa do inwestycji także w najbardziej popularne technologie OZE tj. fotowoltaikę i farmy wiatrowe. Dla zbilansowania ryzyka wywołanego obecną sytuacją geopolityczną należy dążyć do stworzenia przedsiębiorcom lepszych niż w innych mniej narażonych regionach warunków do prowadzenia biznesu. Większa dostępność dotacji kosztem instrumentów finansowych może stanowić jeden z czynników zatrzymania inwestorów w regionie. W ocenie Instytucji Zarządzającej programem FEL niezbędne jest zatem przesunięcie części środków przeznaczonych do wdrożenia za pośrednictwem instrumentów finansowych na część dotacyjną, w tym dopuszczenie możliwości realizacji w formule dotacyjnej projektów związanych z energooszczędnym oświetleniem ulicznym. Typ inwestycji dotyczący budowy/rozbudowy/przebudowy energooszczędnego oświetlenia ulicznego nie stanowi priorytetowych inwestycji dla największych gmin z województwa lubelskiego, a należy pamiętać, że realizacja „oświetleniowych” projektów przyczyni się do znacznej oszczędności energii elektrycznej przy jednoczesnym zwiększeniu funkcjonalności infrastruktury oświetleniowej, a także bezpieczeństwa korzystania z dróg. Zmiana dotyczy Działania 4.4 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych, Działania 4.5 Wspieranie energooszczędności oraz Działania 4.6 Efektywne energetycznie przedsiębiorstwa. W związku z modyfikacją zapisów w przedmiotowym obszarze, zaistniała konieczność wprowadzenia zmian technicznych (bez wpływu na treść merytoryczną) w celu utrzymania dopuszczalnej liczby znaków, określonej w rozporządzeniu ogólnym.
89.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO003 Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych ze 179 na 90 przedsiębiorstw	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 4.6 Efektywne energetycznie przedsiębiorstwa. Propozycja zmniejszenia wartości docelowej wskaźnika wynika ze zmniejszenia alokacji ogółem na wskaźnik RCO003 z 30,01% (62 671 185,43 EUR) na 13,87% (31 637 290,59 EUR) alokacji ogółem cs 2 (i) <u>w związku z przesunięciem środków z formy finansowania w ramach instrumentu finansowego na formę dotacyjną.</u> Wyliczenia: - alokacja pierwotna na wskaźnik = 62 671 185,43 EUR, - alokacja po zmniejszeniu = 31 637 290,59 EUR, - koszt jednostkowy = 203 130,27 EUR, - założenia przyjęte w Metodocy: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działania 5.1 RPO WL 2014 – 2020 na poziomie 42% (30% wzrost kosztów, 12% rozwiązywane umowy). RCO003=(31 637 290,59 EUR(cs2))*13,87%/203 130,27 EUR)*(100%-42%)= 90 przedsiębiorstw.
90.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Dodanie wskaźnika RCO002 Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji z wartością docelową (2029) 89 przedsiębiorstw .	Wskaźnik będzie realizowany w ramach Działania 4.6 Efektywne energetycznie przedsiębiorstwa. Propozycja dodania wskaźnika wynika z przesunięcia środków z formy finansowania 03 - instrument finansowy na formę 01 - dotacja oraz pokazania pełnej interwencji w zakresie przedsiębiorstw. Wyliczenia: - alokacja na wskaźnik = 31 013 012,94 EUR, - koszt jednostkowy = 203 130,27 EUR, - założenia przyjęte w Metodocy: ryzyko niezrealizowania wskaźnika na podstawie danych historycznych z Działania 5.1 RPO WL 2014 – 2020 na poziomie 42% (30% wzrost kosztów, 12% rozwiązywane umowy). RCO002=(31 013 012,94 EUR(cs2))*13,60%/203 130,27 EUR)*(100%-42%)= 89 przedsiębiorstw.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
91.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCO019 Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej z 285 342 m2 na 303 961 m2 .	Wskaźnik jest realizowany w Działaniach: 4.1 Efektywne wykorzystanie energii, 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, 4.4 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych. W związku z propozycją realokacji z cs 2(IV) z Działania 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne oraz Działanie 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganiu powodzi i suszy do Działania 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach ulegnie podwyższeniu wartość wskaźnika RCO019, zwiększenie alokacji ogółem na wskaźnik z 68 915 332,20 EUR na 74 209 449,85 EUR. Przedmiotowy kierunek realokacji zgodny jest z Zaleceniami Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski z dnia 19 czerwca 2024 r. Zgodnie z zaleceniem 4, zaleca się Polsce podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu przyspieszenie stopniowego wycofywania paliw kopalnych w sektorze ciepłowniczym przez przejście na energię ze źródeł odnawialnych. Wskazać bowiem należy, iż dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Polsce m.in. rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych. Przyspieszenie zielonej transformacji i odhodzenie od węgla wymaga działań obejmujących zwiększenie produkcji czystej energii, zwiększenie inwestycji w produkcję technologii neutralnych emisyjnie, zmniejszenie zużycia energii i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. Jak wskazano w ww. zaleceniach, konieczne są ukierunkowane wysiłki na rzecz ograniczenia emisji dwutlenku węgla z budynków, ze szczególnym naciskiem na poprawę efektywności energetycznej i dekarbonizację systemów ciepłowniczych. W związku z propozycją zwiększenia poziomu alokacji w ramach Działania 4.1 dokonano zwiększenia celu końcowego na 2029 r. w zakresie wartości wskaźnika produktu RCO019 Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej. Zmiany dokonano w oparciu o wyliczenia <i>Metodyce szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu FEL 2021-2027 (EFRR)</i> . Wyliczenia: Do oszacowania wartości docelowej wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane z perspektywy 2014-2020 z projektów realizowanych w ramach Działania 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego RPO WL 2014-2020. Przyjęty koszt jednostkowy wskaźnika wynosi 120,34 EUR (546,35 PLN). Przyjęto ryzyko niezrealizowania wskaźnika na poziomie 47% (40% wzrost kosztów, 7% rozwiązywane umowy). Będzie on realizowany przez: • 2 projekty z kontraktu programowego („Poprawa efektywności energetycznej budynków Regionalnego Ośrodka Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Cholewiance poprzez ich termomodernizację i wykorzystanie OZE”, „Poprawa efektywności energetycznej budynku Teatru im. Juliusza Osterwy w Lublinie”) na które przeznaczono łącznie 2,81% alokacji na CS 2(I) tj. 6 419 839 EUR, szacuje się iż to pozwoli na poprawienie charakterystyki energetycznej 5 406 m2, budynków, • 1 projekty konkurencyjne i niekonkurencyjne na które przeznaczono 29,72% dostępnej alokacji tj. 67 789 610,85 EUR na podstawie danych historycznych przyjęto koszt jednostkowy wskaźnika 120,34 EUR, co gwarantuje poprawienie charakterystyki energetycznej 298 555 m2, budynków, RCO019=((67 789 610,85 EUR cs(2i))*29,72%)/120,34 EUR (koszt jednostkowy za 1 m2))* (uwzględniono ryzyko 47%)+ 5 406 = 303 961 m2 budynków
92.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCR026 Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) wartość bazowa z 117 655 MWh/rok na 119 718,11 MWh/rok wartość docelowej(2029) z 82 359 MWh/rok na 83 802,68 MWh/rok .	Wskaźnik jest realizowany w Działaniach: 4.1 Efektywne wykorzystanie energii, 4.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym, 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, 4.4 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych, 4.6 Efektywne energetycznie przedsiębiorstwa. W związku z propozycją zwiększenia poziomu alokacji w ramach Działania 4.1 dokonano zwiększenia wartości bazowej oraz celu końcowego na 2029 r. w zakresie wartości wskaźnika rezultatu RCR026 w związku ze zwiększeniem wartości wskaźnika produktu RCO019 Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej, zwiększenie alokacji ogółem z 68 915 332,20 EUR na 74 209 449,85 EUR. Zmiany dokonano w oparciu o wyliczenia zawarte <i>Metodyce szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu FEL 2021-2027 (EFRR)</i> . Wyliczenia: Do oszacowania wartości docelowej wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane z perspektywy 2014-2020 z projektów realizowanych w ramach Działan 5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw, 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego oraz 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego RPO WL 2014-2020. Wyliczenie średniej wartości wskaźnika: - dla projektów realizowanych przez przedsiębiorców – 1 przedsiębiorstwo = 479,84 MWh/rok, co przy przeliczeniu przez RCO001 (179 przedsiębiorstw) daje wartość = 85 891,36 MWh/rok; - dla projektów realizowanych przez JST – 1 budynek publiczny = 129,94 MWh/rok oraz na podstawie danych historycznych obliczono koszt jednostkowy wsparcia jednego budynku publicznego, przy przeliczeniu przez alokację wyliczono, iż alokacja pozwala na potencjalne wsparcie (wartość pierwotna 344) 371 budynków publicznych , co przy przemnożeniu daje wartość = 48 190,51 MWh/rok; - dla projektów realizowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe -1 budynek mieszkalny = 292,18 MWh/rok oraz przy przeliczeniu RCO018/22(średnia historyczna liczba lokali w budynku mieszkalnym) pozwala na potencjalne wsparcie 224 budynków mieszkalnych, co przy przemnożeniu daje wartość = 65 448,32 MWh/rok. Przy wyliczeniach wzięto także pod uwagę ryzyko na poziomie 40%. Wartość bazowa RCR026 = (85 891,36 MWh/rok(realizowane przez przedsiębiorstwa) + 48 190,51 MWh/rok (realizowane przez JST) + 65 448,32 MWh/rok(realizowane przez spółdzielnie mieszkaniowe))*(uwzględniono ryzyko 40%) = 119 718,11 MWh/rok. Założenie dla roku 2029: wartość wskaźnika spadnie o 30% w stosunku do wartości bazowej = 83 802,68 MWh/rok. Wartość docelowa = 116 641,50 MWh/rok * 70% = 83 802,68 MWh/rok.
93.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCR029 Szacowana emisja gazów cieplarnianych wartość bazowa z 113 800 Ton ekwiwalentu CO2/rok na 117 969,11 Ton ekwiwalentu CO2/rok wartość docelowa (2029) z 79 660 Ton ekwiwalentu CO2/rok na 82 578,37 Ton ekwiwalentu CO2/rok	Wskaźnik jest realizowany w Działaniach: 4.1 Efektywne wykorzystanie energii, 4.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym, 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, 4.4 Wspieranie efektywności energetycznej i energooszczędności w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych,4.5 Wspieranie energooszczędności, 4.6 Efektywne energetycznie przedsiębiorstwa. W związku propozycją zwiększenia poziomu alokacji w ramach Działania 4.1 dokonano zwiększenia wartości bazowej oraz celu końcowego na 2029 r. w zakresie wartości wskaźnika rezultatu RCR029 w związku ze zwiększeniem wartości wskaźnika produktu RCO019 Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej, zwiększenie alokacji ogółem na wskaźnik z 68 915 332,20 EUR na 74 209 449,85 EUR. Zmiany dokonano w oparciu o wyliczenia zawarte <i>Metodyce szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu FEL 2021-2027 (EFRR)</i> . Wyliczenia: Do oszacowania wartości docelowej wskaźnika zostały wzięte pod uwagę dane z perspektywy 2014-2020 z projektów realizowanych w ramach Działan 5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw, 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego oraz 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego RPO WL 2014-2020. Wyliczenie średniej wartości wskaźnika: - dla projektów realizowanych przez przedsiębiorców – 1 przedsiębiorstwo = 237,71 tony ekwiwalentu CO2/rok, co przy przeliczeniu przez RCO001 (179 przedsiębiorstw) daje wartość = 42 550,09 tony ekwiwalentu CO2/rok; - dla projektów realizowanych przez JST – 1 budynek publiczny = 157,57 tony ekwiwalentu CO2/rok oraz na podstawie danych historycznych obliczono koszt jednostkowy wsparcia jednego budynku publicznego, przy przeliczeniu przez alokację wyliczono, iż alokacja pozwala na potencjalne wsparcie (wartość pierwotna 344) wartość po zwiększeniu alokacji 371 budynków publicznych, co przy przemnożeniu daje wartość = 58 437,58 tony ekwiwalentu CO2/rok; - dla projektów realizowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe -1 budynek mieszkalny = 75,81 tony ekwiwalentu CO2/rok oraz przy przeliczeniu RCO018/22 (średnia historyczna liczba lokali w budynku mieszkalnym) pozwala na potencjalne wsparcie 224 budynków mieszkalnych, co przy przemnożeniu daje wartość = 16 981 tony ekwiwalentu CO2/rok. Wartość bazowa RCR029 = 42 550,09 realizowane przez przedsiębiorstwa)+ 58 437,58 (realizowane przez JST) + 16 981,44 (realizowane przez spółdzielnie mieszkaniowe) = 117 969,11 tony ekwiwalentu CO2/rok. Założenie dla roku 2029: wartość wskaźnika spadnie o 30% w stosunku do wartości bazowej = 82 578,37 tony ekwiwalentu CO2/rok.
94.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	finanse	tak	Realokacja środków (zwiększenie) w wysokości 16 341 129,00 EUR do Działania <i>4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach</i> (CS 2i) z Działania <i>3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne</i> (CS 2iv) oraz Działania <i>3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy</i> (2iv).	Mając na uwadze sprawą kontraktację środków w ramach programu FEL 2021-2027 proponuje się realokację części środków w ramach Działania 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne i Działania 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy do Działania 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej. Celem Działania 4.1 jest poprawa efektywności energetycznej oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych poprzez zastosowanie szereg prac związanych przede wszystkim z przeprowadzeniem termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, wymianą systemów ogrzewania na niskoemisyjne oraz instalacją urządzeń OZE. W ramach Działania 4.1 ogłoszono 1 nabór niekonkurencyjny dla Instrumentów finansowych oraz 1 nabór konkurencyjny, który cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem beneficjentów. Wartość złożonych wniosków stanowiła 1 670,62% alokacji dostępnej w naborze. W ramach naboru konkurencyjnego do dofinansowania pozostało jeszcze 12 projektów o łącznej wartości wnioskowanego dofinansowania z EFRR wynoszącej 36 092 011,35 PLN, które zostały pozytywnie ocenione, jednakże z powodu wyczerpania dostępnej alokacji w ramach naboru nie zostały wybrane do dofinansowania. Przedmiotowy kierunek realokacji zgodny jest z Zaleceniami Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia i polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski z dnia 19 czerwca 2024 r. Zgodnie z zaleceniem 4, zaleca się Polsce podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu przyspieszenie stopniowego wycofywania paliw kopalnych w sektorze ciepłowniczym przez przejście na energię ze źródeł odnawialnych. Wskazać bowiem należy, iż dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Polsce m.in. rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych. Przyspieszenie zielonej transformacji i odhodzenie od węgla wymaga działań obejmujących zwiększenie produkcji czystej energii, zwiększenie inwestycji w produkcję technologii neutralnych emisyjnie, zmniejszenie zużycia energii i zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza. Jak wskazano w ww. zaleceniach, konieczne są ukierunkowane wysiłki na rzecz ograniczenia emisji dwutlenku węgla z budynków, ze szczególnym naciskiem na poprawę efektywności energetycznej i dekarbonizację systemów ciepłowniczych. Przedmiotowy kierunek realokacji wpisuje się także w cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej Polityki energetycznej Polski do 2040 r.(PEP2040) . Jak wskazano w PEP2040, w obszarze efektywności energetycznej znaczenie indywidualnych działań prowadzonych oddolnie, które składają się na partycypacyjny charakter transformacji energetycznej jest najbardziej dostrzegalne. Każdy odbiorca energii elektrycznej, ciepła, surowców (zarówno w gospodarstwie domowym jak i w przedsiębiorstwie, jednostce samorządu terytorialnego czy zbiorowo np. we wspólnotcie) może podjąć działania proefektywnościowe. W celu właściwego promowania działań w kierunku zwiększenia efektywności energetycznej kluczowe jest zapewnienie wzorcowej roli sektora publicznego na każdym poziomie terytorialnym (krajowym, regionalnym, lokalnym) w całym okresie obowiązywania PEP2040. Działania proefektywnościowe mogą mieć szeroki zakres – od termomodernizacji, przez nabywanie produktów i urządzeń, pojazdów i świadczenie usług o niskim zużyciu energii (tzw. zielone zamówienia publiczne, także uwzględniające rozwiązania innowacyjne i przedkონkurencyjne), po wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego, czy systemu zarządzania energią. Działania proefektywnościowe wielokrotnie wymagają poczynienia istotnych nakładów finansowych. Realizacji tego wyzwania sprzyja szeroka oferta wsparcia finansowego przedsiębiorc sprzyjających poprawie efektywności energetycznej we wszystkich wskaźnikach wcześniej omaszach – zarówno ze środków krajowych, jak i zewnętrznych (w tym w szczególności europejskich). Podkreślenia wymaga także fakt, iż aktualna sytuacja międzynarodowa wpływa na wiele aspektów związanych z polityką energetyczną i powoduje konieczność zmiany podejścia do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w kierunku większej dywersyfikacji i niezależności. Z tego względu konieczna stała się modyfikacja zapisów w Polityce energetycznej Polski do 2040 r. (PEP2040) w taki sposób, który pozwoli zneutralizować lub ograniczyć ryzyka związane z potencjalnymi sytuacjami kryzysowymi w kraju oraz na arenie międzynarodowej, a jednocześnie pozwoli zrealizować główny cel polityki energetycznej, tj. zagwarantowanie bezpieczeństwa energetycznego, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko. Aktualizacja PEP2024 w związku z powyższym połowy większy nacisk na poprawę efektywności energetycznej, która ogranicza popyt na energię, a tym samym redukuje zapotrzebowanie na surowce oraz skutki potencjalnych braków dostaw energii. W szczególności zintensyfikowane powinny być działania mające na celu termomodernizację i renowację budynków. Przedmiotowy kierunek realokacji stanowi odpowiedź na zdiagnozowane z dokumentu: Program ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030 obszary problemowe w zakresie ochrony klimatu i jakości powierza. W ww. zakresie na podstawie analizy stanu aktualnego na terenie województwa lubelskiego zidentyfikowano następujące obszary problemowe związane z jakością powietrza energochłonnością oraz ochroną klimatu: - jakość powietrza - przekroczenia docelowego poziomu benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 w latach 2019, 2020,2021 oraz w 2022 roku w strefie lubelskiej; - przekroczenie średniorocznego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zwieszonego PM2,5 faza II w latach 2021 oraz 2022 w strefie lubelskiej; - przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu w roku 2019 – 2022; - nadal niedostatecznie dobry stan techniczny budynków, konieczność termomodernizacji budynków, które jeszcze nie zostały objęte tego typu projektami. Jak wskazano w ww. Programie, niezbędnym elementem działań prowadzonych na rzecz ochrony jakości powietrza i klimatu jest poprawa efektywności energetycznej. Tego rodzaju działania skutkują mniejszym zapotrzebowaniem na nośniki energii i w konsekwencji w znaczący sposób przyczyniają się do ograniczenia wprowadzanych do atmosfery zanieczyszczeń. Zwiększenie efektywności energetycznej może polegać m.in. na termomodernizacji budynków do poziomu niskoenergetycznej, ale i również stosowaniu energooszczędnego oświetlenia czy wdrażaniu systemów efektywnego zarządzania energią. Obejmuje to także inwestycje mające na celu podniesienie sprawności wytwarzania energii, wsparcie produkcji energii elektrycznej i ciepła w skójarzeniu (kogeneracja) oraz zmniejszanie strat przesyłowych energii elektrycznej. Tym samym, proponowany kierunek realokacji wpisuje się w obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakość powietrza, kierunek interwencji: Ograniczenie wielkości emisji powierzchniowej oraz dalsza poprawa, zadanie 2.1 Modernizacja, likwidacja lub wymiana konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne w budynkach mieszkalnych, publicznych i innych oraz zadanie 2.3 Termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i usługowych wyznaczonych w Programie ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030. Proponowana realokacja środków stanowi odpowiedź na obligatoryjne kierunki działań naprawczych wskazanych w: a) Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu , b) Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy Aglomeracja Lubelska ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz docelowego benzo(a)pirenu , tj. ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych. Działania zmierzające do obniżenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi to m.in. likwidacja niskoegrzewnych urządzeń grzewczych, rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych, by zapewnić podłączenie nowym użytkownikom, termomodernizacja obiektów budowlanych, rozbudowa sieci gazowych, budownictwo energooszczędne i pasywne, produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym oraz ograniczenie stosowania w indywidualnych systemach grzewczych paliw generujących wysokie emisje zanieczyszczeń do powietrza. Reasumując, niniejsza realokacja środków uzasadniona jest z punktu widzenia korzyści społecznych, ekonomicznych, środowiskowych, a także zdrowotnych. Projekty w ramach Działania 4.1 to przede wszystkim realna szansa na poprawę jakości powietrza i ograniczenie emisji w skali całego regionu lubelskiego. Konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz ciągły wzrost kosztów energii elektrycznej i ciepłej, wymusza na wnioskodawcach konieczność termomodernizowania budynków.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
95.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zwiększenie alokacji na poniższej kategorii: 045 o kwotę 16 341 129 EUR z 62 128 215 EUR na 78 469 344 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków do CS 2(i) - Działanie 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach.
96.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na kategoriach: 01 - zwiększenie o 91 801 449 EUR z 53 252 757 na 145 054 206 EUR 03 - zmniejszenie o 27 970 938 EUR z 62 128 216 na 34 157 278 EUR 05 - zmniejszenie o 47 489 382 EUR z 62 128 216 na 14 638 834 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków w celu sprawnego i skutecznego wykorzystania środków w obszarze realizacji Celu polityki 2. Alokacja na dotacje (Kod 01) zwiększy się łącznie o 91 801 449 EUR. 75 460 320 EUR tej kwoty pochodzi z realokacji środków z kodów interwencji 03 wsparcie poprzez instrumenty finansowe: pożyczka i 05 wsparcie poprzez instrumenty finansowe: dotacje w ramach operacji instrumentu finansowego, natomiast 16 341 129 EUR to środki z realokacji na CS 2i (Działanie 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach) z CS 2iv. Zwiększenie alokacji na kodzie interwencji 01 dotacja zgodnie z uzasadnieniem wskazanym w wierszu "Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych" - CS 2(i).
97.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorii: - 28 z 44 377 297 EUR na 48 462 580 EUR - 33 z 87 912 703 EUR na 100 168 549 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków na Działanie 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach.
98.	EFRR/FS.CP2.I	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 03 z 177 509 189 EUR na 193 850 318 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków na Działanie 4.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach.
99.	EFRR/FS.CP2.II	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	zakres wsparcia	nie	Katalog beneficjentów: zamiana beneficjenta z "porozumienia cywilnoprawne reprezentowane przez klastry energii" na "podmioty działające w imieniu klastrów"	Doprecyzowania katalogu ostatecznych odbiorców, tj. sformułowanie „porozumienia cywilnoprawne reprezentowane przez klastry energii” zastąpiono zapisem „podmioty działające w imieniu klastra energii”. Powyższe wynika ze zmiany ustawy o odnawialnych źródłach energii wskazującej, iż w klastrze energii uczestniczyć musi JST, a także iż porozumienie to forma współpracy, zaś podmiotem praw i obowiązków może być podmiot, a nie forma współpracy. Zmiana dotyczy Działanie 4.10 Wykorzystanie OZE w gospodarce.
100.	EFRR/FS.CP2.II	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	zakres wsparcia	nie	Katalog beneficjentów: Usunięcie słowa "lecznicze" z nazwy beneficjenta: "- Szpitale i inne podmioty lecznicze prowadzące działalność leczniczą"	Korekta techniczna - wprowadzenie właściwej nazwy (dotyczy następujących Działań: 4.7 Zwiększenie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii, 4.8 Zwiększenie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, 4.9 Zwiększenie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych, 4.10 Wykorzystanie OZE w gospodarce).
101.	EFRR/FS.CP2.II	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	zakres wsparcia	nie	Główne/kierunkowe zasady udzielania wsparcia Przed zmianą: Koszty związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest nie mogą przekroczyć 10% kosztów kwalifikowalnych projektu. Po zmianie: Koszty związane z usuwaniem ze środowiska wyrobów zawierających azbest nie mogą przekroczyć 10% kosztów kwalifikowalnych projektu.	Koszty usuwania wyrobów zawierających azbest zawierają także koszty składowania i transportu wyrobów zawierających azbest, co mieści się w sformułowaniu "ze środowiska". Zmiany dokonano zgodnie z pismem Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Departamentu Programów Regionalnych, znak sprawy: DRP-Ib.690.1.2023.BS z dnia 3 stycznia 2024 r. dotyczącym zapisów w programach regionalnych 2021-2027 dotyczących usuwania wyrobów azbestowych ze środowiska. Zapis jest zgodny z zapisami w Umowie Partnerstwa. Zmiana dotyczy następujących Działań: 4.7 Zwiększenie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii, 4.8 Zwiększenie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, 4.9 Zwiększenie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych.
102.	EFRR/FS.CP2.II	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	zakres wsparcia	tak	Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych: Przed zmianą: Instrumenty finansowe zastosowane będą w przypadku wszystkich typów odbiorców. (...) Po zmianie: W przedmiotowym celu szczegółowym przewidzianymi formami finansowania będą dotacje, pożyczki oraz pożyczka z dotacją w ramach operacji instrumentu finansowego. (...) Wsparciem dotacyjnym mogą być objęte jedynie inwestycje w OZE zlokalizowane na terenie gmin, w których dochód podatkowy gminy (wskaźniki Gg) będzie niższy od uśrednionej wartości dla województwa.	Dodano zapisy w związku z przesunięciem części środków przeznaczonych na wdrożenie instrumentów finansowych (Działanie 4.7 Zwiększenie wykorzystania OZE, 4.8 Zwiększenie wykorzystania OZE w ramach ZIT, Działanie 4.9 Zwiększenie wykorzystania OZE w ramach Innych Instrumentów Terytorialnych oraz 4.10 Wykorzystanie OZE w gospodarce) na rzecz formy finansowania w postaci dotacji (Kod 01), zgodnie z uzasadnieniem wskazanym w wierszu dotyczącym dodania KI 01 Dotacja w wymiarze form finansowania.
103.	EFRR/FS.CP2.II	FELU.04 Efektywne wykorzystanie energii	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	W wymiarze formy finansowania: Dodanie KI 01 Dotacja z alokacją 94 382 056 EUR, środki te pochodzą z pomniejszenia alokacji na KI 03. Zwiększenie wartości kodu 05 o 1 483 815 EUR, środki te pochodzą z pomniejszenia alokacji na KI 03. Wartości kodu 03 i 05 zmienia się w następujący sposób: - KI 03 - zmniejszenie o 95 865 870 EUR z 124 708 396 EUR na 28 842 526 EUR - KI 05 - zwiększenie o 1 483 814 EUR z 27 358 711 EUR na 28 842 525 EUR	Zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski z dnia 19 czerwca 2024 r. wskazują na konieczność podjęcia działań w celu przyspieszenia stopniowego wycofywania paliw kopalnych oraz przejście na energię ze źródeł odnawialnych. Dokument ten zaleca nakreślenie ścieżki dekarbonizacji, zwiększenie działań ukierunkowanych na efektywność energetyczną, zrównoważone odnawialne źródła energii i wykorzystanie ciepła odpadowego. Na obecnym etapie wdrażania programu FEL realizacja celów w obszarze wsparcia produkcji energii z odnawialnych źródeł (z wyjątkiem komponentu dotyczącego magazynów energii), czy budowy energooszczędnego oświetlenia ulicznego odbywa się wyłącznie z wykorzystaniem instrumentów finansowych. Również w obszarze efektywności energetycznej dominującą formą wsparcia są instrumenty finansowe. Tylko 30% przeznaczonych na ten cel środków może być dystrybuowana w formie dotacji. Od początku negocjacji programu zastosowanie instrumentów finansowych jako głównej formy wsparcia w tych obszarach było przyjmowane przez Komisję Europejską jako jedyne dopuszczalne rozwiązanie. W opinii IZ FEL podejście to wymaga przededefiniowania z uwagi na obecną sytuację geopolityczną wywołaną wojną za naszą wschodnią granicą. Polska będąc sąsiadem skonfliktowanych stron, a szczególnie województwo lubelskie, które graniczy z Ukrainą na długości 269 km i Białorusią na długości 171 km, znalazły się w trudnym położeniu, nie tylko ze względu na rosnące zagrożenie militarne, ale też w kontekście zachowania bezpieczeństwa energetycznego i rozwoju przedsiębiorczości. W związku z wojną zdecydowanemu ograniczeniu uległ bowiem import paliw energetycznych. Wobec ubytku energii, który został wywołany zerwaniem dotychczasowej współpracy energetycznej państw Unii Europejskiej z państwem agresorem, konieczne jest zdynamizowanie działań ukierunkowanych na efektywne wykorzystanie energii, jak również zastąpienie tego ubytku energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych, gdyż może to grozić pogłębieniem ubóstwa energetycznego na terenie województwa. Na podstawie raportu „Wskaźnik dochodów podatkowych gmin, powiatów i województw na 2024 r.” opublikowanego przez Ministerstwo Finansów w roku bieżącym wynika, iż w województwie lubelskim jest tylko 6 gmin (na 213), których wskaźnik dochodów gminy jest wyższy niż średnia dochodów gminy dla kraju wynosząca 2 788,93 zł/mieszkańca. Jednocześnie w przypadku aż 138 gmin wskaźnik dochodów jest niższy niż uśredniona wartość dla województwa lubelskiego wynosząca 1 508,55 zł/mieszkańca. Dodatkowo ponad połowa gmin jest zagrożonych trwałą marginalizacją (wg KSRR 2030 140 gmin oraz 11 miast średnich – najwyższy wskaźnik w kraju), co pokazuje duże dysproporcje pomiędzy gminami z województwa lubelskiego a gminami z pozostałej części kraju (średnia wartość wskaźnika w WL – 1 508,55 zł/mieszkańca przy średniej wartości dla kraju 2 788,93 zł/mieszkańca). Dodatkowo prawne ograniczenia, dotyczące zaciągania pożyczek przez JST (indywidualny wskaźnik zadłużenia, określony w Ustawie o finansach publicznych) powoduje, iż podstawowa grupa potencjalnych beneficjentów jakimi są JST posiada ograniczone możliwości finansowania inwestycji z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych. Podobna sytuacja dotyczy również mieszkańców – przeciętne wynagrodzenie w województwie lubelskim według GUS (dane z czerwca 2024 r.) kształtuje się na poziomie 84,33% średniej krajowej i należy do najniższych w kraju, co świadczy o niskim stopniu zamożności i ograniczonych możliwościach korzystania z pożyczek przez mieszkańców województwa. Niestabilna sytuacja geopolityczna ma także negatywny wpływ na rozwój gospodarczy. Potencjalni inwestorzy krajowi i zagraniczni z racji położenia w południowo-wschodniej Polsce, często omijają województwo lubelskie, jako region o podwyższonym ryzyku prowadzenia biznesu (ilość podmiotów prywatnych z województwa lubelskiego, które wyrejestrowały działalność: 9 744 w 2023 r., 9 621 w 2022 r., wobec 8 344 w 2021 r. i 7 376 w 2020 r.). Wpływ wojny w Ukrainie na kluczowe obszary działalności firmy jest odczuwalny niezależnie od ich wielkości. Wojna wpłynęła na wzrost cen dóbr zaopatrzeniowo-inwestycyjnych, wyższe koszty działalności i wzrost ryzyka biznesowego. Wywołane wojną ryzyko powoduje też odpływ przedsiębiorców do innych, bardziej bezpiecznych regionów kraju. Zatrzymanie napływu nowych inwestycji oraz znaczny spadek rozwoju istniejących firm, przekłada się na niższy wzrost PKB i zmniejszenie dochodów JST. Niezbędne jest więc udzielenie systemowego oraz finansowego wsparcia, również ze środków UE, w szczególności dla regionów przygranicznych, skierowanego zarówno do przedsiębiorstw jaki i JST, które nie będzie powodowało dodatkowego obciążenia finansowego poprzez wymóg realizacji przedsięwzięć uważanych jako opłacalne, z wykorzystaniem instrumentów finansowych. Panująca sytuacja za wschodnią granicą województwa lubelskiego spowodowała, że pierwotnie planowane stosowanie umorzeń i rabatów kapitałowych w IF okazało się niewystarczająco skuteczne, aby zachęcić JST i przedsiębiorstwa do inwestycji także w najbardziej popularne technologie OZE tj. fotowoltaikę i farmy wiatrowe. Dla zbilansowania ryzyka wywołanego obecną sytuacją geopolityczną należy dążyć do stworzenia przedsiębiorcom lepszych niż w innych mniej narażonych regionach warunków do prowadzenia biznesu. Większa dostępność dotacji kosztem instrumentów finansowych może stanowić jeden z czynników zatrzymania inwestorów w regionie. W ocenie Instytucji Zarządzającej programem FEL niezbędne jest zatem przesunięcie części środków przeznaczonych do wdrożenia za pośrednictwem instrumentów finansowych na część dotacyjną.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
104.	EFRR/FS.CP2.VIII	FELU.05 Zrównoważona mobilność miejska	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów Aktualizacja zapisu w zakresie obszarów wsparcia przed zmianą: "Nie będą wspierane inwestycje w infrastrukturę drogową służącą dla ruchu pojazdów samochodowych nie wykorzystywanych w transporcie publicznym, z wyłączeniem: (...) - infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi Dyrektywy 2014/94/UE (...)" po zmianie: "Nie będą wspierane inwestycje w infrastrukturę drogową służącą dla ruchu pojazdów samochodowych nie wykorzystywanych w transporcie publicznym, z wyłączeniem: (...) - infrastruktury ładowania i tankowania pojazdów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1804 (...)"	Aktualizacja zapisu w związku z wejściem w życie w dniu 13 kwietnia 2024 r. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1804 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchyleneia dyrektywy 2014/94/UE (Dz.U.U.E.L. z 2023 r., Nr 234, str. 1 z dnia 22 września 2023 r.). Konsekwencją ww. zmiany przepisów unijnych jest dodanie amoniaku do katalogu paliw alternatywnych oraz doprecyzowanie, że w ramach paliw odnawialnych będą to m.in. paliwa syntetyczne i parafinowe, w tym amoniak, wytwarzane przy użyciu energii odnawialnej. Zmiana dotyczy Działania 5.1 Niskoemisyjny transport miejski oraz Działania 5.2 Niskoemisyjny transport miejski w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.
105.	EFRR/FS.CP3.II	FELU.06 Zrównoważony system transportu	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów Aktualizacja zapisu w zakresie obszarów wsparcia przed zmianą: "W zakresie infrastruktury dróg wojewódzkich przewiduje się również: (...) - budowę infrastruktury ładowania/tankowania pojazdów bezemisyjnych, spełniającej wymogi Dyrektywy 2014/94/UE (...)" po zmianie: "W zakresie infrastruktury dróg wojewódzkich przewiduje się również: (...) - budowę infrastruktury ładowania/tankowania pojazdów bezemisyjnych, spełniającej wymogi Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1804 (...)"	Aktualizacja zapisu w związku wejściem w życie w dniu 13 kwietnia 2024 r. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1804 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchyleneia dyrektywy 2014/94/UE (Dz.U.U.E.L. z 2023 r., Nr 234, str. 1 z dnia 22 września 2023 r.).Konsekwencją ww. zmiany przepisów unijnych jest dodanie amoniaku do katalogu paliw alternatywnych oraz doprecyzowanie, że w ramach paliw odnawialnych będą to m.in. paliwa syntetyczne i parafinowe, w tym amoniak, wytwarzane przy użyciu energii odnawialnej. Zmiana dotyczy Działania 6.1 Poprawa regionalnej dostępności transportowej oraz Działania 6.3 Publiczny autobusowy transport zbiorowy.
106.	EFRR/FS.CP3.II	FELU.06 Zrównoważony system transportu	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości wskaźnika produktu RCO046 Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T z 48,01 km na 34,344 km	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 6.1 Poprawa regionalnej dostępności transportowej. Zgodnie z zapisami Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (w zakresie CP3) wszystkie inwestycje w infrastrukturę transportową wspierane będą wyłącznie, jeżeli będą wynikały z odpowiednich dokumentów wypełniających warunek podstawowy lub dokumentów planowania transportu na poziomie regionalnym. Dla Województwa Lubelskiego dokumentem w zakresie spełnienia warunku podstawowego jest Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego do roku 2030 (z perspektywą do 2040 roku). W powyższym dokumencie nie zostały przyjęte konkretne długości dróg, które zostaną wsparte, gdyż takie dane są dopiero dostępne na etapie przygotowanie fiszek projektowych. Zmniejszenie wartości wskaźnika wynika z korekty założeń przyjętych na etapie programowania, które były oparte o projekt powyższego dokumentu. W Kontrakcie Programowym przewidziano do wsparcia jedynie drogi nr 833, 812 oraz 837. Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych w przypadku podpisanej umowy na rozbudowę drogi 833 wynosi 10,7690 km, natomiast z informacji ujętych w fiskzach projektowych w przypadku drogi 812 długość przebudowanych dróg wynosi 9,059 km, w przypadku drogi 837 – 14,516 km. Łącznie daje to wartość 34, 344 km. Obecnie nie przewiduje się realizacji dodatkowych projektów w zakresie inwestycji drogowych. W związku z powyższym proponuje się zmniejszenie wartości docelowej przedmiotowego wskaźnika. RCO046 = 34,344 km
107.	EFRR/FS.CP3.II	FELU.06 Zrównoważony system transportu	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości wskaźnika produktu PLRO113 Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego z 7 szt. na 4 szt.	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 6.2 Kolejowy transport zbiorowy. Wskaźnik realizowany będzie tylko w ramach projektu niekonkurencyjnego " <i>Zakup nowoczesnego bezemisyjnego taboru kolejowego wyposażonego w urządzenia pokładowe ERTMS</i> ". Przeprowadzono rozeznanie rynku w zakresie kosztu zakupu taboru, który będzie realizował przedmiotowy wskaźnik. Na podstawie dostępnej alokacji wynoszącej 34 287 721 wkładu UE na Działanie 6.2 oraz biorąc pod uwagę wysokie koszty zakupu taboru pozwoli to na zakup 4 jednostek kolejowego taboru pasażerskiego. Obecnie został ogłoszony przetarg na zakup 4 pojazdów z możliwością rozszerzenia o piąty. Biorąc powyższe pod uwagę należy zmniejszyć wartość wskaźnika PLRO113. PLRO113 = 4 jednostki kolejowego taboru pasażerskiego
108.	EFRR/FS.CP3.II	FELU.06 Zrównoważony system transportu	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika PLRR022 Liczba osób korzystających z zakupionego lub zmodernizowanego kolejowego taboru pasażerskiego w ciągu roku z 159 894 osób/rok na 91 368 osób/rok.	Zmniejszenie wartości wskaźnika wynika bezpośrednio ze zmniejszenia wartości docelowej wskaźnika produktu PLRO113 Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego. Wyliczenia PLRR022 = 4*22 842 osoby/rok(jednostkowa wartość wskaźnika na 1 szt. taboru)= 91 368 osób/ rok.
109.	EFRR.CP4.III	FELU.07 Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych	zakres wsparcia	nie	Zmiana nazewnictwa z mieszkań chronionych na treningowe oraz użycie sformułowania mieszkania z usługami/ze wsparciem	Zmiany w opisie celu szczegółowego (w typach projektu oraz głównych/kierunkowych zasadach udzielania wsparcia) wynikają ze zmiany Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.) i stosowanej tam terminologii. Zmiana dotyczy Działania 7.6 Infrastruktura usług i integracji społecznej. W związku z modyfikacją zapisów w przedmiotowym obszarze, zaistniała konieczność wprowadzenia zmian technicznych (bez wpływu na treść merytoryczną) w celu utrzymania dopuszczalnej liczby znaków, określonej w rozporządzeniu ogólnym.
110.	EFRR.CP4.III	FELU.07 Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji Wymiar 1 - zakres interwencji dodanie KI : 125 Infrastruktura mieszkaniowa dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią z alokacją 11 047 538 EUR	Dodanie KI 125, zgodnie z zaproponowaną w programie logiką interwencji (zmiana będzie dotyczyć Działania 7.6 Infrastruktura usług i integracji społecznej oraz Działania 7.7 Infrastruktura usług i integracji społecznej w ramach ZIT).
111.	EFRR.CP4.III	FELU.07 Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji Wymiar 1 - zakres interwencji KI 125 Infrastruktura mieszkaniowa dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią - 11 047 538 KI 126 Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią) - 11 047 538	Dostosowanie wartości alokacji na poszczególnych KI w związku z dodaniem KI 125 (zmiana będzie dotyczyć Działania 7.6 Infrastruktura usług i integracji społecznej oraz Działania 7.7 Infrastruktura usług i integracji społecznej w ramach ZIT).
112.	EFRR.CP4.V	FELU.07 Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości wskaźnika produktu RCO069 Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej z 166 950 osób/rok na 1 500 000 osób/rok.	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 7.8 Infrastruktura ochrony zdrowia. Zwiększenie wartości wskaźnika w oparciu o podpisane umowy oraz złożone wnioski o dofinansowanie w ramach Działania 7.8 FEL 2021 -2027. W ramach 2 naborów niekonkurencyjnych dla działania 7.8 podpisano dwie umowy, w których wskaźnik wynosi 232 232 osoby/rok. W ramach naboru dla POZ wybrano do dofinansowania 13 projektów, w których łączna wartość przedmiotowego wskaźnika wynosi 668 081 osób/rok. (przy czym alokacja na nabór została wykorzystana w ok. 25%). Dodatkowo w naborze dla AOS złożono 47 wniosków, w których średnia wartość dofinansowania wynosi ok. 3,6 mln PLN. Biorąc pod uwagę dostępną alokację można szacować, że ilość podpisanych umów może wynieść 15-20. Wartość szacowana wskaźnika w naborze może wynieść ok 675 000 - 900 000 osób na rok. W sumie można przyjąć, że łączna wartość wskaźnika dla działania 7.8 może wynieść co najmniej 1 500 000 osób/rok . Dlatego też przyjęto średnią pojemność dla 1 wspartego podmiotu wykonującego działalność leczniczą na poziomie 42 857 osób/ rok . Wyliczenia: W ramach celu szczegółowego 4 (v) wskaźnik obejmuje 100% alokacji ogółem tj. 90 352 941,18 EUR Do wyliczenia jednostkowej wartości wskaźnika wzięto pod uwagę umowy zakontraktowane oraz wnioski o dofinansowanie złożone w ramach naborów w Działaniu 7.8 FEL 2021-2027, który wynosi 42 857 osób/rok na 1 wsparty podmiot (pierwotne założenie to 4 770 osób/rok na 1 wsparty podmiot) Biorąc pod uwagę szacunkową wartość docelową na poziomie 35 podmiotów, pozwoli to na osiągnięcie wartości docelowej w 2029 roku na poziomie 1 500 0000 użytkowników/rok. RCO069 = 42 857 osób/rok(średnia pojemność na 1 podmiot leczniczy)* 35 (wartość wskaźnika PLRO 133 Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą) = 1 500 000 użytkowników/rok.
113.	EFRR.CP4.V	FELU.07 Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCR073 Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej wartość bazowa z 133 573 osób/rok na 1 049 997 osób/rok wartość docelowa (2029) z 146 930 osób/rok na 1 154 996 osób/rok	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 7.8 Infrastruktura ochrony zdrowia. Zwiększenie wartości wskaźnika wynika bezpośrednio ze wzrostu średniej pojemności na 1 wsparty podmiot leczniczy wyliczony w oparciu o dane z zakontraktowanych umów oraz złożonych wniosków w ramach Działania 7.8. oraz zaktualizowano założenia użyte w <i>Metodyce szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu FEL 2021-2027 (EFRR)</i> w zakresie faktycznych użytkowników placówek zdrowotnych z 80% do 70%. Wyliczenia: Do wyliczenia jednostkowej wartości wskaźnika wzięto pod umowy zakontraktowane oraz wnioski o dofinansowanie złożone w ramach naborów w ramach Działania 7.8 FEL 2021-2027, który wyniósł 42 857 osób/rok na 1 wsparty podmiot. Biorąc pod uwagę 35 podmiotów leczniczych jak również poziom faktycznych użytkowników podmiotów leczniczych wyliczony na podstawie aktualnych danych z Działania 7.8 FEL 2021-2027 na poziomie 70% (80% założenie pierwotne), a także średnią pojemność na 1 podmiot leczniczy wynoszący 42 857 osób/rok, wartość bazowa wyniesie 1 049 997 użytkowników/rok. W wyniku analizy aktualnych danych z Działania 7.8 FEL 2021- 2027,przyjęto wzrost 10% wartości docelowej w stosunku do wartości bazowej , co daje wartość docelową na poziomie 1 154 996 użytkowników/rok. Wartość bazowa RCR073 =42 857(42 857 osób/rok na 1 wsparty podmiot)* 35(liczba wspartych podmiotów)*70% (faktyczni użytkownicy) = 1 049 997 użytkowników/rok. Wartości docelowej roku 2029: wartość wskaźnika wzrosnie o 10% w stosunku do wartości bazowej = 1 049 997*110% = 1 154 996 użytkowników/rok.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
114.	EFRR.CP4.VI	FELU.07 Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu Zmiana wartości wskaźnika produktu PLRO135 Długość wspartych szlaków turystycznych z 175 km na 120 km .	Wskaźnik realizowany w ramach Działania 7.10 Turystyczne Lubelskie. Zmniejszenie celu końcowego (2029) wynika z analizy kosztów jednostkowych w oparciu o wnioski złożone w ramach naboru konkurencyjnego oraz podpisanej umowy z BGK w ramach Działania 7.10 Turystyczne Lubelskie. Ponadto, poziomowi realizacji wskaźnika PLRO135 Długość wspartych szlaków turystycznych (w tym: PLRO137 Długość utworzonych szlaków turystycznych oraz PLRO136 Długość odnowionych szlaków turystycznych). Wartość wskaźnika w podpisanych umowach o dofinansowanie (stan na 30.06.2024) wynosi 9 km. Należy wskazać, iż w trakcie oceny formalnej (przed wystaniem pism z uwagami na etapie oceny formalnej do Wnioskodawców) jest 35 wniosków złożonych w naborze konkurencyjnym w ramach Działania 7.10 Turystyczne Lubelskie, w których jedynie w 9 wnioskach wykazano wskaźniki: PLRO137 Długość utworzonych szlaków turystycznych i/lub PLRO136 Długość odnowionych szlaków turystycznych o łącznej wartości docelowej na poziomie na 46,46 km (w tym w 1 wniosku wartość ta wynosi aż 32,10 km, więc w przypadku, gdy umowa z tym Wnioskodawcą nie zostanie podpisana istotnie wpłynie to na poziom realizacji wskaźnika w ramach naboru). Ponadto należy wskazać, iż powyższy wskaźnik uwzględniony został w planowanym do realizacji projekcie (uwzględnionym w załączniku nr 10 do Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego) pn. "Rowerowe Rostocze. Drogi pieszo-rowerowe w obszarach wiejskich", a wartość wskaźnika w fiszce projektowej wynosi 105,639 km. Mając na uwadze powyższe obniżono cel końcowy w 2029 roku z wartości 175,66 km do wartości 120,00 km, która uwzględniła zaktualizowany koszt jednostkowy 1 km = 310 310,63 euro , który został wyliczony w oparciu o wnioski złożone w ramach naboru konkurencyjnego oraz podpisanej umowy w ramach Działania 7.10 oraz alokację na wskaźnik. Wyliczenie: - pierwotny koszt 1 km = 211 047,60 EUR, - koszt 1 km na podstawie złożonych wniosków oraz podpisanej umowy o dofinansowanie w ramach Działania 7.10 = 310 310,63 EUR PLRO135= (61 789 411,76 EUR(CS 4(vi)*52,50%)/310 310,63 EUR(zaktualizowany koszt jednostkowy 1 km) =61 789 411,76 EUR/310 310,63 EUR= 120 km
115.	EFRR.CP4.VI	FELU.07 Lepsza dostępność do usług społecznych i zdrowotnych	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu Zmiana wartości docelowej (2029) wskaźnika RCR077 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem wartość bazowa z 471 525 osób/rok na 813 986 osoby/rok wartość docelowa (2029) z 509 247osób/rok na 1 017 483 osoby/rok	Wskaźnik realizowany w ramach Działai: 7.9 Zrównoważony rozwój dziedzictwa kulturowego, 7.10 Turystyczne Lubelskie. Zwiększenie wartości bazowej oraz celu końcowego (2029) wynika z analizy poziomu realizacji wskaźnika <i>RCR077 Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem</i> w zakontraktowanych umowach. w ramach Działania 7.9 Zrównoważony rozwój dziedzictwa kulturowego oraz Działania 7.10 Turystyczne Lubelskie. <u>Zaktualizowana wartość jednostkowa wskaźnika wynosi 10 853 osób/rok na 1 obiekt.</u> Podwyższono wartość bazową z wartości 471 525 odwiedzający/rok do wartości 813 986 odwiedzający/rok oraz cel końcowy w 2029 roku z wartości 509 247 odwiedzający/rok do wartości 1 017 483 odwiedzający/rok, która uwzględniła wzrost wartości docelowej przedmiotowego wskaźnika w stosunku do wartości bazowej o 25%. Wartość bazowa RCR077 = 75*6 287 = 471 525 Wyliczenia: - wartość jednostkową wskaźnika wynoszącą 10 853 osób na rok (wartość pierwotna 6 287 osób/rok) na 1 obiekt oraz uwzględniając wartość docelową wskaźnika produktu RCO077 = 75, – na podstawie danych z w zakontraktowanych umowach w ramach Działania 7.9 Zrównoważony rozwój dziedzictwa kulturowego oraz Działania 7.10 Turystyczne Lubelskie wyliczono, iż wzrost liczby osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objętych wsparciem wzrośnie o 25% w stosunku do wartości bazowej wskaźnika. Wartość bazowa RCR077 = RCO77(Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem = 75)*wartość jednostkowa wskaźnika na 1 obiekt = 75*10 853 = 813 986 osoby/rok Wartość docelowa RCR077= wartość bazowa *125% = 813 986 * 1,25 = 1 017 483 osoby/rok
116.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Usunięcie zapisów w sekcji 2.1.8.1.1 Powiązane rodzaje działań w zakresie Ekonomii społecznej dotyczących realizacji wsparcia w postaci: "usług wspierających rozwój PS realizowanych w szczególności za pośrednictwem BUR".	Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027 Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) zobowiązany jest do podpisania porozumień o współpracy z operatorami PSF, działającymi w BUR, udzielającymi wsparcia na terenie działania OWES, celem umożliwienia udziału w usługach rozwojowych dostępnych w BUR. W związku z powyższym usunięto zapis. Zmiana dotyczy Działania 8.2 Ekonomia społeczna.
117.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Dodano dwa typy projektów w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej: -Budowanie potencjału partnerów społecznych w obszarze włączenia społecznego w zakresie podnoszenia świadomości polityk i przepisów antydyskryminacyjnych, aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia.⌘ -Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w obszarze włączenia społecznego w zakresie podnoszenia świadomości polityk i przepisów antydyskryminacyjnych, aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia.	Propozycja dodania odrębnych typów projektu w celu zachowania spójności programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z kodami interwencji zawartymi w Programie: 07 Budowanie zdolności partnerów społecznych oraz 08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Zmiana dotyczy Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa.
118.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Usunięcie typu projektu w zakresie Ekonomii społecznej: - usługi wspierające rozwój PS realizowane w szczególności za pośrednictwem BUR.	Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027 Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) zobowiązany jest do podpisania porozumień o współpracy z operatorami PSF, działającymi w BUR, udzielającymi wsparcia na terenie działania OWES, celem umożliwienia udziału w usługach rozwojowych dostępnych w BUR. W związku z powyższym usunięto zapis. Zmiana dotyczy Działania 8.2 Ekonomia społeczna.
119.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Dodanie nowego typu projektu, tj; - Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających ekonomię społeczną.	Dodanie odrębnego typu projektu w celu zachowania spójności programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z kodem interwencji zawartym w Programie: 08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Zmiana dotyczy Działania 8.2 Ekonomia społeczna.
120.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Katalog beneficjentów aktywizacja społeczna i zawodowa wykreślenie zwrotu "i ich pracownicy" ze sformułowania "Podmioty ekonomii społecznej i ich pracownicy"	Po dokonaniu analizy typów projektów możliwych do realizacji stwierdzono, iż w przypadku działań skierowanych na aktywizację zawodową i społeczna osób wymagających wsparcia możliwośći aplikowania o środki powinny mieć wyłącznie podmioty, nie zaś osoby fizyczne (za wyjątkiem osób prowadzących działalność gospodarczą). Pracownicy podmiotów ekonomii społecznej będą mogli być ewentualnie grupą wspieraną w ramach dodanych typów projektów, o ile charakter działalności podmiotu będzie zgodny z celem szczegółowym. Dodatkowo zmiana ujednolici zapisy przyjęte w programie. Zmiana dotyczy Działania 8.2 Ekonomia społeczna.
121.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Katalog beneficjentów - aktywizacja społeczna i zawodowa Rozszerzenie katalogu beneficjentów o następujące podmioty: - organizacje społeczeństwa obywatelskiego - partnerzy społeczni	Beneficjentami w ramach typów projektów w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej: -Budowanie potencjału partnerów społecznych w obszarze włączenia społecznego w zakresie podnoszenia świadomości polityk i przepisów antydyskryminacyjnych, aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia.⌘ -Budowanie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w obszarze włączenia społecznego w zakresie podnoszenia świadomości polityk i przepisów antydyskryminacyjnych, aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia są: - organizacje społeczeństwa obywatelskiego - partnerzy społeczni. Tym samym proponuje się dokonać korekty Katalogu beneficjentów w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej. Zmiana dotyczy Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa.
122.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Katalog beneficjentów - Ekonomia społeczna Przed zmianą: Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe. Po zmianie: organizacje społeczeństwa obywatelskiego	Beneficjentem w ramach typów projektów: - Wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy i utrzymania tych miejsc w PS. - Usługi wsparcia rozwoju ES dla PES i PS, w tym usługi animacyjne, inkubacyjne i biznesowe OWES. - Wsparcie realizacji indywidualnego procesu reintegracji w PS, - Działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników PES. mogą być jedynie OWES, natomiast w ramach typu "Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających ekonomię społeczną" mogą być wyłącznie podmioty spełniające definicję organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Tym samym proponuje się dokonać korekty Katalogu beneficjentów Ekonomii Społecznej. Zmiana dotyczy Działania 8.2 Ekonomia społeczna.
123.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Główne grupy docelowe - Aktywizacja społeczna i zawodowa: Rozszerzono grupę docelową o następujące podmioty: -Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, -Partnerzy społeczni.	W katalogu grupy docelowej uwzględniono organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych adekwatnie do propozycji zmian w Programie w zakresie dodania zapisów dot. budowania zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych w zakresie podnoszenia świadomości polityk i przepisów antydyskryminacyjnych, aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia. Zmiana dotyczy Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
124.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Główne grupy docelowe - Ekonomia społeczna: Przed zmianą: - Podmioty ekonomii społecznej - Podmioty deklarujące chęć przekształcenia się w przedsiębiorstwo społeczne - Osoby lub rodziny wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osoby uciekające z terenu Ukrainy, oraz otoczenie tych osób (m.in. rodzina, środowisko lokalne). Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym to osoby, o których mowa w art. 2 ust. 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej - Osoby biernie zawodowo - Osoby w kryzysie bezdomności, uzależnione od alkoholu lub narkotyków lub innych środków odurzających, zwalniane z zakładów karnych, osoby spełniające kryteria, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Po zmianie:☒ - Podmioty ekonomii społecznej - Podmioty deklarujące chęć przekształcenia się w przedsiębiorstwo społeczne - Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym osoby uciekające z terenu Ukrainy. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym to osoby, o których mowa w art. 2 ust. 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej - Osoby fizyczne planujące założenie PES/PS lub podjęcie pracy w PS - Organizacje społeczeństwa obywatelskiego	Propozycja uporządkowania katalogu grupy docelowej w zakresie ekonomii społecznej w celu uniknięcia powielania treści (większość usuniętych kategorii osób z katalogu grupy docelowej mieści się w katalogu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wykazanym w tiret 3), jak również realizacji wsparcia zgodnie z ustawą o ekonomii społecznej. Ponadto w katalogu grupy docelowej uwzględniono organizacje społeczeństwa obywatelskiego adekwatnie do propozycji zmian w Programie w zakresie dodania zapisów dot. budowania zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających ekonomię społeczną. Zmiana dotyczy Działania 8.2 Ekonomia społeczna.
125.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu: Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie Cel końcowy (2029): 8 175 Zmiana na: Cel końcowy (2029): 5 313	Celem interwencji jest wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększenie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji. Wskaźnik jest realizowany przez dwa Działania: 8.1 Aktywizacja i zawodowa oraz 8.2 Ekonomia społeczna. Interwencje wdrażają odpowiednio WUP i DW EFS. Obecna wartość wskaźnika wynosi 8 175 osób , z podziałem na instytucje: DW EFS 3 924 osoby, WUP 4 251 osób . Mając na względzie statystyki dotyczące liczebności osób bezrobotnych w woj. lubelskim opracowane przez WUP oraz dane GUS dotyczące lat 2021 – 2024 można mówić o stałym trendzie systematycznego spadku liczebności osób bezrobotnych w roku 2024 o 21,1% w stosunku do roku 2021 (liczba osób w roku 2021 - 19 353, liczba osób w roku 2024 - 15 273). Mając na względzie powyższe dane demograficzne postuluje się zmniejszenie wartości wskaźnika do 5 313 osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie . W przypadku wskaźnika osiąganego przez DW EFS należy podkreślić, że ze względu na stawkę jednostkową na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym przez okres 12 m-cy, wynoszącą 62 639 PLN (w tym na utworzenie 31 229 PLN oraz utrzymanie miejsca pracy na pełny etat 31 410 PLN) zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków EFS+ w regionalnych programach na lata 2021-2027, założona wartość 3 924 osoby jest niemożliwa do osiągnięcia. Wynika to z przyczyn niezależnych od IZ, czyli kwoty stawki jednostkowej obowiązującej w całym kraju dla projektów w zakresie ekonomii społecznej, które w woj. lubelskim są realizowane w ramach Działania 8.2 Ekonomia społeczna. Stawka jednostkowa podlega zaś corocznej indeksacji. Wartość alokacji na to działanie w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 jest stała i wynosi 18 115 200 EUR. Na etapie programowania przyjęty koszt jednostkowy wynosił 15 259,07 PLN, obecny koszt jednostkowy jest wyższy o 47 379,93 zł, czyli o 311%. Przy takim wzroście kosztu jednostkowego z uwagi na założoną alokację w Działaniu możliwe jest wsparcie 935 osób . W przypadku wskaźnika osiąganego przez WUP w ramach Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa, pomimo zwiększenia alokacji o 6 215 858,92 EUR wskaźnik na poziomie 4 251 osób jest niemożliwy do osiągnięcia ze względu na wzrost kosztów, jaki dokonał się w latach 2021-2024 . Pierwotny koszt jednostkowy uwzględniony w Metodocy szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (w zakresie EFS+) wyliczany był na podstawie dostępnych wtedy danych historycznych z roku 2020 i wynosił 15 259,07 PLN. Na podstawie obecnie realizowanych projektów oraz umów przewidzianych do podpisania, jak również liczby osób przewidzianych do udziału w projektach należy zmienić Metodkę wyliczania kosztu jednostkowego i zwiększyć ten koszt do kwoty 21 803,10 PLN (Wartość podpisanych umów: 65 343 887, 22 PLN szacowana liczba uczestników projektu w podpisanych umowach: 2 997os., co daje koszt jednostkowy: 65 343 887,22 PLN/2 997 = 21 803,10 PLN). Zatem zwiększona alokacja na działania realizowane przez WUP nie umożliwia osiągnięcia zakładanej wartości wskaźnika. w wyliczeniu kosztu jednostkowego uwzględniono 15% ryzyko - analogiczne do założonego w Metodocy, tj. wzrost cen wynikający z inflacji, zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej i rozwiązywania umów na wniosek beneficjentów. Oprócz tego na wartość wskaźnika wpływ mają procesy związane z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, który zdeterminował wzrost cen. Mając na względzie powyższe proponuje się zwiększenie udziału WUP w realizacji przedmiotowego wskaźnika do poziomu 4 378 osób . Wyliczenie wartości wskaźnika produktu realizowanego przez WUP przedstawia się następująco: 112 288 717,70 PL/21 803, 10 PLN = 5 151 – 15% ryzyka = 4 378 osób. Na kwotę przyjętą 112 288 717,70 PLN składa się: 84 068 718,20 PLN (w tym wkład UE z umów podpisanych w kwocie 44 151 510,76 PLN, kwota wkładu UE w ramach drugiego ogłoszonego naboru w wysokości 25 885 212,77 PLN oraz kwota przeznaczona na umowy poprotestowe w wysokości 12 398 032,51 PLN - 3 umowy podpisane w kwocie 4 812 816,74 PLN – wkład UE oraz 1 633 962,20 PLN na kod 07 i 08) oraz środki po ewentualnym uzyskaniu zgody na zwiększenie alokacji na Działanie 8.1 w wysokości 6 215 858, 92 EURO liczone po kursie 4,54 co daje nam wartość 28 219 999,50 PLN. Łącznie: 84 068 718,24 + 28 219 999,50 = 112 288 717,74 Kierując się efektywnością wydatków w relacji "nakład - rezultat" bardziej efektywne jest przeznaczenie dodatkowych środków na Działanie 8.1, gdzie koszt jednostkowy jest niższy niż w Działaniu 8.2, co pozwala na osiągnięcie wyższego poziomu zakładanych wskaźników niż w przypadku przesunięcia środków do Działania 8.2. Pomimo zwiększenia udziału WUP w wypracowaniu wskaźnika - w związku z niezależną od IZ stawką jednostkową obowiązującą w Działaniu 8.2 - postuluje się zmniejszenie wartości docelowej tego wskaźnika łącznie do poziomu 5 313 osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie (tj. 935 osób + 4 378 osób) .
126.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu Cel końcowy (2029): 5 725 Zmiana na: Cel końcowy (2029): 3 720	Wskaźnik jest realizowany przez dwa Działania: 8.1 Aktywizacja i zawodowa oraz 8.2 Ekonomia społeczna. Propozycja zmiany wartości końcowej wskaźnika rezultatu, będąca konsekwencją propozycji zmiany wartości końcowej wskaźnika produktu Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie. Aktualna wartość wskaźnika wynosi 5 725 osób . Wartość proponowana to 3 720 osób . Zastosowano analogiczny procent wyliczenia jak w metodocy, tj. przyjęto proporcję 70% z wartości wskaźnika produktu Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie projektu WUP: 4 378 osób *70% = 3 065, DW EFS 935*70% = 655, co łącznie daje proponowaną wartość wskaźnika rezultatu na poziomie 3 720.
127.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu Cel końcowy (2029): 3 680 Zmiana na Cel końcowy (2029): 1 393	Wskaźnik jest realizowany przez Działanie 8.1 Aktywizacja i zawodowa. Propozycja zmiany wartości końcowej wskaźnika rezultatu, będąca konsekwencją zmiany wartości końcowej wskaźnika produktu Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie. Aktualna wartość wskaźnika wynosi 3 680 osób . Wartość proponowana to 1 393 osoby . Zaproponowana zmiana jest również wynikiem przeanalizowania liczby osób biernych zawodowo w podpisanych umowach i umowach planowanych do podpisania w ramach Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (w tym również w ramach przesunięcia alokacji z innych Działañ EFS+). Zgodnie z definicją wskaźnika Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie (osoby) to łączna liczba osób bezrobotnych i biernych zawodowo zgodnie z definicjami wskaźników wspólnych: liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie i liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. Łączna liczba uczestników w ramach podpisanych umów wynosiła 2997 os. w tym 1 379 os. biernych zawodowo oraz 1 618 osoby bezrobotne. Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 populacja osób biernych zawodowo w województwie lubelskim wyniosła w marcu 2021 r. 720,4 tys. tj. 43,6% ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy (w kraju 12331,8 tys., tj. 40,8%). Mając na względzie sytuację demograficzną (starzejące się społeczeństwo) niezbędne jest wykorzystanie zasobów siły roboczej, do których należą również osoby biernie zawodowo. W związku z tym, że dane z raportu: <i>Bierność zawodowa w regionie lubelskim - przyczyny, struktura oraz możliwe instrumenty zaradcze</i> (link: https://wuplublin.praca.gov.pl/documents/165685/974137/Bierno%C5%9B%C4%87%20zawodowa%20w%20regionie%20lubelskim%20-%20przyczyny%20struktura%20oraz%20mo%C5%BCliwe%20instrumenty%20zaradcze/2ca4dd2f-9f41-43f9-979d-1cc9b2b2c795?t=1634809593817) wskazują na to, że najbardziej dynamicznie przystającą grupą wśród biernych zawodowo są emeryci, nieznacznie zwiększono odsetek biernych zawodowo w ogólnej liczbie uczestników projektów do 46% w stosunku do osób niezatrudnionych. Odnosząc ten odsetek do wartości wskaźnika produktu <i>Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie</i> , wynoszącej 5 313 osób otrzymujemy liczbę osób biernych zawodowo, tj. 2 444 . Szacując wskaźnik rezultatu, dla którego wskaźnikiem referencyjnym jest liczba osób biernych zawodowo, przyjęto dane historyczne z efektów realizacji RPO WL na lata 2014-2020. Z analizy efektów wsparcia w ramach RPO WL 2014-2020 (działanie 11.1 i 11.4) wynika, iż odsetek osób poszukujących pracy po zakończeniu udziału w projekcie wyniósł 57% (8938/15444 osób). Potwierdzają to również dane z raportu ewaluacyjnego <i>Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 11 Osi Priorytetowej RPO WL 2014-2020. Raport końcowy</i> (link: https://rpo.lubelskie.pl/rpo/wiadomosci/prawo-i-dokumenty/ocena-wplywu-wsparcia-oferowanego-w-ramach-11-osi-priorytetowej-rpo-wl-2014-2020-raport/) (wskaźnik na Osi Priorytetowej jest zbliżony i wynosi 55,25%). Tak więc liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu nie wyniesie 3 680 osób, a 1 393 osoby , co wynika zarówno z danych historycznych, jak również trendów demograficznych.
128.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	finanse	nie	Realokacja środków (zwiększenie) w wysokości 127 288,00 EUR do Działania 8.1 <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa (CS 4h)</i> z Działania 8.4 <i>Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych (CS 4j)</i> .	Zmiana planowana do SZOP FEL.
129.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	finanse	tak	Realokacja środków (zwiększenie) w wysokości 6 088 571,00 EUR do Działania 8.1 <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa (CS 4h)</i> z Działania 9.2 <i>Aktywizacja zawodowa</i> (CS 4a) oraz Działania 9.3 <i>Wsparcie instytucji rynku pracy (CS 4b)</i> .	Realokacja środków jest zgodna z Zaleceniami Rady dla Polski, w tym w szczególności zaleceniem 3 w obszarze podjęcia działań na rzecz zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy grup defaworyzowanych, w tym przez poprawę jakości domowej i środowiskowej formalnej opieki długoterminowej oraz dostępu do takiej opieki. Realokacja wynika z konieczności zwiększenia środków przeznaczonych na aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, osób biernych zawodowo. Mając na względzie sytuację demograficzną (starzejące się społeczeństwo) niezbędne jest wykorzystanie zasobów siły roboczej, w tym osoby najbardziej oddalonych od rynku pracy tj. zagrożonych wykluczeniem społecznym i społecznie wykluczonych oraz osoby biernie zawodowo. W ramach CS 4a) znaczną część środków przeznaczono na aktywizację osób bezrobotnych, zatem należy wykorzystać szansę jaką daje aktywizacja osób biernych zawodowo poprzez realizację projektów w tym zakresie. Dodatkowo warto podkreślić, iż zmiana ma na celu osiągnięcie wskaźnika dotyczącego osób niezatrudnionych objętych wsparciem na jak najwyższym poziomie. Pierwotny koszt jednostkowy uwzględniony w Metodocy szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (w zakresie EFS+) wyliczany był na podstawie dostępnych wtedy danych historycznych z roku 2020. Na podstawie obecnie realizowanych projektów oraz umów przewidzianych do podpisania, jak również liczby osób przewidzianych do udziału w projektach należy zwiększyć ten koszt. między innymi na wysokość kosztów wsparcia, a tym samym wartość wskaźnika, wpływ mają procesy związane z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, który zdeterminował wzrost cen.
130.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zwiększenie alokacji na poniższej kategorii: 152 o kwotę 127 288 EUR z 1 000 000 EUR na 1 127 288 EUR 153 o kwotę 6 088 571 EUR z 21 089 668 EUR na 27 178 239 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków do CS 4h (Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
131.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 37 740 000 EUR na 43 955 859 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków do CS 4h (Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
132.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorił: - 28 z 18 870 000 EUR na 21 977 929 EUR - 33 z 18 870 000 EUR na 21 977 930 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków do CS 4h (Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
133.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 6 – zmiana wartości alokacji na kategorii: 05 z 22 760 994 EUR na 28 976 853 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków do CS 4h (Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
134.	EFS+.CP4.H	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 02 z 7 740 000 EUR na 43 955 859 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków do CS 4h (Działania 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
135.	EFS+.CP4.I	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Katalog beneficjentów Rozszerzono ww katalog o następujące podmioty: - Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, - Partnerzy społeczni.	Beneficjentami w ramach typu projektu Budowanie zdolności podmiotów gospodarki społecznej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych zajmujących się integracją społeczno- ekonomiczną obywateli państw trzecich, w tym m. in. poprzez zatrudnienie osób z Ukrainy znających język polski w stopniu co najmniej komunikatywnym, jako osób pracujących w podmiotach gospodarki społecznej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych, celem zwiększenia komunikacji pomiędzy obywatelami państw trzecich a pracownikami ww. instytucji są: - organizacje społeczeństwa obywatelskiego - partnerzy społeczni. Tym samym proponuje się dokonać rozszerzenia Katalogu beneficjentów. Zmiana dotyczy Działania 8.3 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.
136.	EFS+.CP4.I	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Interwencje w ramach Funduszy/Główne grupy docelowe: Rozszerzono grupę docelową o następujące podmioty: - Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, - Partnerzy społeczni,	Odbiorcami wsparcia w ramach typu projektu Budowanie zdolności podmiotów gospodarki społecznej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych zajmujących się integracją społeczno- ekonomiczną obywateli państw trzecich, w tym m. in. poprzez zatrudnienie osób z Ukrainy znających język polski w stopniu co najmniej komunikatywnym, jako osób pracujących w podmiotach gospodarki społecznej oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych, celem zwiększenia komunikacji pomiędzy obywatelami państw trzecich a pracownikami ww. instytucji są: - organizacje społeczeństwa obywatelskiego - partnerzy społeczni. Tym samym proponuje się dokonać rozszerzenia głównych grup docelowych. Zmiana dotyczy Działania 8.3 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.
137.	EFS+.CP4.I	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+ Dodanie KI 07 Budowanie zdolności partnerów społecznych	Propozycja dodania KI 07 z uwagi na zakres wsparcia w ramach typu projektu nr 4 odnoszącego się do organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych (wsparcie w PI 4i, Działanie 8.3 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich) kierowane także na partnerów społecznych). Zastosowano proporcjonalny podział kwoty 1 005 705 przeznaczanej na kod 08 na kod 07 i 08, analogicznie do zapisów programu (np. jak w Działaniu 4h, 4b) tj.: kod 07- 201 140, kod 08- 804 565. Zastosowana proporcja jest zasadna z uwagi na ilość partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w regionie.
138.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Dodano jeden typ projektu: -Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających integrację społeczno-gospodarczą społeczności marginalizowanych.	Dodanie odrębnego typu projektu w celu zachowania spójności programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z kodem interwencji zawartym w Programie: 08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Zmiana dotyczy Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych.
139.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Główne grupy docelowe. Rozszerzono grupę docelową o: -Organizacje społeczeństwa obywatelskiego	Odbiorcami wsparcia w ramach danego typu projektu w zakresie budowania zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego są organizacje społeczeństwa obywatelskiego, tym samym proponuje się dokonać rozszerzenia grupy docelowej o wskazany podmiot. Zmiana dotyczy Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych.
140.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu: Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie Cel końcowy (2029): 940 Zmiana na: Cel końcowy (2029): 694	Celem interwencji jest wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie. Wskaźnik jest realizowany przez Działanie 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych. Interwencję wdraża WUP. Obecna wartość wskaźnika do osiągnięcia wynosi 940 osób . Społeczność romska w Polsce, do której kierowane jest wsparcie w województwie lubelskim, jest mniejszością etniczną, w przypadku której dane liczbowe są problematyczne do uzyskania. Dzieje się tak ze względu na trudność w dotarciu do tej grupy, która nie jest objęta statystyką publiczną. Jednocześnie wielu Romów nie ujawnia swojej tożsamości etnicznej w spisach ludności z różnych powodów, w tym obaw przed dyskryminacją i negatywnymi stereotypami. Niemniej jednak, dostępne są pewne informacje na temat tej grupy - pochodzą z Narodowych Spisów Powszechnych (NSP). Na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 narodowość romską deklarowało zaledwie 575 mieszkańców województwa lubelskiego, z czego językiem romskim w ramach kontaktów rodzinnych posługuje się jeszcze mniejsza liczba (334 osoby). Warto podkreślić, że w przypadku społeczności romskiej odnotowano również największy spadek liczebności (w roku 2021 o 27,5 % w stosunku do roku 2011: liczba osób w roku 2021 - 575, liczba osób w roku 2011 - 794) spośród najliczniejszych grup narodowo-etnicznych w regionie. Dodatkowo w porównaniu z wynikami NSP z 2011 r. spośród najpopularniejszych języków używanych w domu w 2011 r. (poza językiem polskim) największy spadek odnotowano w przypadku języka romskiego (o 52,1%). Dane te jednoznacznie pokazują na zmniejszanie się populacji romskiej w regionie. Ponadto, na podstawie definicji wskaźnika <i>Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie</i> , mniejszości narodowe to mniejszość: białoruska, czeska, litewska, niemiecka, ormiańska, rosyjska, słowacka, ukraińska, żydowska oraz mniejszości etniczne: karaïmska, lemowska, romska, tatarska. W przytoczonych danych NSP 2021 w województwie lubelskim przynależność do mniejszości białoruskiej zadeklarowało 1 919 osób, litewskiej – 185 osób, niemieckiej – 1 737 osób, rosyjskiej - 579 osób, ukraińskiej – 3 347 osób oraz żydowskiej – 707 osób. Nie we wszystkich tych grupach obserwuje się zjawisko marginalizacji (nie dotyczy to m.in. mniejszości niemieckiej, białoruskiej czy ukraińskiej). Wnioskodawcy określając założenia projektu wskazują konkretną grupę i jej problemy, występujące na obszarze objętym działaniami w ramach projektu. Szacując wartość docelową wskaźnika uwzględniono: podniesiono koszt jednostkowy z poziomu 10 480,14 zł do stanu faktycznego tj. 14 771,39 zł na podstawie kosztów wynikających z projektów zakontraktowanych w ramach Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych FEL, tj. 10 546 775,47 zł (zakontraktowane środki/14 771,39 zł (koszt jednostkowy) = 714 osób. Aktualizacja kosztu jednostkowego wynika ze zmiany sytuacji ekonomicznej kraju, w tym wzrostu inflacji oraz wzrostu kwoty wynagrodzenia minimalnego, która stanowi podstawę do wyliczenia stawek stypendiów szkoleniowych i stażowych. Średnia (geometryczna) inflacji CPI za ostatnie 5 lat wyniosła 7,3%, za poprzednie 10 lat 3,8%, a za okres ostatnich 20 lat – 3,3%. Przez poprzednie 5 lat skumulowana inflacja CPI wyniosła aż 42,67% - tak przynajmniej wynika z obliczeń dokonanych na podstawie dynamik miesiąc do miesiąca. Odnosząc się do wysokości płacy minimalnej należy zauważyć, iż w porównaniu do roku 2020 wzrosła ona o 65,38%, tj. w roku 2020 wynosiła 2 600 PLN brutto, zaś w 2024 r. wynosi 4300 PLN brutto. Mając na względzie powyższe oraz zakładając 2,8% ryzyka (przy pierwotnym założeniu ryzyka w Metodocy szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (w zakresie EFS+) na poziomie 15%) postuluje się zmniejszenie wartości wskaźnika do 694 osób (714 *2,8% = 20, 714-20 = 694). Reasumując, proponowane obniżenie wartości końcowej wskaźnika wynika ze zadeklarowanej liczby potencjalnych uczestników we wnioskach o dofinansowanie będących załącznikiem do podpisanych umów o dofinansowanie/umów planowanych do podpisania.
141.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu Cel końcowy (2029): 420 Zmiana na: Wskaźnik: Liczba osób, które uzyskały kwalifikację po opuszczeniu programu Cel końcowy (2029): 246	Wskaźnik jest realizowany przez Działanie: 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych. Propozycja zmiany wskaźnika rezultatu z Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu na Liczba osób, które uzyskały kwalifikację po opuszczeniu programu . Zgodnie z definicją obecnego wskaźnika zalicza się do niego się osoby, które otrzymały wsparcie EFS+ i które podjęły kształcenie (uczenie się przez całe życie, kształcenie formalne) lub szkolenie poza miejscem pracy/ w miejscu pracy, szkolenia zawodowe etc., bezpośrednio po zakończeniu udziału w projekcie . Natomiast do proponowanego wskaźnika: Liczba osób, które uzyskały kwalifikację po opuszczeniu programu zalicza się osoby, które otrzymały wsparcie EFS+ i uzyskały kwalifikację lub kompetencje do 4 tygodni po zakończeniu udziału w projekcie . Analizując wyniki raportu końcowego <i>Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 11 Osi Priorytetowej RPO WL 2014-2020. Raport końcowy</i> (link: https://rpo.lubelskie.pl/rpo/wiadomosci-prawo-i-dokumenty/ocena-wplywu-wsparcia-oferowanego-rpo-wl-2014-2020-raport/) w zakresie ogólnej użyteczności wsparcia otrzymanego w projektach, należy stwierdzić, że wysoko oceniana przez uczestników projektów była przydatność różnych form reintegracji społeczno-zawodowej. Jedną z najwyżej ocenianych pod względem użyteczności forma wsparcia były staże lub praktyki zawodowe oraz kursy i szkolenia zawodowe (w skali od 1-5, gdzie 5 to bardzo przydatne forma ta uzyskała ocenę 4,5 - podobnie jak kursy i szkolenia w zakresie umiejętności społecznych). Proponowany wskaźnik jest trudniejszy do osiągnięcia, jednakże łatwiejszy do monitorowania i weryfikacji (na podstawie dokumentów potwierdzających kwalifikację/kompetencje). Zmiana wskaźnika wiąże się z koniecznością zmiany proponowanej wartości docelowej. Nie wszyscy bowiem, którzy przystępują do szkolenia czy kształcenia kończą tę formę wsparcia nabyciem kwalifikacji lub kompetencji (np. z przyczyn losowych, zdrowotnych itd.), zatem konieczna jest w tym przypadku rewizja założeń dotyczących wyliczenia wskaźnika rezultatu. Badania w ramach studiów przypadku oraz pozostałych metod jakościowych wykorzystanych w badaniu Ocena wsparcia skierowanego do społeczności romskiej w Polsce z PO WER oraz innych programów realizowanych na rzecz Romów Raport końcowy. (https://efs.mrpips.gov.pl/_data/assets/pdf_file/0023/18293/Raport-koncowy.pdf) wykazały, że w przeciągu ostatnich dziesięciu lat można zaobserwować stopniowe zmiany w podejściu Romów do edukacji. Zmianę tę podkreślali zarówno sami odbiorcy wsparcia (zarówno uczestnicy projektów PO WER jak i odbiorcy wsparcia w ramach Programu na rzecz integracji społeczności romskiej), przedstawiciele organizacji romskich, asystenci edukacji romskiej jak i przedstawiciele instytucji społeczności większościowej reprezentowani przez urzędników, pracowników świetlic czy OPS. Także wyniki badań wskazują na świadomość Romów co do wartości wykształcenia. Wskazuje na to fakt, że uczestnicy projektów Poddziałania 1.3.1 PO KL za najpilniejsze potrzeby, które w pierwszej kolejności należy wspierać z funduszy UE, najczęściej uznali edukację dzieci i dorosłych (36%) oraz kursy i szkolenia zawodowe (31%). Mając na względzie powyższe we wskaźniku rezultatów zakładany jest odsetek 35,5% , tj. 31% dotyczący społeczności romskiej oraz 4,5% innych społeczności marginalizowanych. Należy uwzględnić również fakt, iż duża część działań zaplanowanych dla uczestników projektów to działania o charakterze społecznym, które nie kończą się uzyskaniem kwalifikacji/kompetencji. Przyjęto zatem następujący sposób wyliczenia wskaźnika: 35,5% (31% społeczności romskiej + 4,5% inne społeczności marginalizowanych) * 694 (liczba osób należących do mniejszości społecznych marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie) = 246 osób .

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
142.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	finanse	nie	Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 127 288,00 EUR z Działania 8.4 <i>Integracja społeczno-gospodarcza społeczności marginalizowanych</i> (CS 4j) do Działania 8.1 <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa</i> (CS 4h).	Zmiana planowana do SZOP FEL.
143.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 1 – zakres interwencji zmiana wartości alokacji na kategorii 152 z 950 000 EUR na kwotę 822 712 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP z Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.
144.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 2 220 000 EUR na kwotę 2 092 712 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP z Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.
145.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategori: 33 z 2 220 000 EUR na kwotę 2 092 712 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP z Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.
146.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 6 – zmiana wartości alokacji na kategoriach: - 05 z 2 175 600 EUR na kwotę 2 050 858 EUR - 08 z 22 200 EUR na kwotę 20 927 EUR, - 10 z 22 200 EUR na kwotę 20 927 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP z Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.
147.	EFS+.CP4.J	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/ Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 02 z 2 220 000 EUR na 2 092 712 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP z Działania 8.4 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich.
148.	EFS+.CP4.K	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Zmiana nazwy mieszkań chronionych na mieszkania treningowe w sekcji 2.1.8.4.1. Interwencje w ramach Funduszy, Powiązane rodzaje działań, Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów Usługi społeczne.	Zmiana nazwy mieszkań chronionych na mieszkania treningowe z uwagi na nowelizację Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społeczne i Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027. Nowe przepisy przekształcają mieszkania chronione w mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane.
149.	EFS+.CP4.K	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Zmiana zapisu, w celu właściwej interpretacji zapisów w sekcji 2.1.8.4.1 Interwencje w ramach Funduszy, Powiązane rodzaje zadań. Przed zmianą: Zakłada się działania zwiększające dostęp do świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych, poprzez wsparcie form opieki innych niż stacjonarne. Po zmianie: Zakłada się działania zwiększające dostęp do świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych, poprzez wsparcie form opieki innych niż całodobowe.	Propozycja zmiany wynika z faktu, że stacjonarne formy np. dzienne, są możliwe do realizacji. Nie jest możliwa realizacja wsparcia w formie całodobowej, poprzez umieszczanie osób w placówkach całodobowych w instytucjonalnych formach. Zmiana dotyczy Działania 8.6 Usługi zdrowotne.
150.	EFS+.CP4.K	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Zmiana zapisu, w celu właściwej interpretacji zapisów w sekcji 2.1.8.4.1 Interwencje w ramach Funduszy: Dodanie "szpitali" w ramach możliwości wdrażania standardu dostępności. Powiązane rodzaje działań Przed zmianą" Wdrażane będą standardy dostępności wypracowane na poziomie krajowym dla POZ i AOS. Po zmianie: Wdrażane będą standardy dostępności wypracowane na poziomie krajowym dla POZ, AOS i szpitali. Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów Usługi zdrowotne Przed zmianą: Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej, w tym: (...) c)Wdrażanie standardów dostępności w POZ i AOS, (...) Po zmianie: Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej, w tym: (...) c)Wdrażanie standardów dostępności w POZ, AOS i szpitalach, (...)	Propozycja rozszerzenia zakresu wsparcia poprzez możliwość wdrażania standardów dostępności również w szpitalach na podstawie standardu wypracowanego w ramach PO WER. Umożliwienie wdrażania standardu dostępności w szpitalach będzie miało na celu dostosowanie tych podmiotów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób ze szczególnymi potrzebami. Celem wdrażania standardów dostępności nie będzie wzmacnianie potencjału szpitali. Możliwość wdrażania standardów dostępności w szpitalach wynika z Linii demarkacyjnej oraz Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027. Zmiana dotyczy Działania 8.6 Usługi zdrowotne.
151.	EFS+.CP4.K	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Przeformułowanie typu projektu w sekcji 2.1.8.4.1 Interwencja w ramach Funduszy: Przed zmianą: - Wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych, w tym wsparcie kadry tych mieszkań, rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe. Po zmianie: - Wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania mieszkań treningowych i wspomaganych, w tym wsparcie kadry tych mieszkań oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe.	Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027 (wytyczne EFS+) mieszkanie adaptowalne to mieszkanie, w którym wyeliminowano bariery, jakie napotykały w nich osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w celu umożliwienia tym osobom dalszego niezależnego życia w swojej społeczności. Mieszkaniem adaptowalnymi nie są mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane. Tego rodzaju działania realizowane są jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS+ lub w ramach cross-finansingu. Wobec powyższego w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych oraz zachowania spójności z wytycznymi EFS+ proponuje się usunąć wskazany zapis z typu projektu dot. wsparcia w zakresie tworzenia i funkcjonowania mieszkań. Zmiana dotyczy Działania 8.5 Usługi społeczne.
152.	EFS+.CP4.K	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Zmiana zapisu, w celu właściwej interpretacji zapisów w sekcji 2.1.8.4.1 Interwencje w ramach Funduszy, Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów Propozycja dodania zapisów w ramach typu projektu w zakresie psychiatrii dla osób dorosłych, że wsparcie będzie też kierowane do dzieci i młodzieży. Przed zmianą: Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej, w tym: (...) b)W zakresie psychiatrii osób dorosłych (...) Po zmianie: Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej, w tym: (...) b)W zakresie psychiatrii osób dorosłych* , (...) * Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej w zakresie psychiatrii obejmuje również wsparcie dla dzieci i młodzieży	Wprowadzono zapis w związku z realizacją wsparcia dla dzieci i młodzieży w ramach przedsięwzięcia priorytetowego stanowiącego odstępstwo od Linii demarkacyjnej uzgodnionego w ramach Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego. Projekt realizowany przez Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie. Zmiana dotyczy Działania 8.6 Usługi zdrowotne.
153.	EFS+.CP4.K	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Katalog beneficjentów: Propozycja modyfikacji typu beneficjenta "Podmioty świadczące usługi społeczne" poprzez dodanie słowa "zdrowotne" po zmianie: Podmioty świadczące usługi społeczne i zdrowotne.	Propozycja doprecyzowania zapisów i dodania usług zdrowotnych biorąc pod uwagę, że katalog beneficjentów dotyczy usług społecznych i zdrowotnych. Zmiana dotyczy Działania 8.5 Usługi społeczne oraz Działania 8.6 Usługi zdrowotne.
154.	EFS+.CP4.K	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Katalog beneficjentów: Usunięcie słowa "lecznicze" z nazwy beneficjenta: "- Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą lub ich podmioty tworzące"	Korekta techniczna - wprowadzenie właściwej nazwy podmiotu. Zmiana dotyczy Działania 8.5 Usługi społeczne oraz Działania 8.6 Usługi zdrowotne.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
155.	EFS+.CP4.L	FELU.08 Zwiększanie spójności społecznej	zakres wsparcia	nie	Zmiana nazwy mieszkań chronionych na mieszkania treningowe w części: Interwencje w ramach Funduszy, Powiązane rodzaje działań	Proponuje się zmianę nazwy mieszkań chronionych na mieszkania treningowe z uwagi na nowelizację Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społeczne i Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027. Nowe przepisy przekształcają mieszkania chronione w mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane. Zmiana dotyczy Działania 8.8 Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej i Działania 8.9 Integracja społeczna osób najbardziej potrzebujących wsparcia.
156.	EFS+.CP4.A	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	zakres wsparcia	nie	Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Główne grupy docelowe. Rozszerzono grupę docelową o następujące podmioty: -Osoby biernie zawodowo, -Osoby kwalifikujące się do wsparcia Ochotniczych Hufców Pracy.	Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków EFS+ w regionalnych programach na lata 2021-2027, art. 2 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. oraz wyjaśnieniami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej na temat wsparcia osób pracujących, objętych wsparciem w projektach OHP (wiadomość e-mail z dnia 29.12.2023 r.) „grupa w niekorzystnej sytuacji” oznacza grupę osób, w tym osoby doświadczające ubóstwa, wykluczenia społecznego lub dyskryminacji w wielu wymiarach lub zagrożone takimi zjawiskami. OHP w ramach swoich działań obejmuje wsparciem osoby pracujące, które kończąc naukę w OHP posiadają status młodocianego pracownika a wynagrodzenia tych osób mieszczą się w definicji ubogich pracujących, zawartej w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przygotowania młodocianych i ich wynagradzania (Dz.U. z 2023 poz.1348). Zagadnienie dotyczące możliwości rozszerzenia grupy docelowej w projektach OHP było jednym z tematów omawianych w trakcie spotkania przeglądowego z Komisją Europejską w zakresie programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, które odbyło się w dniu 30 listopada 2023 r. Wsparcie osób młodych w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027(Działanie 9.8 Aktywizacja zawodowa - projekty OHP) obejmuje dedykowane wsparcie: 1. OHP - od 15 do 25 lat (zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy - art. 12 ust. 5 pkt 1 lit. a) i b)), - do 29 lat (zgodnie z definicją Gwarancji dla młodzieży w Polsce). 2. PUP: - od 18 roku życia (zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy - art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a)), - do 29 lat (zgodnie z definicją Gwarancji dla młodzieży w Polsce). Zmiana dotyczy Działania 9.8 Aktywizacja zawodowa - projekty OHP.
157.	EFS+.CP4.A	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	finanse	tak	Realokacja środków w wysokości 4 175 618,00 EUR z Działania 9.2 <i>Aktywizacja zawodowa</i> (CS 4a) do Działania 8.1 <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa</i> (CS 4h).	Realokacja środków niezbędna jest celem zapewnienia większego wsparcia grupom docelowym wspieranym w CS 4h). Dokonano również analizy możliwości zakontraktowania środków w ramach poszczególnych typów projektu w Działaniu 9.2 (CS 4a). Jednocześnie zaproponowana zmiana nie wpłynie negatywnie na osiągnięcie rezultatów wsparcia zaplanowanych dla CS 4a) (nie ograniczono wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w projektach PUP).
158.	EFS+.CP4.A	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	finanse	nie	Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 2 263 624,00 EUR z Działania 9.8 <i>Aktywizacja zawodowa - projekty OHP</i> (CS 4a) do Działania 9.1 <i>Aktywizacja zawodowa - projekty PUP</i> (CS 4a).	Zmiana planowana do SZOP FEL w ramach CS 4a.
159.	EFS+.CP4.A	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zmniejszenie alokacji na poniższej kategorii: 134 o kwotę 4 175 618 EUR z 76 733 823 EUR na 72 558 205 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4a (Działanie 9.2 Aktywizacja zawodowa) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
160.	EFS+.CP4.A	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 143 155 236 EUR na kwotę 138 979 618 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4a (Działanie 9.2 Aktywizacja zawodowa) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
161.	EFS+.CP4.A	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorii: 33 z 143 155 236 EUR na kwotę 138 979 618 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4a (Działanie 9.2 Aktywizacja zawodowa) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
162.	EFS+.CP4.A	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 6 – zmiana wartości alokacji na kategoriach: - 01 z 347 449 EUR na kwotę 337 010 EUR - 05 z 17 539 244 EUR na kwotę 17 549 683 EUR - 10 z 125 268 543 EUR na kwotę 121 092 925 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4a (Działanie 9.2 Aktywizacja zawodowa) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
163.	EFS+.CP4.A	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 02 z 143 155 236 EUR na 138 979 618 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4a (Działanie 9.2 Aktywizacja zawodowa) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
164.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	zakres wsparcia	nie	Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Typy projektów. Określenie opisu interwencji na poziomie wyższego stopnia ogólności poprzez wykreślenie części doprecyzowującej. Zapis przed zmianą: "- Wsparcie PSZ w świadczeniu usług w ramach sieci EURES mające na celu zwiększenie pomocy dla polskich pracodawców w pozyskiwaniu pracowników z innych państw członkowskich UE/EFTA (w tym migrantów powrotnych) oraz w celu pomocy polskim bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia za granicą na unijnym rynku pracy przy zachowaniu równowagi na regionalnych i lokalnych rynkach pracy." Zapis po zmianie: "- Wsparcie PSZ w świadczeniu usług w ramach sieci EURES;"	Propozycja pozostawienia zapisu ogólnego w odniesieniu do usług świadczonych w ramach sieci EURES w ramach Działania 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy. Zapis ogólny da IP możliwość dostosowanie zakresu projektu zarówno do potrzeb regionu (np. w zakresie wsparcia PSZ, wsparcia pracodawców czy wsparcia bezrobotnych) jak również da możliwość realizacji projektów przy ewentualnej zmianie przepisów prawa w zakresie EURES zarówno krajowego jak i europejskiego. Wszelkie wymogi względem projektów będą mogły być określone zarówno w SZOP, jak i w kryteriach wyboru projektów i będą zgodne z obowiązującymi Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027.
165.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	zakres wsparcia	nie	Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Typy projektów. Dodano następujące typy projektów: -Podnoszenie kwalifikacji, kompetencji pracowników podmiotów spełniających definicję partnera społecznego wynikających z potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy. -Podnoszenie kwalifikacji, kompetencji pracowników podmiotów spełniających definicję organizacji społeczeństwa obywatelskiego wynikających z potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy.	Propozycja dodania w Działaniu 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy odrębnych typów projektu w celu zachowania spójności programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z kodami interwencji zawartymi w Programie: 07 Budowanie zdolności partnerów społecznych oraz 08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego.
166.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	zakres wsparcia	nie	Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Katalog beneficjentów. Rozszerzono o następujące podmioty: -Partnerzy społeczni, -Organizacje społeczeństwa obywatelskiego	W katalogu beneficjentów wspieranych w ramach Działania 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy uwzględniono organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych adekwatnie do propozycji zmian w Programie w zakresie dodania zapisów dot. budowania zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych.
167.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	zakres wsparcia	nie	Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów/Główne grupy docelowe. Rozszerzono grupę docelową o następujące podmioty: -Migranci powrotni, -Organizacje społeczeństwa obywatelskiego, -Osoby bezrobotne i poszukujące pracy, -Partnerzy społeczni, -Pracodawcy i osoby poszukujące pracy korzystające ze wsparcia w ramach usług sieci EURES, -Studenti, -Uczniowie placówek ponadpodstawowych.	W związku z rozszerzeniem katalogu projektów możliwych do realizacji w ramach celu szczegółowego, niezbędne jest wskazanie w Działaniu 9. 3 Wsparcie instytucji rynku pracy grupy docelowej obejmowanej wsparciem w ramach tych przedsięwzięć. Dodatkowo rozszerzenie katalogu grupy docelowej wynika z konieczności doprecyzowania zapisów i jednoznacznego wskazania grupy wspieranej w zakresie usług sieci EURES, zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027.
168.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	finanse	tak	Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 1 912 953,00 EUR z Działania 9.3 <i>Wsparcie instytucji rynku pracy</i> (CS 4b) do Działania 8.1 <i>Aktywizacja społeczna i zawodowa</i> (CS 4h).	Realokacja środków niezbędna jest celem zapewnienia większego wsparcia grupom docelowym wspieranym w CS 4h). Po przeanalizowaniu zaplanowanej alokacji i oszacowaniu oszczędności w ramach realizowanych umów podjęto decyzję o konieczności przeniesienia wolnych środków na Działanie 8.1.
169.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zmniejszenie alokacji na poniższych kategoriach: 139 o kwotę 1 434 715 EUR z 7 080 000 EUR na 5 645 285 EUR 141 o kwotę 478 238 EUR z 885 000 EUR na 406 762 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4b (Działanie 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
170.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 17 700 000 EUR na kwotę 15 787 047 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4b (Działanie 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
171.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorii: 33 z 17 700 000 EUR na kwotę 15 787 047 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4b (Działanie 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
172.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 6 – zmiana wartości alokacji na kategorii 05 z 11 923 394 EUR na kwotę 10 010 441 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4b (Działanie 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
173.	EFS+.CP4.B	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	kody interwencji/wymiar u teryt.	tak	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 02 z 17 700 000 EUR na 15 787 047 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków z CS 4b (Działanie 9.3 Wsparcie instytucji rynku pracy) do CS 4h (Działanie 8.1 Aktywizacja społeczna i zawodowa).
174.	EFS+.CP4.C	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu: Liczba osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie Cel końcowy (2029): 1 390 Zmiana na: Cel końcowy (2029): 960	Wskaźnik jest realizowany w ramach Działania 9.4 Zrównoważony rynek pracy. Interwencję wdraża WUP. Do wskaźnika wliczają się wyłącznie osoby bezrobotne. Celem interwencji w Działaniu 9.4 Zrównoważony rynek pracy jest wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Obecna wartość wskaźnika wynosi 1 390 osób . Mając na względzie statystyki dotyczące liczebności osób bezrobotnych w woj. lubelskim opracowane przez WUP oraz dane GUS dotyczące lat 2021 – 2024 można mówić o stałym trendzie systematycznego spadku liczebności osób bezrobotnych w roku 2024 o 21,1% w stosunku do roku 2021 (liczba osób w roku 2021 - 19 353, liczba osób w roku 2024 - 15 273). Zgodnie z założeniami Działania 9.4 Zrównoważony rynek pracy wsparcie mogą uzyskać również osoby biernie zawodowo (osoby powracające na rynek pracy np. osoby powracające z urlopu wychowawczego), zatem wskaźnik ten nie będzie się odnosił do 100% grupy docelowej w stosunku do pierwotnych założeń przyjętych w Metodyce EFS+ (pierwotnie w Metodyce EFS+ nie zakładano udziału osób biernych zawodowo w grupie docelowej projektów realizowanych w Działaniu 9.4 Zrównoważony rynek pracy). Mając na względzie powyższe założona wartość wskaźnika wymaga korekty uwzględniającej proporcjonalny udział osób bezrobotnych w grupie docelowej oraz aktualizacji kosztu jednostkowego udziału w projekcie. Z danych historycznych uzyskanych na bazie Działania 9.1 RPO WL (PI8i) wynika, iż liczba osób biernych zawodowo w stosunku do osób objętych wsparciem w projektach wynosiła 15,92%. Należy jednocześnie uwzględnić populację osób biernych zawodowo w województwie lubelskim, która wynosiła w marcu 2021 r. 720,4 tys. tj. 43,6% ludności w wieku 15 lat i więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy (w kraju 12331,8 tys., tj. 40,8%). Do określenia odsetka liczby osób biernych zawodowo zaplanowanych do objęcia wsparciem przyjęto średnią wartość powyższych wskaźników, tj. 30% tj. (43,6%+15,92%)/2=29,76%). Zakłada się zatem, że 70% grupy docelowej w ramach Działania 9.4 stanowić będą osoby bezrobotne. Szacując wartość docelową wskaźnika uwzględniono: podniesiono koszt jednostkowy z poziomu 13 375,59 zł do stanu faktycznego tj. 17 582,13 zł w odniesieniu do zakontraktowanej alokacji dla Działania 9.4 <i>Zrównoważony rynek pracy</i> , tj. 24 189 176,66 zł (zakontraktowane środki/17 582,13 zł (koszt jednostkowy) = 1372 osoby . Aktualizacja kosztu jednostkowego wynika ze zmiany sytuacji ekonomicznej kraju, w tym wzrostu inflacji oraz wzrostu kwoty wynagrodzenia minimalnego, która stanowi podstawę do wyliczenia stawek stypendiów szkoleniowych i stażowych. Średnia (geometryczna) inflacji CPI za ostatnie 5 lat wyniosła 7,3%, za poprzednie 10 lat 3,8%, a za okres ostatnich 20 lat – 3,3%. Przez poprzednie 5 lat skumulowana inflacja CPI wyniosła aż 42,67% - tak przynajmniej wynika z obliczeń dokonanych na podstawie dynamik miesiąc do miesiąca. Odnosząc się do wysokości płacy minimalnej należy zauważyć, iż w porównaniu do roku 2020 wzrosła ona o 65,38%, tj. w roku 2020 wynosiła 2 600 PLN brutto, zaś w 2024 r. wynosi 4300 PLN brutto. Odnosząc te dane do wartości wskaźnika produktu otrzymujemy: 1372 (ogólna liczba osób w zakontraktowanych projektach)*70% (odsetek osób bezrobotnych) = 960 osób .
175.	EFS+.CP4.D	FELU.09 Zaspokajanie potrzeb rynku pracy	zakres wsparcia	nie	Katalog beneficjentów: Usunięcie słowa "lecznicze" z nazwy beneficjenta: "-. Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą lub ich podmioty tworzące"	Korekta techniczna - wprowadzenie właściwego określenia podmiotu (Działanie 9.5 Ochrona środowiska pracy).
176.	EFS+.CP4.E	FELU.10 Lepsza edukacja	zakres wsparcia	nie	Korekta techniczna w sekcji 2.1.10.1.1 pkt. Główne grupy docelowe: Przed zmianą: Katalog grup docelowych obejmuje podmioty/ osoby z terenu woj. Lubelskiego. Po zmianie: Katalog grup docelowych obejmuje podmioty/ osoby z terenu woj. lubelskiego.	Korekta techniczna (województwo lubelskie z małej litery). Zmiana dotyczy Działania 10.1 Skuteczna edukacja.
177.	EFS+.CP4.E	FELU.10 Lepsza edukacja	wskaźniki	nie	Wskaźnik rezultatu: Liczba podmiotów, które wykorzystują rozwiązania w zakresie zwiększenia jakości i efektywności systemu kształcenia i szkolenia Zmiana na: Wskaźnik: Liczba podmiotów, które podniosły jakość i efektywności oferowanych usług edukacyjnych	Wskaźnik jest realizowany w ramach Działania 10.1 Skuteczna edukacja. Propozycja ujednolicenia nazwy wskaźnika rezultatu zgodnie z aktualnym brzmieniem z Listy Wskaźników Kluczowych EFS+.
178.	EFS+.CP4.E	FELU.10 Lepsza edukacja	finanse	nie	Realokacja środków (zmniejszenie) w wysokości 1 513 824,00 EUR z Działania 10.1 <i>Skuteczna edukacja</i> (CS 4e) do Działania 10.4 <i>Kształcenie zawodowe</i> (CS4f).	Zmiana planowana do SZOP FEL
179.	EFS+.CP4.E	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zmniejszenie alokacji na poniższych kategoriach: 149 o kwotę 1 513 824 EUR z 32 450 000 EUR na 30 936 176 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (z Działania 10.1 Skuteczna edukacja na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe).
180.	EFS+.CP4.E	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 34 000 000 EUR na kwotę 32 486 176 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (z Działania 10.1 Skuteczna edukacja na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe).
181.	EFS+.CP4.E	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorii: 33 z 34 000 000 EUR na kwotę 32 486 176 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (z Działania 10.1 Skuteczna edukacja na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe).
182.	EFS+.CP4.E	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 6 – zmiana wartości alokacji na kategorii 05 z 33 845 000 EUR na kwotę 32 331 176 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (z Działania 10.1 Skuteczna edukacja na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe).
183.	EFS+.CP4.E	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 02 z 34 000 000 EUR na 32 486 176 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (z Działania 10.1 Skuteczna edukacja na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe).
184.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	zakres wsparcia	nie	Propozycja dodania zapisu w sekcji 2.1.10.2.1 Interwencje w ramach Funduszy. Powiązane rodzaje działań: "W zakresie celu szczegółowego 4f) budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających edukację przedszkolną, szkolnictwo ogólne, kształcenie zawodowe oraz budowanie potencjału partnerów społecznych w zakresie działań wspierających kształcenie zawodowe."	Propozycja dodania zapisu w celu zachowania spójności programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z kodami interwencji 07 Budowanie zdolności partnerów społecznych oraz 08 Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego zawartymi w Programie. Zmiana dotyczy Działania 10.2 Edukacja przedszkolna, Działania 10.3 Kształcenie ogólne i Działania 10.4 Kształcenie zawodowe. W związku z rozszerzeniem zapisów w przedmiotowym obszarze, zaistniała konieczność wprowadzenia zmian technicznych (bez wpływu na treść merytoryczną) w celu utrzymania dopuszczalnej liczby znaków, określonej w rozporządzeniu ogólnym.
185.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	zakres wsparcia	nie	Rozszerzenie katalogu beneficjentów o następujące podmioty: - Partnerzy społeczni. - organizacje społeczeństwa obywatelskiego. - Organizacje pozarządowe.	Propozycja doszczegółowienia katalogu beneficjentów wynikająca z wprowadzenia obszaru wsparcia w zakresie budowania potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych. Zmiana dotyczy Działania 10.2 Edukacja przedszkolna, Działania 10.3 Kształcenie ogólne i Działania 10.4 Kształcenie zawodowe.
186.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	zakres wsparcia	nie	Korekta techniczna w sekcji 2.1.10.2.1 pkt. Główne grupy docelowe: Przed zmianą: - Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i inne formy wychowania przedszkolnego z terenu woj. Lubelskiego oraz ich kadra (w tym nauczyciele), - Szkoły i placówki oświatowe z terenu woj. Lubelskiego oraz ich kadra (w tym nauczyciele) i uczniowie (w tym szczególnie uzdolnieni), jak również ich rodzice/opiekunowie prawni, Po zmianie: - Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i inne formy wychowania przedszkolnego z terenu woj. lubelskiego oraz ich kadra (w tym nauczyciele), - Szkoły i placówki oświatowe z terenu woj. lubelskiego oraz ich kadra (w tym nauczyciele) i uczniowie (w tym szczególnie uzdolnieni), jak również ich rodzice/opiekunowie prawni	Korekta techniczna (województwo lubelskie - mała litera). Zmiana dotyczy Działania 10.2 Edukacja przedszkolna.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
187.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	zakres wsparcia	nie	Uzupełnienie katalogu Główne grupy docelowe o następujące podmioty: - Partnerzy społeczni. - Organizacje społeczeństwa obywatelskiego.	Propozycja rozszerzenia katalogu Główne grupy docelowe o partnerów społecznych oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego adekwatnie do propozycji zmian w Programie w zakresie dodania zapisów dot. budowania zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego w zakresie działań wspierających edukację przedszkolną, szkolnictwo ogólne, kształcenie zawodowe oraz budowania potencjału partnerów społecznych w zakresie działań wspierających kształcenie zawodowe. Dodatkowo wprowadzono korektę techniczną zapisu dot. woj. lubelskiego. Zmiana dotyczy Działania 10.2 Edukacja przedszkolna, Działania 10.3 Kształcenie ogólne i Działania 10.4 Kształcenie zawodowe.
188.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu: Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem Cel końcowy (2029): 67 055 Zmiana na: Cel końcowy (2029): 41 575	Celem interwencji jest wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wskaźnik realizowany w ramach Działania 10.3 Kształcenie ogólne. Obecna wartość wskaźnika wynosi 67 055 osób . Proponowana wartość wskaźnika 41 575 osób . Jednym z głównych kosztów wsparcia uczniów jest koszt wynagrodzenia nauczycieli. Dlatego też gwałtowny wzrost kosztów osobowych kadry nauczycielskiej przekłada się bezpośrednio na koszt wsparcia dla ucznia. W Sprawozdaniu krajowym dla Polski (2024 Country Report – Poland) potwierdzono, że od stycznia 2024 r. Polska wprowadziła 30-procentową podwyżkę wynagrodzeń nauczycieli na wszystkich poziomach kształcenia oraz 33-procentową podwyżkę wynagrodzeń dla nowych nauczycieli. Natomiast, zgodnie z dokumentem Wyjaśnienia na temat zatrudniania nauczycieli i nauczycielek w projektach edukacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, opracowanym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z Ministerstwem Edukacji, opublikowanym w styczniu 2024 r., w przypadku organizowania zajęć w publicznej szkole lub placówce w ramach programów finansowanych ze środków UE, ich prowadzenie powinno zostać powierzone nauczycielom placówki na podstawie Karty nauczyciela. Z dokumentu wynika również, że angażowanie wykonawców zewnętrznych do realizacji usług edukacyjnych w postaci zajęć dofinansowanych z EFS+ ma charakter uzupełniający do powierzania tych zadań nauczycielom i nauczycielkom na podstawie karty nauczyciela. Może to mieć miejsce na przykład w przypadku realizacji specjalistycznych zajęć nierealizowanych w ramach standardowej oferty szkoły tj. robotyka. Dodatkowo, zgodnie z danymi GUS obszar wydatków edukacyjnych został dotknięty wyższym poziomem wzrostu cen. Wg najnowszych danych z lipca 2024 r. inflacja ogółem w Polsce w miesiącu czerwcu 2024 r. wyniosła 2,6% w stosunku do analogicznego miesiąca roku ubiegłego. Tymczasem w obszarze wydatków edukacyjnych poziom ten wyniósł 9,0%. Należy mieć również na uwadze, że pierwotny koszt jednostkowy uwzględniony w Metodycie szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (w zakresie EFS+) wyliczany był na podstawie dostępnych wtedy danych historycznych bazujących na naborach z 2016 i 2017 r. i wynosił 1 663,80 PLN. Po przeanalizowaniu kosztów wsparcia uczniów w realizowanych obecnie projektach oszacowano aktualny koszt na poziomie 3 018,89 PLN. Koszt wyliczono dzieląc zsumowane koszty wsparcia uczniów przez liczbę uczniów objętych wsparciem w projekcie. Przeanalizowano 40% projektów . Zaktualizowaną wartość wskaźnika otrzymano dzieląc 100% środków przeznaczonych na wsparcie dla uczniów przez koszt jednostkowy, z uwzględnieniem 10% ryzyka. Obrazują to poniższe wyliczenia. 139 458 117,65 PLN / 3 018,89 PLN = 46 195 – 10% = 41 575 osób . Propozycja zmiany wartości końcowej wskaźnika jest wynikiem zwiększenia kosztu jednostkowego obliczonego na podstawie obecnie realizowanych projektów.
189.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	wskaźniki	tak	Wskaźnik rezultatu: Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje lub kompetencje po opuszczeniu programu Cel końcowy (2029): 40 155 Zmiana na: Wskaźnik: Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu Cel końcowy (2029): 27 415	Propozycja ujednolicenia nazwy wskaźnika rezultatu zgodnie z aktualnym brzmieniem z Listy Wskaźników Kluczowych EFS+. Obecna wartość wskaźnika wynosi 40 155 osób . Wartość proponowana 27 415 osób . Propozycja zmiany wartości końcowej wskaźnika rezultatu jest konsekwencją propozycji zmiany wartości końcowej wskaźnika produktu Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem i zgodnie z metodyką 50% sumy wskaźników produktu Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem w Działaniu 10.3 Kształcenie ogólne oraz Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem z Działania 10.4 Kształcenie zawodowe tj. proponowana wartość wskaźnika w Działaniu 10.3 - 41 575 osób i aktualna wartość wskaźnika w Działaniu 10.4 - 13 255 osób, co daje 27 415 osób.
190.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	finanse	nie	Realokacja środków (zwiększenie) w wysokości 1 513 824,00 EUR do Działania 10.4 <i>Kształcenie zawodowe (CS 4f)</i> z Działania 10.1 <i>Skuteczna edukacja (CS 4e)</i> .	Zmiana planowana do SZOP.
191.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 1 Zakres interwencji Zwiększenie alokacji na poniższej kategorii: 149 o kwotę 1 513 824 EUR z 78 061 250 EUR na 79 575 074 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe z Działania 10.1 Skuteczna edukacja).
192.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 2 – forma finansowania zmiana wartości alokacji na kategorii 01 z 104 625 000 EUR na kwotę 106 138 824 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe z Działania 10.1 Skuteczna edukacja).
193.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 3 – zmiana wartości alokacji na kategorii: 33 z 84 470 000 EUR na kwotę 85 983 824 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe z Działania 10.1 Skuteczna edukacja).
194.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 6 – zmiana wartości alokacji na kategoriach: - 01 z 180 175 EUR na kwotę 183 813 EUR - 05 z 82 895 471 EUR na kwotę 82 832 611 EUR - 07 z 340 956 EUR na kwotę 1 914 002 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe z Działania 10.1 Skuteczna edukacja).
195.	EFS+.CP4.F	FELU.10 Lepsza edukacja	kody interwencji/wymiar u teryt.	nie	Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji/Wymiar 7 – zmiana wartości alokacji na kategorii 02 z 104 625 000 EUR na 106 138 824 EUR	Zmiana w zakresie kategorii interwencji jest konsekwencją realokacji środków - w ramach PLANOWANEJ ZMIANY SZOP (na Działanie 10.4 Kształcenie zawodowe z Działania 10.1 Skuteczna edukacja).
196.	EFS+.CP4.G	FELU.10 Lepsza edukacja	zakres wsparcia	nie	Sekcja 2.1.10.2.1 zmiana techniczna numeracji w ramach typu projektu: Przed zmianą: - Wsparcie osób dorosłych w rozwoju i nabywaniu nowych umiejętności, kwalifikacji i kompetencji, w tym podniesienia kwalifikacji zawodowych, a także umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz ich weryfikacja poprzez odpowiednie egzaminy poprzez m.in.: • usługi rozwojowe, w tym w zakresie kompetencji cyfrowych, w ramach PSF dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub nabyć kwalifikacje (w tym włączone do ZRK), w tym wsparcie dla osób z najtrudniejszych grup docelowych - za pośrednictwem BUR, • podstawowe kompetencje, w tym cyfrowe dla grup wykluczonych cyfrowo (realizowane poza systemem BUR i PSF), umożliwiające wdrażanie Upskilling pathways. Po zmianie: - Wsparcie osób dorosłych w rozwoju i nabywaniu nowych umiejętności, kwalifikacji i kompetencji, w tym podniesienia kwalifikacji zawodowych, a także umiejętności podstawowych i przekrojowych oraz ich weryfikacja poprzez odpowiednie egzaminy poprzez m.in.: a) usługi rozwojowe, w tym w zakresie kompetencji cyfrowych, w ramach PSF dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje umiejętności / kompetencje lub nabyć kwalifikacje (w tym włączone do ZRK), w tym wsparcie dla osób z najtrudniejszych grup docelowych - za pośrednictwem BUR, b) podstawowe kompetencje, w tym cyfrowe dla grup wykluczonych cyfrowo (realizowane poza systemem BUR i PSF), umożliwiające wdrażanie Upskilling pathways.	Propozycja porządkowej modyfikacji zapisu typu projektu. Zmiana dotyczy Działania 10.6 Uczenie się osób dorosłych.

Numer zmiany	Cel szczegółowy w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Priorytet w którym dokonywana jest zmiana (wybór wartości z listy rozwijanej)	Rodzaj zmiany (wybór wartości z listy rozwijanej)	Czy zmiana wynika z MTR (wybór wartości z listy rozwijanej)	Opis proponowanej zmiany	Uzasadnienie
197.	EFRR.CP5.I	FELU.11 Rozwój zrównoważony terytorialnie	zakres wsparcia	nie	Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych Przed zmianą: Inwestycje o komercyjnym charakterze, w szczególności wsparcie kierowane do przedsiębiorstw jako bezpośrednich beneficjentów oraz inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia, będą finansowane poprzez instrumenty finansowe, podobnie jak rentowne inwestycje podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe. Po zmianie: Inwestycje o komercyjnym charakterze, w szczególności wsparcie kierowane do przedsiębiorstw jako bezpośrednich beneficjentów oraz rentowne inwestycje podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe będą finansowane w formach zwrotnych. Inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia będą finansowane w postaci dotacji, o ile nie będą stanowić dominującego elementu projektu.	Aktualizacja zapisów do stanowiska KE dot. wsparcia oświetlenia (dotyczy zakresu wsparcia w Działaniu 11.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, Działaniu 11.2 Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój turystyki obszarów miejskich i och obszarów funkcjonalnych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych i Działaniu 11.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych).
198.	EFRR.CP5.II	FELU.11 Rozwój zrównoważony terytorialnie	zakres wsparcia	nie	Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych Przed zmianą: Inwestycje o komercyjnym charakterze, w szczególności wsparcie kierowane do przedsiębiorstw jako bezpośrednich beneficjentów oraz inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia, będą finansowane poprzez instrumenty finansowe, podobnie jak rentowne inwestycje podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe. Po zmianie: Inwestycje o komercyjnym charakterze, w szczególności wsparcie kierowane do przedsiębiorstw jako bezpośrednich beneficjentów oraz rentowne inwestycje podmiotów świadczących usługi sanatoryjne i/lub uzdrowiskowe będą finansowane w formach zwrotnych. Inwestycje w zakresie wymiany oświetlenia będą finansowane w postaci dotacji, o ile nie będą stanowić dominującego elementu projektu.	Aktualizacja zapisów do stanowiska KE dot. wsparcia oświetlenia (dotyczy wsparcia wdrażanego w Działaniu 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie, Działaniu 11.5 Ochrona dziedzictwa naturalnego, bezpieczeństwo i rozwój zrównoważonej turystyki obszarów innych niż miejskie, Działaniu 11.6 Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów innych niż miejskie).
199.	PT.1	FELU.12 Wsparcie wdrażania Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 w ramach EFS+	wskaźniki	tak	Wskaźnik produktu: Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT Cel końcowy (2029): 942 Zmiana na: Cel końcowy (2029): 720	Propozycja zmniejszenia celu końcowego wskaźnika pn. Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT z aktualnej wartości końcowej 942 osoby na 720 osób. Przy szacowaniu celu końcowego (tj. 942) przedmiotowego wskaźnika były brane pod uwagę trzy projekty: „Zatrudnienie pracowników zaangażowanych we wdrażanie programu FEL w 2023 r.”, „Zatrudnienie pracowników zaangażowanych we wdrażanie programu FEL w 2024 r.” oraz „Zatrudnienie pracowników zaangażowanych we wdrażanie programu FEL w 2025 r.”. Wartość docelowa wskaźnika (104) zakładana w projekcie „Zatrudnienie pracowników zaangażowanych we wdrażanie programu FEL w 2023 r.” nie została osiągnięta w związku z rozwiązaniem umowy o dofinansowanie projektu wynikającym z faktu pokrycia wszystkich kosztów zatrudnienia pracowników 2023 roku ze środków EFS w ramach Pomocy Technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego WL na lata 2014-2020 w ramach projektu RPLU.14.01.00-06-0001/22 „Zatrudnienie pracowników zaangażowanych w RPO WL w 2023 r.” Wartość docelowa wskaźnika w 2024 i 2025 roku zakładana była na poziomie 419 i była możliwa do osiągnięcia tylko i wyłącznie pod warunkiem wykorzystania wszystkich etatów założonych w Opisie Systemu Zarządzania i Kontroli obowiązującym w Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Średniomiesięczna liczba etatów finansowanych z PT wykorzystanych w okresie od stycznia do lipca 2024 (liczba rzeczywista) wynosi 365. W związku z powyższym konieczne było ponowne oszacowanie wartości docelowej przedmiotowego wskaźnika i zmniejszenie jego wartości docelowej z z 942 na 720.
200.			finanse	tak	Rozdział 3, Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe Zgodnie z konstrukcją Formularza, zmiany do tabeli finansowej zawarte zostały w wymaganym układzie w kolejnych arkuszach.	Zmiany w tabeli są konsekwencją wszystkich przeprowadzonych realokacji środków pomiędzy Priorytetami programu.
201.				nie	Rozdział 6. Partnerstwo Przed zmianą: Zakłada się więc, że środki w wysokości 6 753 188 EUR w ramach programu zostaną przeznaczone na wsparcie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych w ramach działań zaplanowanych do realizacji w CS 4b), 4h), 4i),4j), 4f). Po zmianie: Zakłada się więc, że środki w wysokości 8 324 961 EUR w ramach programu zostaną przeznaczone na wsparcie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych w ramach działań zaplanowanych do realizacji w CS 4b), 4h), 4i),4j), 4f).	Aktualizacja wartości alokacji na wsparcie potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych w konsekwencji przeprowadzonych realokacji środków.
202.				tak	Rozdział 7. Komunikacja i widoczność Monitoring i ewaluacja Aktualizacja wartości założonych wskaźników z 2020 r. na 2022 r.: 1. Odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój regionu (wb. z 84% na 92%) 2. Znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w regionie (wb. z 26% na 45%) 3. Odsetek mieszkańców regionu uważających, że osobiście korzystają z FE (wb. z 61% na 70%)	Dostosowanie wartości wskaźników do aktualnych wyników badań - przeprowadzonych w 2022 r. Zauważalny wzrost wartości wskaźników świadczy o prowadzeniu przez IZ FEL i IP skutecznej i efektywnej komunikacji.
203.			inne	nie	Aneks nr 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem: Usunięcie przedsięwzięcia nr 6: Słoneczna alternatywa i wprowadzenie przedsięwzięcia: Lubelskie bez azbestu	Według danych zawartych w projekcie Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2028 (stan na dzień 15 marca 2024 r.), do usunięcia w województwie lubelskim pozostawało 1 071 050,085 Mg wyrobów zawierających azbest. Możliwość realizacji interwencji związanej z usuwaniem azbestu ze środowiska wynika z postanowień Umowy Partnerstwa. W ramach typu projektu Inwestycje związane z usunięciem azbestu i wyrobów zawierających azbest ze środowiska planuje się realizację przedsięwzięcia priorytetowego Lubelskie bez azbestu. Podstawowym celem planowanego przedsięwzięcia jest poprawa życia i zdrowia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego województwa lubelskiego poprzez kontynuację projektu z RPO WL 2014-2020 realizowanego przez Województwo Lubelskie pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”. Grupą docelową projektu są mieszkańcy województwa lubelskiego (osoby fizyczne), jednostki samorządu terytorialnego oraz mikro, mali i średni przedsiębiorcy, będący dysponentami nieruchomości na których znajdują się wyroby i odpady zawierające azbest. Projekt daje możliwość wskazanej grupie docelowej usunięcia wyrobów azbestowych bez ponoszenia kosztów związanych z ich demontażem, transportem i utylizacją.

Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Cel polityki lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia Unii (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatorywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
CP1	Priorytet 1	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	111 627 919,00	93 648 626,00	17 979 293,00	19 699 045,00	1 912 252,00	17 786 793,00	131 326 964,00	85%
CP1	Priorytet 2	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	162 010 000,00	135 931 675,00	26 078 325,00	28 590 000,00	11 283 529,00	17 306 471,00	190 600 000,00	85%
CP2	Priorytet 3	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	234 110 000,00	196 398 015,00	37 711 985,00	41 313 530,00	28 927 766,00	12 385 764,00	275 423 530,00	85%
CP2	Priorytet 4	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	329 576 296,00	276 501 199,00	53 075 097,00	58 160 523,00	42 054 134,00	16 106 389,00	387 736 819,00	85%
CP2	Priorytet 5	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	127 035 354,00	106 579 037,00	20 456 317,00	22 418 004,00	21 297 104,00	1 120 900,00	149 453 358,00	85%
CP3	Priorytet 6	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	228 584 811,00	191 763 441,00	36 821 370,00	40 338 497,00	38 321 572,00	2 016 925,00	268 923 308,00	85%
CP4	Priorytet 7	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	235 523 076,00	197 588 437,00	37 934 639,00	41 562 896,00	29 184 435,00	12 378 461,00	277 085 972,00	85%
CP4	Priorytet 8	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	260 463 545,00	218 507 728,00	41 955 817,00	45 964 155,00	35 837 794,00	10 126 361,00	306 427 700,00	85%
CP4	Priorytet 9	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	229 555 236,00	192 587 411,00	36 967 825,00	40 509 748,00	27 531 556,00	12 978 192,00	270 064 984,00	85%
CP4	Priorytet 10	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	185 300 000,00	155 451 401,00	29 848 599,00	32 700 000,00	12 902 647,00	19 797 353,00	218 000 000,00	85%
CP5	Priorytet 11	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	230 696 811,00	193 541 460,00	37 155 351,00	40 711 202,00	34 604 522,00	6 106 680,00	271 408 013,00	85%
PT EFS+	Priorytet 12	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	28 522 939,00	23 931 719,00	4 591 220,00	5 033 460,00	5 033 460,00	0,00	33 556 399,00	85%
PT EFRR	Priorytet 13	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Słabiej rozwinięte	68 951 832,00	57 846 974,00	11 104 858,00	12 167 971,00	12 167 971,00	0,00	81 119 803,00	85%

Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Cel polityki lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia Unii (ogółem koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatorywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)			
						Wkład Unii pomniejszony o kwotę elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)					
CP1	Priorytet 1	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	102 627 919,00	93 648 626,00	8 979 293,00	18 110 810,00	2 433 180,00	15 677 630,00	120 738 729,00	84,99999946165%	18 110 810,00	0,00	
CP1	Priorytet 2	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	171 010 000,00	135 931 675,00	35 078 325,00	30 178 236,00	11 202 962,00	18 975 274,00	201 188 236,00	84,99999970177%	30 178 236,00	0,00	
CP2	Priorytet 3	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	217 768 871,00	196 398 015,00	21 370 856,00	38 429 801,00	26 144 352,00	12 285 449,00	256 198 672,00	84,99999992194%	38 429 801,00	0,00	
CP2	Priorytet 4	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	345 917 425,00	276 501 199,00	69 416 226,00	61 044 252,00	32 136 871,00	28 907 381,00	406 961 677,00	84,9999988942%	61 044 252,00	0,00	
CP2	Priorytet 5	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	127 035 354,00	106 579 037,00	20 456 317,00	22 418 004,00	21 297 104,00	1 120 900,00	149 453 358,00	84,9999979927%	22 418 004,00	0,00	
CP3	Priorytet 6	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	228 584 811,00	191 763 441,00	36 821 370,00	40 338 497,00	38 321 572,00	2 016 925,00	268 923 308,00	84,9999970252%	40 338 497,00	0,00	
CP4	Priorytet 7	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	235 523 076,00	197 588 437,00	37 934 639,00	41 562 896,00	29 034 435,00	12 528 461,00	277 085 972,00	84,9999992782%	41 562 896,00	0,00	
CP4	Priorytet 8	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	266 552 116,00	218 507 728,00	48 044 388,00	47 038 609,00	41 539 923,00	5 498 686,00	313 590 725,00	84,9999992028%	47 038 609,00	0,00	
CP4	Priorytet 9	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	223 466 665,00	192 587 411,00	30 879 254,00	39 435 294,00	30 230 456,00	9 204 838,00	262 901 959,00	84,9999994294%	39 435 294,00	0,00	
CP4	Priorytet 10	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	185 300 000,00	155 451 401,00	29 848 599,00	32 700 000,00	25 359 412,00	7 340 588,00	218 000 000,00	85,00000000000%	32 700 000,00	0,00	
CP5	Priorytet 11	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	230 696 811,00	193 541 460,00	37 155 351,00	40 711 202,00	34 604 522,00	6 106 680,00	271 408 013,00	84,9999998158%	40 711 202,00	0,00	
PT EFS+	Priorytet 12	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	28 522 939,00	23 931 719,00	4 591 220,00	5 033 460,00	5 033 460,00	0,00	33 556 399,00	84,9999995299%	5 033 460,00	0,00	
PT EFRR	Priorytet 13	łączne koszty kwalifikowalne	EFRR	Stabiej rozwinięte	68 951 832,00	57 846 974,00	11 104 858,00	12 167 971,00	12 167 971,00	0,00	81 119 803,00	84,99999932199%	12 167 971,00	0,00	
											0,00	120738729			
											0,00	201188236			
											0,00	256198672			
											0,00	406961677			
											0,00	149453358			
											0,00	268923308			
											0,00	277085972			
											0,00	313590725			
											0,00	262901959			
											0,00	218000000			
											0,00	271408013			
											0,00	33556399			
											0,00	81119803			

Tabela 11: łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

[illegible]